

Výroční zpráva
Národní knihovny
České republiky

2018

Obsah

Úvodní slovo generálního ředitele	3
Události roku	
Revitalizace Klementina a rekonstrukce původního depozitáře	5
Spolupráce se společností Google	7
EBSCO Discovery Service	10
Ptejte se knihovny	11
Služba eBooks on Demand v Národní knihovně	11
Zapojení Národní knihovny v projektu Obálkyknih.cz	12
Digitalizace novodobé bohemikální produkce a Webarchiv	13
Mezinárodní styky	14
Poskytování informací podle zákona	14
Z hlavních činností knihovny	
Doplňování novodobých knihovnických fondů	16
Zpracování novodobých knihovnických fondů	17
Historické a hudební fondy	18
Slovanská knihovna	24
Knihovnický institut	26
Projekty a programy	28
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	
Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2018	46
Finanční hospodaření	47
Personální údaje	51
Odbor doplňování a zpracování fondů	52
Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2018	52
Přírůstek domácí literatury za rok 2018	55
Přírůstek zahraniční literatury za rok 2018	58
Mezinárodní agentury	63
Statistiky zpracovatelských útvarů	64
Statistické ukazatele služeb	65
Slovanská knihovna	72
Knihovna knihovnické literatury	73
Správa knihovnických fondů	74
Ochrana knihovnických fondů	79
Archiv Národní knihovny	86
Referát vnitřního auditu Národní knihovny ČR	88
Kulturní, vzdělávací a publikační aktivity knihovny	
Kalendárium významných akcí	90
Výstavní činnost	100
Publikační činnost	106
Přílohy	
Dárci	112
Organizační struktura	123
Zaměstnanci	124
Zkratky	128
Důležité údaje a kontakty	130

Úvodní slovo generálního ředitele

Rok se s rokem sešel, a tak se vám do rukou dostává pravidelná výroční bilance toho, co všechno se událo v Národní knihovně. Dovolte mi proto krátké zamyšlení.

Tak, jak je to v životě běžné, něco se povedlo lépe, něco hůře. Jak víte, před Národní knihovnou je náročná třetí etapa revitalizace Klementina, která mu má z velké části vrátit barokní podobu. Tento velice složitý a citlivý projekt je spojen s velkou zodpovědností. Nejde jen o značné částky vynakládané na revitalizaci z veřejných prostředků, jde také o zajištění provozu a služeb Národní knihovny.

V neposlední řadě je Národní knihovna také významnou resortní vědeckovýzkumnou institucí, jež má zpracovanou dlouhodobou koncepci výzkumu a vývoje. V souladu s ní se v roce 2018 řešily úkoly v celkem sedmi oblastech (Výzkum knižní kultury středověkých Čech, Hudební věda, Historické fondy Slovanské knihovny, Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria, Nové metody zpřístupnění dat a metadat z webového archivu, Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů a Vývoj nových postupů a metod ochrany historických i novodobých knihovnických fondů). Z programových projektů výzkumu a vývoje se pracovníci Národní knihovny ve spolupráci s odborníky z dalších kulturních institucí podíleli na řešení celkem jedenácti projektů programu NAKI II a několika dalších aplikačních národních i mezinárodních projektů.

Vedle toho před Národní knihovnou stojí další naléhavé úkoly, například odkyselování fondů. Snažíme se najít způsob, jak tuto věc vyřešit, abychom předešli nevratnému poškození některých dokumentů.

Dalším významným úkolem je projekt *Národní eKnihovna*, který se stane virtuálním zrcadlem služeb, jež Národní knihovna poskytuje.

Toto není zdaleka výčet všeho, co Národní knihovna řeší a s čím se potýká. Mohl bych jmenovat například ještě dostavbu centrálního depozitáře v Hostivaři a další důležité úkoly.

Za to nejcennější, co knihovna má, však považuji naše zaměstnance, kteří pečují o historické i novodobé fondy, digitalizují je, zajišťují zpracování nových přírůstků, restaurují a konzervují vzácné rukopisy a tisky i dokumenty, jež obsahují syntetické materiály, dbají o bezpečné zpřístupnění fondů veřejnosti. Stejně tak důležití jsou všichni, kdo se starají o informační technologie, o personál, o zajištění provozu a ekonomiku knihovny.

I proto mohu s jistým uspokojením konstatovat, že se podařilo zvýšit zaměstnancům platy tak, že Národní knihovna se stává přeci jen atraktivnější pro nové kolegyně a kolegy. Lidé jsou totiž tím faktorem, který zajišťuje kontinuitu a budoucnost naší instituce. A to je, myslím, klíčové nejen pro uplynulý rok 2018.

PhDr. Martin Kocanda
generální ředitel NK ČR

Foto: Eva Hodíková

Události roku

Revitalizace areálu Klementina

V roce 2018 pokračovaly přípravné práce na III. etapě revitalizace areálu Klementina. Dne 8. února 2018 byla uzavřena smlouva se společností MALANG s.r.o. na „Stavebně historický a restaurátorský průzkum areálu Klementina“, zakázka byla zadána v otevřeném zadávacím řízení. Tento průzkum byl požadavkem Odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy (OPP MHMP) a bude sloužit generálnímu projektantovi jako podklad k dalšímu stupni dokumentace. Účelem smlouvy je rovněž operativní průzkum během stavební realizace III. etapy. První část plnění, která obsahuje zejména restaurátorské průzkumy a inventarizaci historických prvků, byla dokončena a předána objednateli v srpnu 2018, další části plnění mají probíhat až při stavební realizaci. V průběhu projednávání dokumentace III. etapy byl vznesen orgány památkové péče nový požadavek na doplnění restaurátorských průzkumů fasád areálu. Na základě jejich požadavku byl 25. října 2018 uzavřen Dodatek č. 1 k uvedené smlouvě, který řeší právě provedení těchto sond. Ihned po uzavření dodatku byly zahájeny práce v koordinaci se zástupkyní Národního památkového ústavu (NPÚ). Sondy byly ukončeny začátkem prosince, následně bylo zahájeno zpracování jejich vyhodnocení.

Dne 20. dubna 2018 dokončil generální projektant úpravu dokumentace pro vydání společného územního rozhodnutí a stavebního povolení III. etapy rekonstrukce a revitalizace areálu Klementina. V průběhu projednávání s dotčenými orgány státní správy (DOSS) a správci sítí, jejichž vyjádření je požadováno ke sloučenému územnímu a stavebnímu řízení, si NPÚ po předání žádosti o vyjádření OPP MHMP vyžádal ještě několik dodatečných konzultací, kterými svoje vyjádření k dokumentaci podmínil. Tyto konzultace proběhly v červnu 2018, v jejich důsledku byla NK ČR nucena udělat řadu ústupků. Bohužel ne u všech bodů jednání se podařilo dosáhnout kompromisu. Následovala tedy nová řada jednání vedení NK ČR s generální ředitelkou NPÚ a ředitelem OPP MHMP, na nichž by měl být pro tyto sporné body stanoven další postup. Do doby ukončení těchto jednání přerušila NK ČR dočasně projednávání dokumentace pro stavební a územní řízení s DOSS, neboť dokumentace může být v důsledku těchto jednání v zásadních bodech (např. komunikační uzly nebo výtahy) změněna. Jednání s orgány památkové péče nebyla do konce roku 2018 ukončena.

Od ledna 2018 také probíhaly práce na studii interiéru. Dokončená studie interiéru by měla být podkladem pro novou akci, z níž bude hrazena projektová dokumentace interiéru a dodávka mobiliáře do areálu Klementina. 16. května 2018 byla studie interiéru předána NK ČR k připomínkám. Poté byl zahájen proces připomínkování a ladění výsledného interiéru, který by měl v ideálním případě splňovat jak požadavky odborných pracovišť knihovny, tak i požadavky orgánů památkové péče na způsob rekonstrukce národní kulturní památky. Tento proces si vyžádal několik jednání se zástupci NPÚ a OPP MHMP. Dokončená studie, která byla předána objednateli 12. září 2018, bude prozatím využita jako podklad pro dokumentaci dalšího stupně (dokumentace pro výběr zhotovitele) III. etapy revitalizace Klementina.

Centrální depozitář Hostivař – rekonstrukce, výstavba

Od ledna 2018 probíhají stavební práce na rekonstrukci depozitáře NK ČR v Hostivaři. Byly zahájeny práce na I. etapě, tj. rekonstrukce severní poloviny objektu. V dubnu 2018, tedy zhruba po dokončení bouracích prací, zpracovala NK ČR na základě nových poznatků registr rizik spojených se stavbou a následně se rozhodla požádat o navýšení finančních prostředků na akci, neboť bylo zřejmé, že registrované finanční prostředky nebudou na smysluplnou rekonstrukci objektu dostatečné. V září 2018 byl na základě žádosti NK ČR a Dodatku č. 2 investičního záměru rozpočet akce navýšen, přičemž v registrované částce jsou zahrnuty i úhrady nájemních prostor na uložení knižních svazků a na zajištění některých provozů. I. etapa, tedy rekonstrukce severní části budovy depozitáře, bude dokončena dle aktuálního harmonogramu 22. dubna 2019.

Počátkem roku 2018 měly být po ročním zdržení zahájeny práce na projektové dokumentaci II. etapy dostavby nového objektu depozitáře v Hostivaři. Na počátku roku však vyzvaly nové požadavky

odborné sekce NK ČR na dispoziční změny objektu, konkrétně na umístění několika odborných pracovišť a specializovaných laboratoří. Uvedená pracoviště souvisejí s ochranou fondů, a vyžadují tudíž pro svůj provoz i zajištění odpovídajícího klimatu. Vzhledem k dispozičním nárokům na tyto nové provozy, které by mohly mít další neblahý dopad na kapacitu vlastních depozitních hal, provedl generální projektant důslednou analýzu dispozičních možností pro daný objekt s cílem tento dopad minimalizovat nalezením prostorových rezerv, avšak za předpokladu dodržení podmínek platného územního rozhodnutí. Projektantovi se podařilo nalézt vhodné dispoziční řešení s minimálním dopadem na kapacitu vlastních depozitářů; umístění specializovaných pracovišť se nicméně projeví zvýšením celkového příkonu elektrické energie i nárůstem kapacity vzduchotechnických zařízení.

Analýze bylo rovněž podrobeno umístění datového centra, a to ve smyslu možného budoucího využití pro potřeby projektu CZECHIANA, tj. sdílení datového centra Ministerstvem kultury ČR umístěním potřebného vybavení pro běh jednotlivých informačních systémů pro realizaci projektů spolufinancovaných z EU. Vzhledem k omezené kapacitě stávajícího náhradního zdroje, který bude společný pro oba nové objekty, nebudou však v současné době potřebné úpravy pro využití nového datového centra pro tento účel realizovány. Prostorová kapacita nového datového centra bude nicméně za tímto účelem oproti požadavku NK ČR zdvojnásobena, k určenému místu v areálu bude přiveden kabel k napojení na případný další náhradní zdroj. Vzhledem ke zvětšení dispozice datového centra bude nyní vyčleněna i nová samostatná místnost určená pro umístění technologie pro úpravu klimatu datového centra.

Uváděné úpravy dispozice a souvisejících technologií bude nutno ze strany NK ČR zapracovat do Dodatku investičního záměru, který by měl být předložen správci programu hned na počátku roku 2019 tak, aby práce na dokumentaci mohly být co nejdříve zahájeny.

Rok 2018 byl osmým a zároveň posledním rokem spolupráce na PPP projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google*. V tomto roce bylo zdigitalizováno dalších 23 017 historických a vzácných dokumentů. Tento počet však ještě není konečný, neboť na digitalizaci bylo odesláno místo osmi domluvených transportů pouze sedm transportů. Důvodem byla žádost společnosti Google o přesunutí jednoho transportu na začátek roku 2019 vzhledem k epidemiologickému onemocnění celého digitalizačního pracoviště. Tato chybějící várka reprezentující 20 třípatrových vozíků, které pojmu přes 3 000 svazků, odjede na digitalizaci koncem ledna. Tím bude zdigitalizováno sjednané množství dokumentů pro rok 2018. Výsledky digitalizace jsou o toto číslo dočasně sníženy. Přesný počet bude znám po digitalizaci lednové várky. Ve srovnání s rokem 2017 se dá už nyní předpokládat, že bude přinejmenším dosaženo stejného množství digitalizovaných dokumentů jako v přechozím roce. Posunutím termínu digitalizace na začátek roku 2019 nevzniknou žádné nároky na finanční prostředky, neboť přípravné práce již byly vykonány a knihy jsou připraveny k odeslání.

Několik údajů dle statistik Google

Celkem bylo do konce listopadu 2018 předáno Google k digitalizaci 23 017 dokumentů. Na server Národní knihovny ČR bylo staženo **28 088** dokumentů (stahování dobíhá v prosinci – z toho asi 15 % jsou dokumenty Slovenské knihovny). Od počátku projektu tak bylo digitalizováno **182 742** dokumentů (dle statistik Google). Statistiky Google Books ukazují, že celkem přistoupilo v Google Books k digitalizovaným knihám z NK ČR od dubna do října 2018 na **6 712 546 uživatelů** (nejvíce užívaná kniha přitom měla téměř 39 000 uživatelů). Uživatelé z celého množství zpřístupněných knih konzultovali nejvíce knihy v němčině (56 %), latině (19 %), ve francouzštině (5 %) a dále v italštině, ruštině, polštině, češtině a dalších jazycích (vše méně než 5 %). Všechny digitalizované knihy jsou dostupné prostřednictvím odkazů z katalogu starých tisků, katalogu Slovenské knihovny a ze Souborného katalogu ČR do Google Books.

Dostupnost výsledků je na adresách: STT – Databáze starých tisků ORST: <https://aleph.nkp.cz/cze/stt>, SLK – Online katalog Slovenské knihovny: <https://aleph.nkp.cz/cze/slk>.

Finanční zdroje získané z dotačního programu VISK 6 na projekt *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google* byly v roce 2018 použity na tyto přípravné práce před digitalizací:

- vytváření nových katalogizačních záznamů historických a vzácných dokumentů;
- úpravu a doplnění stávajících katalogizačních záznamů v elektronickém katalogu Slovenské knihovny a jejich přípravu v souladu s požadavky firmy Google;
- lepení čárových kódů do dokumentů a doplňování evidenčními štítky;
- kontrolu fyzického stavu dokumentů, třídění do čtyř skupin dle typu poškození a rozhodnutí o jejich případném vyloučení z digitalizace;
- expedici dokumentů;
- ověření duplicit ve fondu Slovenské knihovny;
- oceňování dokumentů za účelem jejich pojištění při transportu a digitalizaci;
- stěhování speciálních transportních knihovnických vozíků ke kamiónu a jejich nakládání, vykládání a ukládání knih do depozitářů;
- stahování komplexních digitálních dokumentů od Google a jejich archivaci;
- konverzi dat stažených od Google a k jejich zpřístupnění v Manuscriptoriu;
- restaurování, konzervování, ambulantní opravy a očistu dokumentů;
- podpůrné ekonomicko-personální administrativní činnosti.

Přípravné práce v ORST a Slovanské knihovně

V Oddělení rukopisů a starých tisků (ORST) a Slovanské knihovně (SK) probíhaly přípravné práce v souladu s workflow nastaveným na samém počátku projektu. Hlavní činností byla elektronická katalogizace a s ní spojené výše uvedené činnosti. Nově se externí pracovníci věnovali také úpravám některých záznamů po provedené digitalizaci, neboť v případě digitalizovaných vícesvazkových dokumentů či periodik bylo nutné ověřit řazení jednotlivých svazků v katalogizačním záznamu a opravit případné nepřesnosti.

Kromě externích pracovníků se na kvalitních výsledcích projektu podíleli i kmenoví zaměstnanci, kteří v rámci své běžné pracovní náplně vykonávali činnosti zvyšující hodnotu výstupů z projektu, jakými jsou např. předmětová katalogizace starých tisků určených k digitalizaci v SK, kontrola a doplňování katalogizačních záznamů, ověřování a doplňování autoritních záznamů, vytváření a odesílání elektronických seznamů katalogizačních záznamů do digitalizačního centra a vytváření seznamů knih pro povolení k vývozu do zahraničí. V neposlední řadě se podíleli i na vytváření a doplňování autoritních záznamů jednotek, jak u historických, tak u vzácných fondů, vydaných v rozmezí let 1878–1900, které sice mají uvedeného autora (autory), ale jeho biografické údaje jsou však neúplné a titul nemá autoritní záznam. Tyto dokumenty je možné po zhotovení autoritního záznamu (na základě dohody se společností Google) rovněž zasílat k digitalizaci, neboť jejich digitální kopie je možné na internetu volně zpřístupnit.

Rok 2018	Katalogizováno svazků	Počet svazků odeslaných k digitalizaci
ORST	14 520	19 957
SK	3 283	3 060
Celkem	17 803	23 017

Přehled katalogizovaných svazků knih a svazků odeslaných na digitalizaci v průběhu projektu

Celkem od začátku projektu (2011–2018)	Katalogizováno svazků	Počet svazků odeslaných k digitalizaci
ORST	163 210	112 360
SK	40 164	36 131
Celkem	203 374	148 491

Očista fondu a restaurování pracovníky z Odboru ochrany fondů

Od začátku projektu bylo ze sbírek ORST a SK prozkoumáno, mechanicky očištěno a ambulantně opraveno celkem **186 650** svazků knih.

Za rok 2018 pak bylo z fondů ORST a SK prozkoumáno a mechanicky očištěno **14 351** svazků knih. Stejně množství jich bylo podrobně zaneseno do restaurátorské databáze. Z tohoto počtu bylo **10 704 knih** z fondu ORST a **3 647 knih** z fondu SK.

Všechny knihy prošly základním mechanickým čištěním, knižní vazby byly jemně očištěny vysavačem a rozděleny do jednotlivých kategorií dle standardů průzkumu. Některé z nich byly vybrány k restaurování a k drobným ambulantním opravám (první kategorie tzv. „žlutá“). V tomto roce pokračovaly opravy knih z druhé kategorie poškození tzv. „zelené“, které vyžadovaly již rozsáhlejší restaurátorský zásah s větší časovou náročností. Celkem bylo zrestaurováno 130 tisků z této kategorie, z toho 97 z ORST a 33 z SK.

V roce 2018 byly finanční prostředky vynaloženy na nákup technického materiálu a obnovu základních pracovních prostředků, jako jsou archivní kartony, lepidla archivní kvality, dezinfekční a čisticí prostředky, pomocné materiály, molitanové přířezy, textilní keprovky, apod. Také byla zakoupena restaurátorská špachtle s nastavitelnou teplotou, která se využívá zejména při opravě trhlin velkého množství záložek.

Oproti roku 2017 vzrostla spotřeba archivního kartonu, používaného na celoplošné ochranné obálky. K výrobě většího množství obálek se přistoupilo z důvodu menší časové náročnosti než u ambulantních oprav.

Přehled množství knih zanesených do databáze podle kategorií za rok 2018

	Celkem	Kategorie 1	Kategorie 2	Kategorie 3	Kategorie 4
ORST	10 704	10 149	434	83	38
SK	3 647	3 537	94	11	5

Fyzický stav historických knižních fondů NK (ORST a SK) v rámci projektu Google – orientační zhodnocení za období 1. 1. – 1. 12. 2018

Celkový počet knih zanesených do databáze v roce 2018	14 351 knih
<p>S mírným poškozením, kompaktní (prozkoumané a mechanicky očištěné knihy)</p> <p>– s nutností ambulantní opravy (poškození pokryvu, prasklá drážka, poškozené předsádky, uvolněné šití, uvolněné a potrhané listy, znečištění)</p>	Z celkového počtu prozkoumaných knih cca 94,81 % knih (10 149)
<p>Částečný restaurátorský zásah (ztráta desky, odtržení desky, popraskané šití – nekompatní, množství trhlin v bloku)</p>	Z celkového počtu prozkoumaných knih cca 4,05 % knih (434)
<p>Komplexní restaurátorský zásah (zásadní poškození knižní vazby a knižního bloku)</p>	Z celkového počtu prozkoumaných knih cca 0,77 % knih (83)
<p>Vyřazeno z digitalizace (neodpovídá požadovaným kritériím, kontrola aktivity plísni)</p>	Z celkového počtu prozkoumaných knih cca 0,35 % knih (38)

Díky možnosti osmileté spolupráce se společností Google byla NK ČR schopna zkatologizovat, opravit i konzervovat, zdigitalizovat a zpřístupnit přes tři čtvrtiny svých historických a vzácných dokumentů, což by se jí za standardní situace nikdy nepodařilo. Digitalizace umožnila ochránit nejen fond NK ČR, ale i ostatních knihoven v ČR, které mají stejná tištěná vydání ve svých fondech, ale nemají prostředky na jejich digitalizaci, a tak jsou nuceny půjčovat originály. Díky tomu mohou i ostatní knihovny nabídnout svým uživatelům ke studiu digitální kopie.

Služba EBSCO Discovery Service (EDS) umožňuje jednotný přístup k obsahu většiny licencovaných plnotextových a bibliografických databází zpřístupňovaných v NK ČR. Služba nabízí bohatý index metadat, dále integruje lokální zdroje, tj. elektronický katalog NK ČR, SK a Souborný katalog (SKC), či zpřístupňuje metadata z digitálních knihoven Manuscriptorium a Kramerius.

Centrální index EDS je průběžně doplňován o další zdroje. V roce 2018 v něm tak například přibyly databáze Central and Eastern European Online Library (CEEOL) či Slavic Humanities Index, které NK ČR nově předplácí, ale také hudební zdroje MGG Online nebo Naxos Music Library World.

Ve formě vloženého widgetu je uživatelům k dispozici seznam termínů z báze národních věcných autorit, které se vztahují k zadanému dotazu. Widget nabízí přehled struktury a vazeb jednotlivých termínů, z nichž je možné provést další hledání s uvedeným termínem.

Součástí EDS je také linkovací nástroj Full Text Finder. U vybraných zdrojů umožňuje propojení přímo na plný text článku, ale nabízí také tematický přehled časopisů a publikací s informací o dostupnosti plného textu v licencovaném zdroji.

Služba EDS je poměrně stabilně využívána. Za rok 2018 bylo uskutečněno bezmála 45 000 přístupů, bylo zobrazeno téměř 5 000 plných textů a zaznamenáno necelých 14 500 propojení do lokálních zdrojů.

Autorizovaný přístup ke kompletnímu obsahu EDS je pro uživatele NK ČR možný z počítačů ve studovnách NK ČR nebo prostřednictvím vzdáleného přístupu. Lze použít také přístup typu host, ve kterém je možné prohledávat obsah EDS, ale není povolen přístup k licencovanému obsahu. Pro přímý přístup je možné využít odkaz: eds.nkp.cz.

Přístup k discovery službě EDS byl smluvně zajištěn do poloviny roku 2018. Na základě výsledků výběrového řízení byla uzavřena nová smlouva na provoz služby EDS na následující tři roky.

Statistika využívání multivyhledávače EDS v NK ČR v roce 2018

Month	Sessions	Total Search Clicks	Abstract Requests	Total Full-Text Requests	Total Linkout Requests
January	3 913	6 308	3 213	507	915
February	4 318	6 422	3 726	421	1 243
March	4 421	7 277	3 225	558	1 638
April	3 975	6 684	3 676	742	1 404
May	4 272	5 893	2 337	420	1 566
June	3 135	4 588	2 122	349	1 092
July	2 982	5 917	2 169	584	1 325
August	2 681	4 123	1 892	275	884
September	3 131	4 762	2 106	209	947
October	4 755	7 556	3 287	366	1 407
November	4 243	6 787	2 807	340	1 257
December	2 942	4 719	1 705	196	813
Total	44 768	71 036	32 265	4 967	14 491

Ptejte se knihovny

Virtuální referenční služba *Ptejte se knihovny* (PSK), která již více než patnáct let vyřizuje dotazy čtenářů a osob z řad široké veřejnosti, vyšla svým uživatelům i v roce 2018 vstříc a kromě již tradičních služeb nabídla pohodlnější a rychlejší cestu k informacím prostřednictvím živého chatu společnosti Zoho. Chat ve stávající podobě byl spuštěn v únoru 2018. Ve srovnání s předchozími pokusy o zapojení chatu do služby PSK je nové technické řešení na stránkách viditelnější a umožňuje zanechat off-line dotazy. Bezprostředně po navštívení stránek PSK upozorní návštěvníka na možnost chatu malé okno v pravém dolním rohu. V rámci chatu je možné v reálném čase vyřídit dotazy jednoduššího charakteru (dotazy na chod knihovny, konkrétní tituly, tvoření citací, doporučenou literaturu, jazykovědné dotazy apod.). Na vyřízení těchto druhů dotazů již nemusí tazatel čekat v rozsahu hodin či dnů, ale odpověď získá téměř okamžitě. Složitější případy jsou stejně jako dotazy zaslané prostřednictvím formuláře vyřizovány v garantované lhůtě 48 hodin. Na zajišťování chatu se kromě NK ČR podílí také Středočeská vědecká knihovna v Kladně a Vědecká knihovna v Olomouci (VKOL).

Vzhledem ke snazší dostupnosti se statistiky vyřízených dotazů prostřednictvím chatu od loňského roku mnohonásobně zvýšily. V roce 2017 bylo touto cestou vyřízeno 244 dotazů, v roce 2018 toto číslo vzrostlo na 1 108 (online vyřízených dotazů) a 536 dotazů zaslaných prostřednictvím chatu off-line. V reálném čase tak byla v roce 2018 vyřízena téměř třetina všech dotazů (z celkového počtu 3 790 dotazů). V NK ČR bylo z uvedeného celkového počtu dotazů zodpovězeno 2 220.

Ze zásadních technických změn za rok 2018 v rámci služby PSK je třeba zmínit přechod stránek na zabezpečený https protokol.

Služba eBooks on Demand v Národní knihovně

Již šestým rokem je NK ČR zapojena do mezinárodního projektu *eBooks on Demand* (EOD), jehož prostřednictvím je možné objednávat z téměř 40 zapojených knihoven v ČR i v zahraničí digitalizaci volných děl. Tato díla jsou po zhotovení elektronické kopie celého díla ve formátu PDF se strojově čitelnou vrstvou (OCR) nejprve vystavena objednavateli kopie a po uplynutí šedesátidenní ochranné lhůty mohou být vystavována pro širokou veřejnost. Knihy, které lze zpracovat pomocí služby EOD, jsou v katalozích spravovaných NK ČR označeny tlačítkem s logem této služby, pomocí kterého je možné okamžitě učinit přímou objednávku.

V roce 2018 se prostřednictvím této služby vyřídl celkem 93 objednávek, což přineslo 7 956 naskenovaných stran z fondu NK ČR a SK. Nejčastěji se jednalo o dokumenty, jejichž jazykem byla němčina a angličtina. Mezi zdigitalizovanými dokumenty se také objevily knihy v češtině, ruštině, italštině, slovenštině a francouzštině. Nejčastěji objednávky přicházely od jednotlivců i institucí z ČR. Objevovaly se ale také objednávky z jiných evropských zemí, např. z Finska, Velké Británie, Polska, Německa, Rakouska, Švýcarska, Francie, Nizozemska a Itálie. Nezanedbatelné množství objednávek bylo také vyřízeno pro zákazníky z USA.

I v roce 2018 se NK ČR podílela na doplňování obsahu, který je shromažďován a zpřístupňován v rámci služby *Obálkyknih.cz*. Službu provozuje Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích a na doplňování obsahu se spolupodílí 53 knihoven z ČR. Projekt sdružuje do jedné, snadno použitelné webové služby různé zdroje informací o dokumentech – obálky, obsahy, fotografie autorit a nově také seznamy použité literatury.

NK ČR přispívá nejen doplňováním obsahu, ale podílí se také na provozu služby tím, že Jihočeské vědecké knihovně bezplatně poskytuje nástroj pro optické rozpoznávání znaků (OCR) z naskenovaných obálek, obsahů a obrázků vložených do systému jeho příspěvateli nejen z NK ČR.

V NK ČR jsou skenovány obálky a obsahy aktuálně vydávaných či retrospektivně doplňovaných monografií a periodik, ale také hudebnin, dále pak pohlednice, kalendáře a plakáty. V průběhu roku 2018 bylo takto na obálkový server za NK ČR odesláno prostřednictvím skenovacího klienta 11 236 stran, za Slovanskou knihovnu (SK) pak 14 866 stran.

Oddělení periodik doplňuje obálky a obsahy aktuálně dodávaných jednotlivých čísel vybraných odborných a vědeckých časopisů. Celkem bylo takto odesláno více než 550 obálek a přes 750 stran obsahů z více než 140 titulů. Oddělení periodik dále přidává obálky nových časopisů, které NK ČR získává na základě práva povinného výtisku. V roce 2018 to bylo 328 titulů.

V Oddělení souborných katalogů jsou skenovány obálky a obsahy publikací, u kterých je prováděna kontrola *de visu* v rámci deduplikace záznamů od přispívajících knihoven. V roce 2018 bylo takto přidáno více než 400 obálek, přes 800 stran obsahu a tři stránky seznamu použité literatury.

V Oddělení národních věcných autorit a věcného zpracování jsou průběžně skenovány obálky a obsahy monografických publikací české produkce. Takto bylo uloženo více než 3 200 obálek, přes 3 700 stran obsahu a osm obrázků autorit.

Přispívá také Oddělení doplňování domácích dokumentů skenováním obálek a obsahů knih získaných v rámci retrospektivního doplňování. V roce 2018 bylo takto přidáno téměř 3 200 obálek a 30 stran obsahů knih z období 1985–2010. Dále probíhá skenování pohlednic, kalendářů a plakátů získávaných v rámci povinného výtisku. V roce 2018 bylo naskenováno a uloženo 520 pohlednic, 320 kalendářů a 22 plakátů.

Hudební oddělení se zaměřuje na obálky a obsahy nové české produkce hudebnin získávaných na základě povinného výtisku. Dále skenuje výběrově domácí a zahraniční hudebniny získávané nákupem nebo darem. V případě nutnosti jsou vkládány především obsahy hudebnin zpracovávaných v rámci retrospektivní katalogizace. Za rok 2018 bylo takto přidáno téměř 90 obálek a bezmála 300 stran obsahu.

Studijní a informační oddělení Knihovnického institutu přispívá skenováním obálek a obsahů knih z oboru knihovnictví a informační věda, a to české i zahraniční akvizice Knihovny knihovnické literatury (KKL). Jde především o aktuální produkci. V roce 2018 bylo uloženo téměř 140 obálek a přes 300 stran.

Od roku 2016 se na programu skenování obálek a obsahů podílí také Slovanská knihovna. V Oddělení zpracování fondu SK jsou průběžně skenovány obálky a obsahy odborných monografických publikací a sborníků profilových pro zaměření knihovny. V roce 2018 bylo uloženo 14 866 stran.

Uložené dokumenty z databáze *Obálkyknih.cz* obohacují záznamy v elektronickém katalogu NK ČR či SKC nebo elektronickém katalogu SK. V případě časopisů je zobrazena vždy nejaktuálnější obálka a obsah. Odkaz z aktuální obálky vede na přehled dalších naskenovaných čísel uložených na serveru *Obálkyknih.cz*. Náhledy obálek jsou také zobrazovány u výsledků vyhledávání v rámci discovery služby EBSCO Discovery Service (EDS) pro NK ČR.

Digitalizace novodobé bohemikální produkce a Webarchiv

Masová digitalizace moderní bohemikální tvorby z fondů NK ČR, zahájená v projektu *Vytvoření Národní digitální knihovny* v roce 2013, plynule pokračuje na digitalizačních pracovištích NK ČR v Hostivaři a u partnerské MZK v Brně, kde jsou nejen skenovány svazky tradičních formátů, ale také importovány tituly již digitalizované jinými subjekty, především v rámci programu VISK, ale také získané na základě individuálních vztahů s dalšími pamětovými institucemi, knihovnami, archivy apod. Za rok 2018 bylo v NK ČR zdigitalizováno dalších více než 6,3 mil. stran, tím bylo v Národní digitální knihovně (NDK) celkem již zdigitalizováno, uloženo a zpřístupněno přes 53 milionů stran, které tvoří 184 420 svazků knih a 3 168 periodik.

NK ČR v roce 2018 zakoupila pro NDK nový typ speciálního kolébkového skeneru, umožňujícího velmi šetrnou digitalizaci svazků až do velikosti A2+, u kterých fyzický stav nebo provedení vazby neumožňuje bezpečné otevření do roviny 180°. Na samém konci roku 2018 NK ČR uzavřela zadávací řízení na dodávku dalších specializovaných knižních skenerů pro NDK tak, aby zajistila dostatečné technické zázemí a kapacitu pro digitalizaci především poškozených fondů ve správě NK ČR.

Na podporu digitalizace fondů Slovanské knihovny (SK) byly v roce 2018 do systému NDK plně zakomponovány také dva nově pořízené knižní skenery instalované v Klementinu v Oddělení rozvoje a technické podpory služeb, takže svazky uložené v SK není pro jejich naskenování již nutno převážet do Hostivaře, čímž se výrazně snižuje riziko jejich poškození.

Standardizace

Pro podporu digitalizace novodobých fondů na skenovacích pracovištích dalších institucí v ČR zajišťuje specializované pracoviště NDK výzkum, vývoj a produkci standardů pro digitalizaci a dlouhodobé uchování, včetně standardů pro metadata a potřebné identifikátory, které jsou následně institucemi přebírány a které také umožňují vzájemnou výměnu, uložení a využití digitalizovaných děl. V roce 2018 byl nově vyvinut a uveřejněn standard pro digitalizaci vybraných zvukových záznamů a standardy pro dlouhodobé uložení elektronických publikací. Rovněž byly aktualizovány stávající standardy pro digitalizaci a dlouhodobou archivaci monografií a periodik. Rozvoj standardů probíhá na platformě Formátového výboru vedeného NK ČR, do kterého jsou aktivně zapojeni výzkumní pracovníci dalších institucí ČR.

Služba ČIDLO, která zajišťuje přidělování persistentních identifikátorů digitálních děl, přidělila v roce 2018 celkem 202 258 identifikátorů URN:NBN. Od počátku spuštění služby byly přiděleny celkem téměř 2 miliony identifikátorů 108 registrátorům.

Komunikace a předávání zkušeností v této oblasti na mezinárodní úrovni byly již třetím rokem podpořeny aktivní účastí na konferenci CDA 2018 v Bratislavě a účastí na odborném semináři Platformy LTP zemí V4.

Webarchiv

Český webový archiv (Webarchiv), který archivuje národní web jako součást českého kulturního dědictví, sklídl v roce 2018 webové zdroje o celkovém objemu 31 TB dat. S vydavateli webových stránek bylo uzavřeno 32 licenčních smluv umožňujících zpřístupnění 36 webových stránek i mimo budovu NK ČR. V roce 2018 kurátoři připravili řadu nových tematických kolekcí. Z dlouhodobě budovaných je to zejména sbírka elektronických periodik (Periodické publikace), dále zdrojů vystavených pod licencí Creative Commons a zdrojů, které už nejsou dostupné na živém webu (Vyhynulé webové stránky). Kromě toho vzniklo několik sbírek reflektujících volby v ČR (Prezidentské volby 2018, Komunální volby a volby do Senátu 2018), olympiádu (Olympijské a paralympijské hry 2018; sbírka vznikala ve spolupráci s konsorciem IIPC – International Internet Preservation Consortium) nebo důležitá výročí (Srpen 1968, 100 let od založení Československa 1918–2018). V letním semestru pracovníci Webarchivu vedli již potřetí Kurz webové archivace na Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK.

Mezinárodní styky

V roce 2018 se uskutečnilo celkem 172 zahraničních pracovních cest zaměstnanců NK ČR do 36 zemí. Dle účelu se jednalo o studijně-pracovní cesty, účast na konferencích, seminářích, jednáních a veletrzích.

Zahraněční služební cesty byly realizovány celkem do 36 zemí: Belgie (1), Bělorusko (1), Bosna a Hercegovina (1), Bulharsko (2), Čína (7), Dánsko (1), Estonsko (4), Francie (8), Chorvatsko (2), Írán (2), Irsko (1), Island (1), Itálie (4), Japonsko (2), Jižní Korea (1), Lotyšsko (4), Maďarsko (3), Makedonie (1), Malajsie (2), Malta (1), Německo (30), Německo & Belgie (3), Nizozemsko (3), Norsko (2), Polsko (10), Portugalsko (1), Rakousko (5), Rumunsko (1), Rusko (2), Řecko (4), Slovensko (43), Slovinsko (2), Srbsko (5), Španělsko (2), Švédsko (1), Ukrajina (1), USA (2), Velká Británie (7).

NK ČR plně ze svého rozpočtu financovala 66 zahraničních pracovních cest. Většinou šlo o mezinárodní knižní veletrhy a významné knihovnické konference či kongresy. Částečně se NK ze svého rozpočtu podílela na financování 44 služebních cest, z toho se 27 uskutečnilo v rámci výměny s partnerskými zahraničními knihovnami. Přibližně 37 % – 62 zahraničních pracovních cest – bylo hrazeno z prostředků projektů, na části z nich se finančně spolupodílel zahraniční partner, případně organizátor akce.

Nejvíce byly finanční prostředky (jak z rozpočtu NK ČR, tak z projektů a grantů) využity k účasti na mezinárodních konferencích (72 osob), k účasti ve workshopech a na jednáních (29 osob), k účasti na mezinárodních knižních veletrzích (26 osob) a při pěti kurýrních cestách. V neposlední řadě – celkem 40 služebních cest – byly finanční prostředky využity pro různé studijní pobyty (z toho 27 v rámci výměny pracovníků s partnerskými zahraničními knihovnami na základě smluv. NK ČR na základě těchto smluv přijala na studijní pobyt celkem 41 osob).

Další skupinou cest je účast na výročních jednáních mezinárodních nevládních organizací (např. IFLA, TEL Consortium, LIBER, CENL, TEL, IAML, atp.), jichž je NK ČR členem, které jsou velmi často spojeny s mezinárodními konferencemi, a dále účast na jednáních mezinárodních odborných komisí – zde jde velmi často ze strany NK ČR jen o částečnou úhradu, neboť organizátor hradí obvykle cestu a ubytování. Totéž se týká i zvaných účastí na významné konference a porady, např. ve spolupráci s UNESCO.

Služební cesty hrazené z projektů, jejichž nositelem byla NK ČR, sloužily k načerpání nového poznání, nezbytného k řešení, a prezentaci dosažených výsledků vč. dialogu s odborníky, kteří řeší obdobné otázky.

Služební cesty do zahraničí přispívají ke zlepšování služeb NK ČR a k prosazování jejích zájmů a dobrého jména v zahraničí.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.

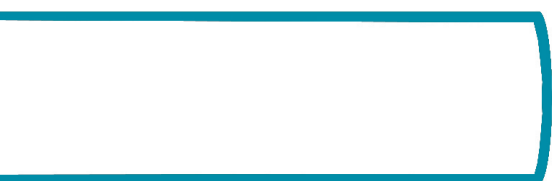
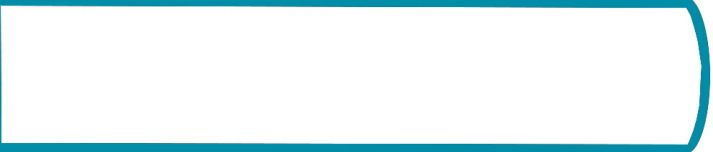
(v souladu s § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím)

V roce 2018 bylo NK ČR doručeno několik žádostí o informace:

- a) počet podaných žádostí o informace: 6
  - počet vydaných rozhodnutí o (částečném) odmítnutí žádosti: 3
  - výzva k doplnění žádosti: 1
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 2
- c) opis podstatných částí rozsudků: 0
  - výdaje v souvislosti se soudním řízením: 0 Kč
- d) výčet poskytnutých výhradních licencí: 0
- e) počet stížností podaných podle § 16a: 0

Z hlavních činností
knihovny

Doplňování novodobých knihovních fondů

Průběžné doplňování fondů zejména na fyzických nosičích bylo financováno z účelových neinvestičních dotací MK ČR ve výši 15 milionů Kč. Pro realizaci projektů *Česká knihovna při Univerzitní knihovně v Bratislavě a Slovenská knihovna v Národní knihovně ČR* byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 300 tis. Kč, recipročně pro doplňování slovenské literatury ve fondech NK ČR byla prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě využita dotace MK SR ve výši 12 tis. €.

Byť disponibilní prostředky na sbírkotvornou činnost v NK ČR dlouhodobě stagnují, projevil se pozitivní synergický efekt dobíhajícího účelového financování elektronických informačních zdrojů (dále EIZ) z prostředků programu LR ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2017 a nového způsobu financování EIZ v rámci projektu *CzechELib* od roku 2018. Tato situace umožnila přesunout jednorázově větší objem prostředků z předplatného periodik (uhrazeno vše již v roce 2017) a nebývale podpořit retrospektivní doplňování sbírek, a to jak o rukopisy a staré tisky, tak i novodobější produkci, zejména z první poloviny 20. století. Rovněž se podařilo významně obohatit sbírky novodobé odborné zahraniční literatury. Celkem bylo v této oblasti realizováno z dotací 16 941 tis. Kč.

Další finanční podpora byla získána nepřímo i přímo z programového financování vědy, výzkumu a vzdělání účastí v projektu *CzechELib – Národní centrum pro elektronické informační zdroje* (<https://www.czechelib.cz/cs/>) a tradičně již z podprogramu VISK 8/A MK ČR na úhradu domácích EIZ ve veřejných knihovnách. Na úhradu spoluúčastí v těchto projektech i vlastní předplatné EIZ, včetně předplatného pro konsorcia domácích EIZ, bylo vydáno 7 191 tis. Kč. Celkově byly na všech akvizičních pracovištích realizovány nákupy za 24 132 tis. Kč.

Nominální výše disponibilních a rozpočtově garantovaných prostředků se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni. Reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, vysoká sazba DPH na fyzické dokumenty a zejména na EIZ, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně i strategické cíle instituce vycházející z jejího poslání a garantované informační gesce.

Dokumenty jsou do knihovních fondů doplňovány dále povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména online přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům se knihovna snaží nákup zdrojů co nejvíce zefektivnit.

(Doplňování knihovních fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.)

Zpracování novodobých knihovních fondů

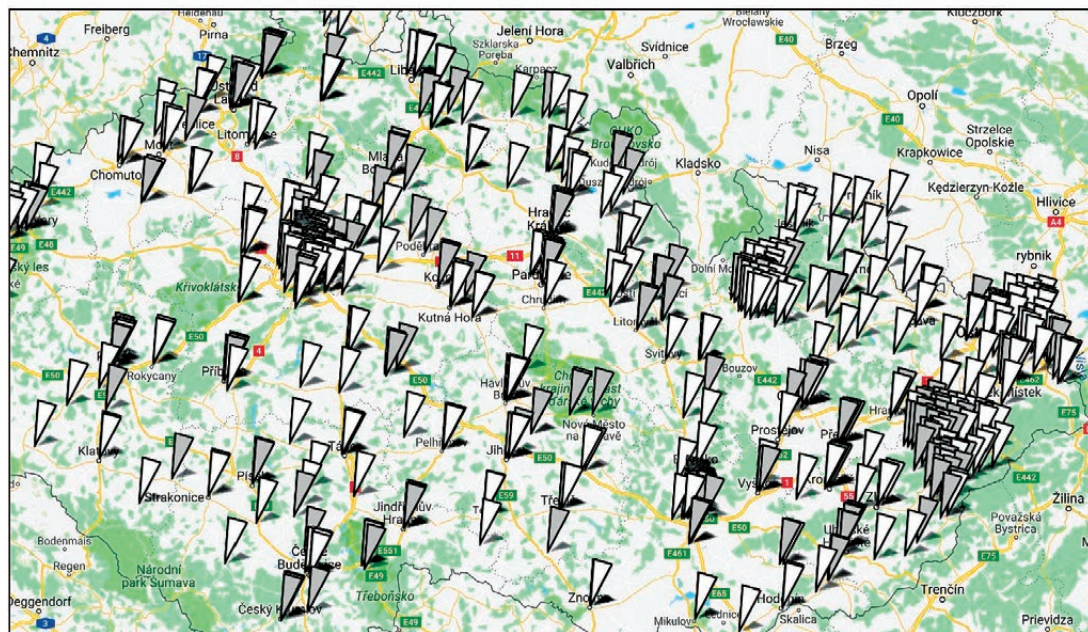
Pokračovala spolupráce tří knihoven s úplným povinným výtiskem – Moravské zemské knihovny (MZK), NK ČR a Vědecké knihovny v Olomouci (VKOL) na sdílené katalogizaci v rámci AlephCluster. Nově připravovaným krokem je zapojení Městské knihovny v Praze (MLP) importy záznamů do báze NK ČR, které by mělo od druhého čtvrtletí 2019 zajistit rychlejší a kvalitnější zpracování beletrie vydávané na území ČR. Proto byl rok 2018 věnován náročné metodické práci v oblasti jmenného a věcného zpracování a národních autorit, zajištění technického řešení a testování. Záznamy MLP by měly splňovat vysoká kritéria kladená na záznamy národní bibliografie, zároveň by měly co nejrychleji poskytnout spolehlivý zdroj přebírání záznamů, proto je příjem záznamů řešen v etapách a vstupuje do něj více-stupňová kontrola.

Pro potřeby připravovaného zpracování elektronických publikací byla testována aplikace PEP&SEP, jejíž vývoj připravila sekce Digitalizace a technologie.

Pokračovaly kooperační projekty, SKC překročil hranici sedmi milionů záznamů, ke konci roku dosáhl 7 063 tisíc záznamů, přičemž roční přírůstek činil více než 240 tisíc záznamů. Kooperace na národních autoritách přinesla 43 tisíc nových záznamů a pro kooperační systém ANL byla spravována báze, která se letos rozrostla o téměř 64 tisíc záznamů.

Oddělení souborných katalogů se i v roce 2018 podílelo ve spolupráci s Knihovnickým institutem (KI) a knihovnami na aktualizaci *Centrálního adresáře knihoven*, který vznikl v roce 2015 sloučením báze ADR a Evidence knihoven MK ČR. V současné době se jedná o nejuplněnější zdroj informací o knihovnách a informačních institucích v ČR. V roce 2018 bylo aktualizováno 54 % záznamů, v bázi je 6 588 záznamů aktivních knihoven.

Oddor zpracování fondů pokračoval v metodické činnosti, doplňována byla databáze *Dotazy ke katalogizaci*, kde přibýlo 26 nově řešených dotazů. Třemi kurzy pokračovalo e-learningové vzdělávání pro širokou knihovnickou veřejnost s účastí 230 přihlášených, osvědčení dosáhlo 36 z nich. 23 vzdělávacích akcí proběhlo v NK ČR či přímo v knihovnách.

Mapa knihoven přispívajících do Souborného katalogu ČR

Akvizice v odboru Historických a hudebních fondů

Přírůstky do fondu Oddělení rukopisů a starých tisků

Rok 2018 byl z pohledu akvizice historických a hudebních fondů mimořádně příznivý. Oproti minulým letům se je podařilo v daleko širším měřítku obohatit o vzácné historické dokumenty.

Rukopisný fond byl rozšířen o dva dokumenty. Prvním z nich je pozdně středověký německý rukopis. Jedná se o jedinečný, ač na první pohled drobný kodex, obsahující soukromé modlitby a devoční texty k Panně Marii a Ježíši Kristu a pocházející nejspíše ze severovýchodních Čech nebo severní Moravy. Text sám o sobě je jedinečným dokladem rozvoje devoční literatury v pohusitských českých zemích. Druhým je zdobný rukopis spojený s kartografickou produkcí *Index Über die in XXV Sectionen ein- und abgetheilte Land-Charten von Königreich Böhme* z roku 1745, který představuje vzácný rejstřík k nejpodrobnější dobové mapě Čech od Johanna Christopa Müllera (1720). Index neudává jen polohu lokalit dle jednotlivých částí mapy a krajské příslušnosti, ale zaznamenává i vlastní jednotlivých míst.

Fond inkunábulí má mimořádný přírůstek v podobě breviáře určeného pro potřebu kléru olomoucké diecéze, který v Benátkách v září 1484 vytisklo společenství tří tiskařů. Vzácnost tohoto breviáře je dána tím, že se dochoval pouze ve dvou dalších exemplářích na světě. Jeden z tiskařů breviáře, Konrad Stahel, odešel o dva roky později z Benátek do Brna a založil tam vůbec první moravskou tiskárnu.

Nejvíce se podařilo rozšířit fond starých tisků. Mimořádným souborem je 11 starých tisků z knihovny významného českého historika a archiváře, Františka Michálka Bartoše (1889–1972), převážně teologického charakteru (polemiky, traktáty, církevní dějiny). Jedná se o díla M. Tilesia, F. Staphyla, P. de Mornaye, J. De Laeta, L. Maimborougha, G. Duranda, P. Sarpiho, L. G. Bancka a F. Lamberta. Za pozornost stojí především vzácný sborník *DONATIONIS, quae Constantini dicitur privilegium* vyjadřující se ke sporné Konstantinově donaci. Na jeho obsahu se podíleli kardinál Mikuláš Kusánský (1401–1464), Laurentius Valla (1407–1457) a florentinský arcibiskup sv. Antonín (1389–1459). Sestavili jej teolog Bartolomeo Picerno a Ulrich van Hütten (1488–1523). Všichni tyto učenci náleželi mezi velmi významné osobnosti své doby.

Z knihovny sběratele umění a bibliofila PhMr. Mojmíra Filipa Aloise Helceleta (1879–1959) zakoupila NK ČR dva staré tisky. Prvním je T. Livii Patavini, *Historicorum omnium Romanorum longe vberrimi, et faile principis libri omnes* z roku 1588 a druhým *Pvb. Terentii Comoediae sex Ex recensione Heinsiana* ze 17. století.

Z ostatních nákupů zmiňme dva významné spisy. Jedním je konvolut tří starých tisků P. Thyraea *LOCA INFESTA, Hoc est: DE INFESTIS, OB MOLESTANTES DAEMONIORVM ET DEFVNCTORVM HOMINVM SPIRITVS, LOCIS...* z roku 1598, zabývající se čarodějnictvím a démonologií. Významná je především jeho rukopisná provenience, odkazující na benediktinský klášter Na Slovanech – Emauzy. Druhým tiskem je *Astronomisch gut düncken* z roku 1618, vzácná německá verze českého spisu Daniela Basilia *Saud Hwězdářský přirozený: O strassliwé s ocasem Komětě...*, který vyšel v Praze. Reaguje na objevení se komety – astronomickou událost roku 1618, a snaží se vysvětlit její příčinu jak z hlediska fyzikálního, tak z hlediska astrologického.

Z dalších nových cizojazyčných přírůstků historického fondu NK ČR jmenujme poměrně raritní tisk reprodukcí děj a dialogy divadelní hry *Rosemond und Diana...* Titul byl vydán v Olomouci v roce 1787 a kromě NK ČR jej v rámci celé České republiky vlastní pouze MZK v Brně.

Neméně zajímavý je titul *Wappenbüchlein zu Ehren der Römischen Kay...*, vydaný v Norimberku zhruba v roce 1555. Jde o erbovník zahrnující galerii rytých, ručně kolorovaných a zlacených znaků zemí a měst či erbů šlechtických majitelů a duchovních hodnostářů Svaté říše římské z poloviny 16. století. Autorem a zároveň i tiskařem této knihy byl známý německý malíř, grafik a rytec Virgil Solis (1514–1562). Tisk samotný je cenným uměleckým artefaktem i důležitým studijním pramenem pro badatele, kteří se zabývají heraldikou či problematikou tisku a výzdoby erbovníků. Oslovit může i odborníky specializující se na virtuální rekonstrukce již zaniklých soukromých sbírek

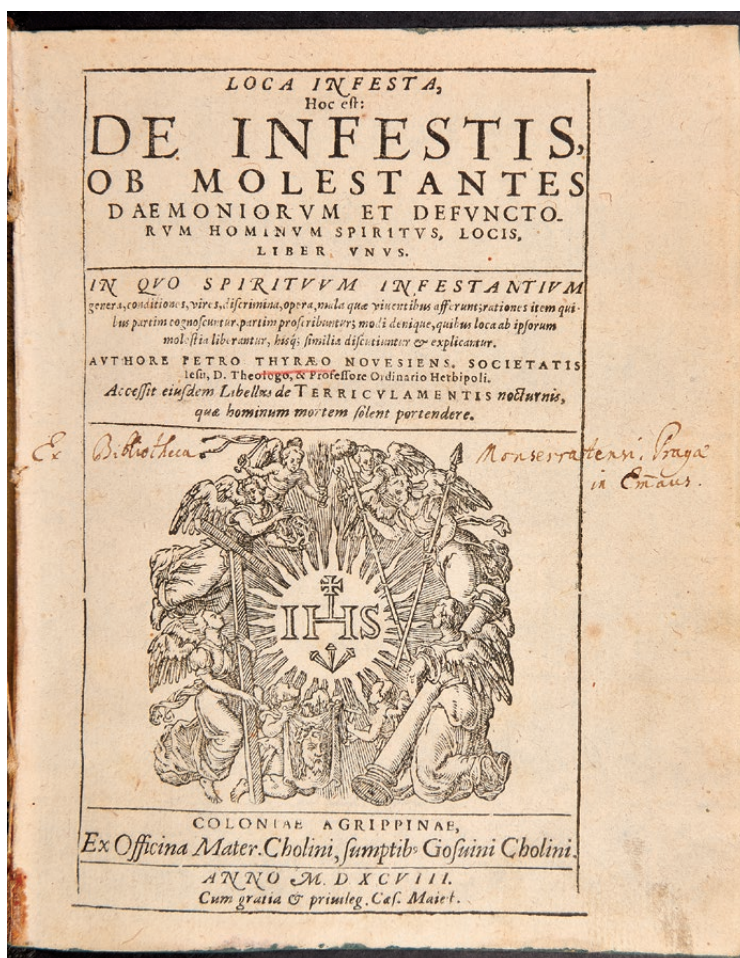
Sign.	Nomina der Ortheren	Art. u. Section.	Inwas von ein Creijs	Deign Herren Topschören
	Arnau	B 9	König	Gr:n Schlick in witi
	Aufdie	B 8	Leuten	Colleg: S: I. ad: S: Clem:
	Aufsig	B 7	Leuten	Königl: Stadt.
	Abertamm	B 6	Seater	Berg Stadel.
	Alt Buntalau	B 8	Buntal	Kö: Herz: Branders
	Alt Stadt	L 29	Bechtel	Herz: Neuf: Jil: ita.
	Alt Fiedlitz	C 11	Pifner	Hi: Jos: v: Langern.
	Amshelberg	C 13	Perau	Hi: v: Chanowskij
	Arwal	C 13	Kaurk	Printz Savoyjsche.
	Adersbach	B 10	König	Gr: Hiero: v: Kollowrat
	Aich	B 6	Seater	Frauen v: Mollitz.
	Abendorff	B 10	Alatus	Gr: Jo: I. cop: v: Götz.
	Altenberch	B 9	Buntal	Gr: Heim: v: Schlick.
	Altenbuch	B 9	König	Gr: v: Schaffgot: sch.
	Alt Hayde	B 10	Alatus	
	Alt Kinn	C 13	Perau	Gr: v: Herren.
	Alten Teich	B 6	Herz: Jos: v: Letz: witz: ita.	
	Amorsgrün	C 11	Pifner	Gr:n v: Meteorik.
	Atjesz	C 13	Pifner	PP: Donn: au Pifner
	Atjesetz	D 11	Pifner	Stadt Pifner.
	Aiditz	C 13	Pifner	Hi: Jos: v: Schirnding
	Aurmanin	C 14	Encklau	PP: Soc: lasu na Kadet
	Antzemowes	C 13	Kaurk	Printz Savoyjsche.

Index k dobové mapě Čech od J. Ch. Müllera z roku 1745.

a knihoven, protože zakoupený Solisův erbovník patřil dříve baroknímu sběrateli Bohumíru Danielovi Wunschwitzovi (1678–1741). Dokazuje to jeho ryté heraldické exlibris nalepené na přední předeštlí získaného tisku.

V případě českojazyčné literatury byl historický fond NK ČR obohacen o čtyři staré tisky. Konkrétně se jednalo o unikátně či raritně dochované tituly s náboženským obsahem: *Krátká zpráva o svatých odpustcích veleslavného arcibratrstva nejsvětější trojice...*, jež byla vydána v Kutné Hoře v roce 1737, a tisk z Hradce Králové *Tejden mariánský...* z roku 1746. Oba nové přírůstky byly původně součástí sbírky semilského pedagoga, regionálního historika a sběratele Rudolfa Hlavy (1911–1988). V jediném známém exempláři se pravděpodobně dochovala i dobově oblíbená knížka lidového čtení *Kroniky dvě o Joviánovi císaři římském ... též o Alexandrovi a Ludvíkovi...*, která byla vytištěna neznámým domácím typografem někdy ve druhé polovině 18. století a která byla pro NK ČR také získána ze soukromé sbírky. Naopak ke vzdělanějším měšťanským a učeneckým čtenářským vrstvám se obracel tisk z roku 1815 s názvem *Písňe Anakreonovy...*, a to nejen kvůli svým antickým námětům, ale hlavně proto, že byl jako jeden z mála českojazyčných titulů své doby tištěn „moderní“ antikvou, na rozdíl od stovek podobných knih vysázených běžnou novogotickou frakturou či švabachem.

Stranou nezůstala ani kartografická sbírka. Zakoupeny byly dvě mapy, a to mapa Čech z italské edice Münsterovy *Kosmografie* z poloviny 16. století a dobová vojenská mapa znázorňující obléhání Prahy roku 1742.

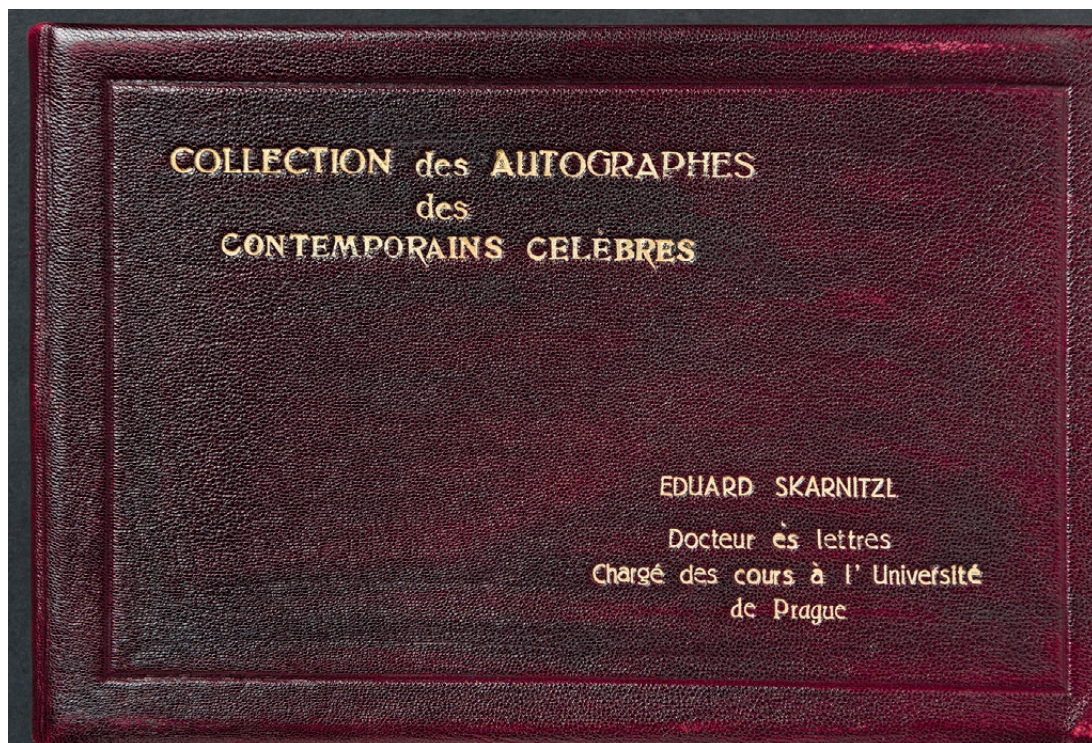

Daemonologia z roku 1598 je konvolut tří starých tisků zabývajících se démony a čarodějnictvím.

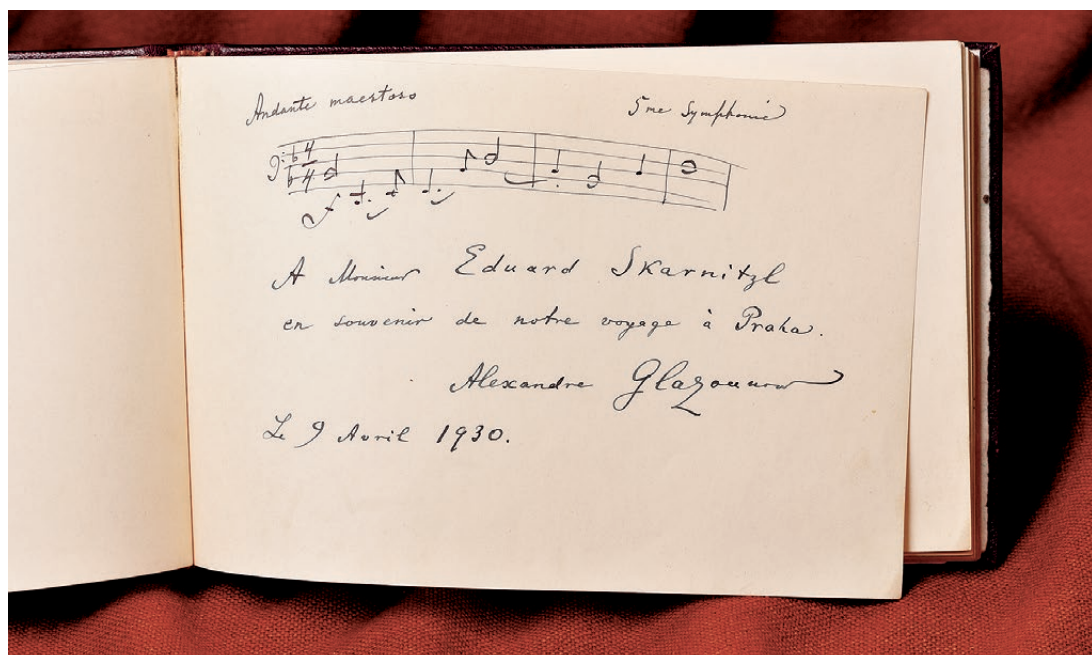
Přírůstky do fondu Hudebního oddělení

Fond Hudebního oddělení (HO) byl obohacen o sbírku rukopisných a tištěných hudebních materiálů nákupem celkem 14 hudebnin, knih o hudbě a materiálů povahy tzv. nepřímých hudebních pramenů. Z rukopisných pramenů je významný *Rorátník* psaný v roce 1801 v Týništi nad Orlicí. Přináší kromě textů adventních písní i bohaté ikonografické zdobení. Sbírkou tištěných hudebnin obohatí vydání opery *Aucassin et Nicolette* belgického skladatele André Ernesta Modesta Grétryho, poprvé provedené v roce 1779 ve Versailles. Tištěná partitura pochází z roku 1783 a je ukázkou krásného hudebního tisku z konce 18. století. Z nepřímých hudebních pramenů je přínosem karikatura Alexandra Zemlinského s vlastnoručním podpisem, pocházející patrně z období jeho působení v Praze. Dalším přírůstkem je almanach autografů předních osobností kultury třicátých let 20. století. Přináší mj. podpisy a příspěvy hudebních umělců Ševčíka, Toscaniniho, Zemlinského, Rachmaninova, Hubermanna, Zítka ad.

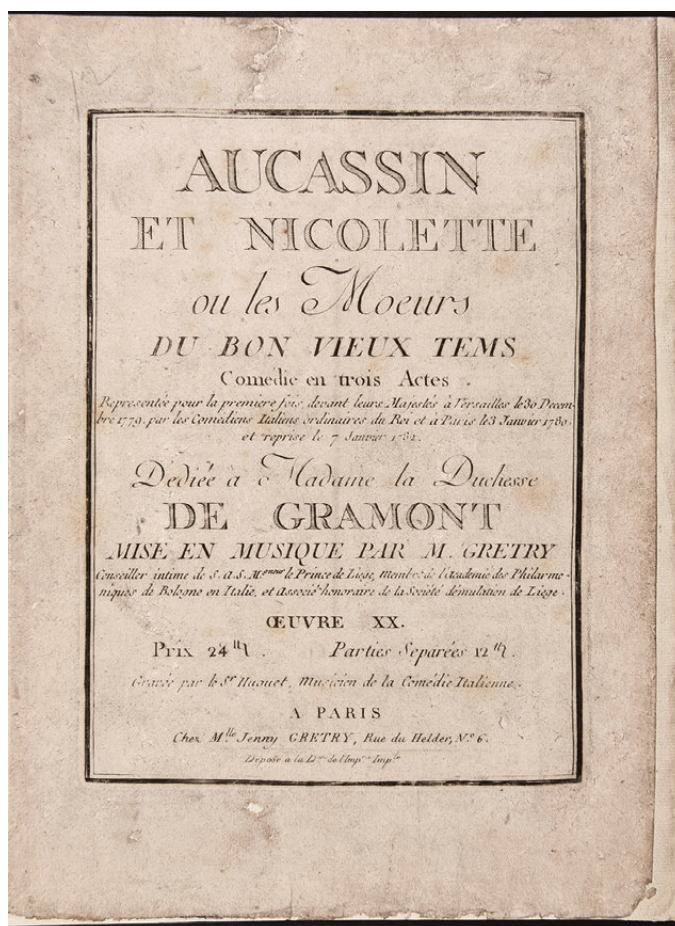
Jako dar obdrželo Hudební oddělení soubor nejnovější produkce německé muzikologické literatury a notových materiálů z Institutu historické muzikologie univerzity v Hamburku.

Almanach autografů a věnování významných osobností kulturního života třicátých let 20. století z majetku prof. Eduarda Skarnitzla. Foto: Eva Hodíková

Věnování hudebního skladatele Alexandra Glazunova. Foto: Eva Hodíková

Titulní list partitury vzácného hudebního tisku z roku 1783. Foto: Eva Hodíková

Knihopis českých a slovenských tisků – národní retrospektivní bibliografie

Rok 2018 představoval pro redakci *Knihopisu českých a slovenských tisků* další, v pořadí již třetí etapu realizace celkem pětiletého projektu *NAKI Knihovněda.cz: Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800*, na kterém spolupracuje NK ČR s Knihovnědným oddělením Knihovny AV ČR (KNAV). V průběhu celého roku byly, podobně jako v minulých letech, připravovány knihopisné záznamy z báze *KPS-Knihopis* pro potřeby propojení s *Bibliografií cizojazyčných bohemikálních tisků 1501–1800* (BCBT) a budoucího společného zpřístupnění ve VuFind vyhledávacím rozhraní. Manuálně byly upravovány záznamy tisků vydaných v letech 1659–1707, což souhrnně činí téměř dva tisíce knihopisných položek a což konkrétně znamenalo kontrolu zápisu tzv. číselných Dodatků ke Knihopisu a propojení jmen původců (např. autorů, překladatelů, tiskařů) s národními autoritami NK ČR. U většiny záznamů byla také nově doplněna předmětová a žánrová hesla ze společného věcného tezauru KPS a BCBT. Souběžně bylo společně s pracovníky KNAV doladováno VuFind rozhraní a jeho výsledné graficko-vizualizační výstupy. Nadále pokračovalo i přidávání digitálních kopií českojazyčných starých tisků z domácích i zahraničních zdrojů k záznamům v bázi *KPS-Knihopis*. Z pracovních cest uskutečněných v roce 2018 je nutné zmínit návštěvu Univerzitní knihovny ve Vratislavi, díky které mohly být aktualizovány desítky už neplatných signatur této instituce, jež se objevují v bázi *KPS-Knihopis*.

CERL – Consortium of European Research Libraries

Spolupráce s CERLem v oblasti dodávání elektronických katalogizačních záznamů pokračovala i v roce 2018. Do evropského elektronického katalogu *Hand Press Book* (HPB) – <http://www.cerl.org/resources/hpb/main> – poskytla NK ČR 14 038 záznamů. Celkem je tedy v CERLu z NK ČR zpřístupněno již 184 206 záznamů starých tisků. V roce 2018 činil celkový počet 170 168 zpřístupněných záznamů. NK ČR si stále drží pozici předního dodavatele velkých objemů dat mezi evropskými knihovnami.

Manuscriptorium

V roce 2018 byl v rámci institucionálního výzkumu vyvinut sofistikovaný nástroj pro vyhledávání v heterogenních datech (představujících cca 500 tisíc popisných záznamů z oblasti historických knižních fondů z různých zdrojů). Umožňuje respektovat heterogenitu těchto záznamů, které se liší co do struktury, rozsahu a odborného zaměření informací, jakož i použitých jazyků, a zároveň při hledání zohledňovat nové badatelské potřeby koncových uživatelů. Byla provedena analýza aktuálních potřeb koncových uživatelů při vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí se zřetelem ke specifickým vlastnostem heterogenního informačního obsahu, jakož i analýza z hlediska jazykového. Dle závěrů obou analýz byl navržen způsob přípravy terciárních metadat pro potřeby vyhledávání, pravidla indexace obsahu a pravidla interpretace dotazů pro umožnění efektivního vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí. Jeho součástí je doporučený pracovní postup přípravy a následné pravidelné aktualizace vhodného setu vyhledávacích položek a pravidel pro jejich plnění s ohledem na aktuální potřeby koncových uživatelů a na jazyková specifika obsahu a rovněž doporučení pro způsob vyhodnocování chování uživatelů při kladení úspěšných a neúspěšných dotazů. Součástí této aktivity byla i deduplikace evidenčních záznamů v katalogu Manuscriptoria.

Byl také vytvořen nástroj k re-use obsahu EUROPEANA v Manuscriptoriu v bežešvém virtuálním badatelském prostředí. Byla vyvinuta softwarová utilita pro třífázové těžení s využitím EUROPEANA API včetně konzultací a analýzy workflow získávání přístupu k IIIF manifestům pomocí kombinace Search API a vytěžování záznamů přes OAI-PMH EUROPEANA, navržen workflow získávání přístupu k primárním metadatům komplexních digitálních dokumentů kombinací Search API a vytěžování záznamů v původních zdrojích, vypracována detailní technická specifikace předmětného software. Software byl naprogramován a otestován. Pilotně byla připojena sbírka rukopisných zlomků Finské národní knihovny.

Rovněž byla vytvořena funkcionalita pro zařazení nového typu katalogového záznamu, jakož i komplexního digitálního dokumentu do Manuscriptoria. Byl navržen vhodný způsob vytěžování uživatelského obsahu, jeho začlenění do procesů agregace, indexace a zveřejňování podobně, jako je v Manuscriptoriu zpracováván a zpřístupňován obsah dodávaný obsahovými partnery. Výsledkem řešení je zavedení nového typu záznamu do katalogu a nového typu digitálního dokumentu do knihovny Manuscriptoria. Uživatelský obsah bude prezentován společně s agregovaným oficiálním obsahem, a navíc bude možné jej prezentovat v rámci navazujících systémů třetích stran, jako např. EUROPEANA. V souvislosti s tím byl implementován crowdsourcing do procesů plnění databáze plných textů Manuscriptoria a byly integrovány nástroje pro tvorbu virtuálních dokumentů, virtuálních kolekcí, data articles, virtuálních výstav a virtuálních průvodců.

Byly také konvertovány dávky dokumentů-starých tisků digitalizovaných ve spolupráci se společností Google (cca 20 500 jednotlivých komplexních digitálních dokumentů). Koncem roku 2018 obsahovalo Manuscriptorium 402 167 evidenčních záznamů, jakož i 114 199 komplexních digitálních dokumentů.

Slovanská knihovna (SK) je veřejně přístupná specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiku slovanských zemí. SK je odborem NK ČR, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

U příležitosti konání XVI. mezinárodního sjezdu slavistů v Bělehradu dokončila SK přípravu bibliografie publikovaných referátů, které byly předneseny na předchozím mezinárodním sjezdu v roce 2013. Těchto 506 shromážděných bibliografických záznamů bylo následně zpřístupněno v elektronické databázi *Bibliografie mezinárodních sjezdů slavistů (BibSlavKon)*, kterou spravují společně SK a Východoevropské oddělení Německé státní knihovny v Berlíně: <http://www.slavistik-portal.de/>. V rámci příprav české účasti zajistila SK část expozice české slavistické produkce za léta 2013–2017, která byla následně prezentována v průběhu konání kongresu.

Cenu Rudolfa Medka pro rok 2018 převzali Jaroslav Vaculík (druhý zleva) a Petr Kolář (uprostřed). Zcela vlevo předseda Ruské tradice Igor Zolotarev, zcela vpravo Luboš Dobrovský, po jeho pravici ředitel SK Lukáš Babka. Foto: Eva Hodíková

Z důvodu pokračující rekonstrukce hostivařského depozitáře byla uživatelům po celý rok 2018 nepřístupná významná část fondu SK. V ne zcela vyhovujícím provizoriu se nadále nachází též půjčovna a studovna SK v Klementinu. Obě skutečnosti se negativně podepisují na kvalitě poskytovaných služeb i na počtu registrovaných uživatelů a realizovaných výpůjček. Ze stejných důvodů je nadále omezena též doprovodná kulturně-odborná činnost SK.

Plynule pokračovala účast SK na probíhajících digitalizačních projektech. V rámci projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google* bylo během roku 2018 rekatalogizováno 3 283 a digitalizováno 3 060 jednotek dokumentů (především jde o knihy vydané v poslední čtvrtině 19. století). Od počátku projektu bylo zdigitalizováno 36 171 jednotek dokumentů ze sbírky SK, které jsou ve své většině volně dostupné na internetu.

Pátým rokem pokračoval projekt digitalizace knih vydaných příslušníky ruské, ukrajinské a běloruské emigrace na území Československa v letech 1918–1945 a knižní produkce místních emigrantských vydavatelství, který je součástí programu budování NDK. K digitalizaci bylo předáno 524 dokumentů. Od počátku projektu prošlo digitalizací 2 086 dokumentů, jejich elektronické kopie jsou dostupné v digitální knihovně Kramerius.

V rámci programu VISK 6 bylo v roce 2018 digitalizováno šest historických rukopisů a jeden tisk ze sbírky SK, mimo uvedený program pak další dva rukopisy. Podobně jako v předchozích letech byly vybrány zajímavé dokumenty ze tří hlavních oblastí rukopisné sbírky SK: Rešetarovy knihovny ragusian, sbírky církevněslovanských rukopisů z území Ruska a Ukrajiny a kolekce severoruských rukopisů shromážděných A. D. Grigorjevem. Elektronické kopie všech těchto historických dokumentů jsou zařazeny do digitální knihovny rukopisů a starých tisků Manuscriptorium.

V roce 2018 se SK zapojila do programu institucionálního výzkumu *Rozvoj Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace*. Realizace výzkumné oblasti Slavistika umožňuje především zkvalitnění badatelské práce s historickým fondem SK. Kromě odborného průzkumu vybraných rukopisů a starých tisků je předmětem řešení oblasti katalogizační příprava vybraných dokumentů na digitalizaci, příprava několika odborných studií a zpracování čtvrtého dílu *Katalogu starých ruských tisků z fondu Slovenské knihovny tištěných azbukou* (blíže v části Projekty a programy).

Přípravou podkladů pro svazek zahrnující písmeno „N“ pokračovala účast SK v projektu Ruské národní knihovny *Mezinárodní souborný katalog ruské knihy (1918–1926)*.

V roce 2018 obohatila SK svůj fond o celkem 9 191 svazků dokumentů slavistického zaměření, z toho 4 462 svazků získala nákupem, 2 293 výměnou, 2 296 darem a 38 jiným způsobem. Díky projektu NK ČR a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovenská knihovna – Česká knižnica*, jehož garanty jsou české a slovenské ministerstvo kultury, a který pokračoval již třináctým rokem, bylo pro fond SK získáno 583 svazků slovenské literatury.

Uzavřením příslušné smlouvy a fyzickým převzetím předmětných dokumentů bylo završeno jednání s Úřadem státu pro zastupování ve věcech majetkových v otázce přijetí osobní knihovny PhDr. Jiřího Vacka, dlouholetého pracovníka NK ČR. Roztřídění a evidence získaných dokumentů bude úkolem následujících let.

Jako každý rok obohatilo fond SK několik cenných knižních darů. Mezi nejprínosnějšími lze jmenovat 37 svazků ediční řady „Biblijateka Svabody“ darovaných ředitelem běloruské redakce RFE-RL Aljaksandarem Lukašukem, či několik desítek knih zaměřených na současné ruské umění z produkce nakladatelství ArtGuide, Garage a Ad Marginem, které SK daroval Danila Stratovič. Několik bílých míst ve sbírce běloruské literatury se podařilo vhodně zaplnit díky daru soudobé knižní produkce zprostředkované Ministerstvem informací Běloruské republiky. Nejštědřejším dárcem byl historik Bohdan Zilynskyj, který SK daroval celkem 232 svazků především ukrajinstického zaměření. Mezi institucemi je nutné zmínit dary Ústavu pro staroslovanskou kulturu z makedonského Prilepu, Staroslovanského ústavu ze Záhřebu a tradičně též moskevského Memorialu.

SK připravila během roku 2018 k vydání dvě publikace. Vytiskl byl také propagační leták v české a anglické verzi informující o činnosti knihovny. V průběhu roku SK uspořádala nebo se podílela na právě tří kulturně odborných akcí a tří výstav. Na Ukrajině se díky spolupráci s Českým centrem v Kyjevě uskutečnily dvě expozice výstavy *Zmizelý svět Podkarpatské Rusi ve fotografiích Rudolfa Hůlky*, a sice v Záporoží a ve Lvově. Podesáté byla udělena odborná Cena Rudolfa Medka, kterou předávají společně SK a spolek Ruská tradice. Cenu pro rok 2018 získali historik prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc. a diplomat PhDr. Petr Kolář.

Pokračovalo budování informačních zdrojů Knihovnického institutu (KI) pro odbornou veřejnost. Díky projektu VISK 8B pokračovala činnost oborové brány KIV, která v rámci portálu Informace pro knihovny (IPK) sjednocuje knihovnické zdroje NK ČR. Ve spolupráci s MZK byl připraven přechod vyhledávacích funkcí do Centrálního portálu knihoven *Knihovny.cz*, který se uskutečnil od 1. 1. 2019. S podporou CzechELib a samostatným nákupem byly udrženy licence na zpřístupnění významných informačních zdrojů LISA a LISS. Z dalších zdrojů vznikajících v KI rostl význam bibliografické databáze KKL a terminologické databáze TDKIV. Služby a činnost KI byly úspěšně propagovány prostřednictvím sociální sítě Facebook.

V roce 2018 Oddělení vzdělávání poprvé organizovalo rekvalifikační knihovnický kurz podle nových pravidel Národní soustavy povolání. Ve 30 lekcích prezenčního studia se kurzu zúčastnilo 27 absolventů a studium bylo doplněno e-learningem, který vznikl díky programu VISK 2. Rekvalifikační kurz byl ukončen závěrečnými zkouškami a účastníci získali certifikát o jeho absolvování. Pracovníci oddělení v průběhu roku zajistili cca 120 jednodenních i vícedenních vzdělávacích kurzů pro pracovníky NK ČR i pracovníky dalších knihoven ČR. Kurzů se zúčastnilo téměř 1 800 frekventantů. Pokračovaly kurzy *Základy informační gramotnosti* financované z grantu VISK 2. V roce 2018 Oddělení vzdělávání připravilo cca 40 odborných exkurzí v NK ČR pro knihovníky nebo studenty našeho oboru. Oddělení vzdělávání průběžně spolupracuje s dalšími odbornými pracovišti při zajištění stáží v NK ČR českých i mezinárodních.

Ve spolupráci se Sekcí Sdružení knihoven pro regionální funkce byly připraveny návrhy novel dvou metodických pokynů (*Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb...* a *Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven...*). KI realizoval projekt *Ochrana osobních údajů v knihovnách ČR* (podpora z VISK 1), jehož hlavním výstupem bylo zpracování publikace *Ochrana osobních údajů. Příručka pro knihovny* a navazujícího e-learningového kurzu včetně cyklu seminářů. KI plnil úlohu koordinačního centra dotačního programu *VISK – Veřejné informační služby knihoven* a organizačně zajišťoval činnost Ústřední knihovnické rady. KI ve spolupráci se Zaměstnavatelskou sekcí SKIP pracoval na přípravě podkladu pro novelu Katalogu prací. Byl zajištěn výpočet a úhrada odměn autorům za půjčování děl v knihovnách ČR za rok 2017 dle autorského zákona (č. 121/2000 Sb.) a úhrada odměn vyplývajících z kolektivních licenčních smluv na půjčování nosičů zvuku. V průběhu celého roku probíhala jednání s kolektivními správci a s ministerstvem kultury o sazebníku a kolektivní licenční smlouvě na zpřístupnění děl nedostupných na trhu v digitální podobě. Byla uzavřena nová licenční smlouva na veřejná čtení v knihovnách. V závěru roku Dilia definitivně vypověděla licenční smlouvu na službu elektronického dodávání dokumentů. Průběžně probíhala aktualizace a redakční práce na *Centrálním adresáři knihoven*. Úspěšně se rozvíjel projekt *Benchmarking knihoven*, jehož se účastnily i slovenské knihovny. Počet účastníků vzrostl na 355 knihoven (277 z ČR, 78 z SR). V Zrcadlové kapli proběhlo 9. října 2018 za účasti ministra kultury Antonína Staňka slavnostní udělení cen Knihovna roku 2018.

V oblasti publikační činnosti KI byla vydána brožura *Rovný přístup. Knihovny a skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Metodická příručka*. Text doporučení byl zpracován ve spolupráci s Knihovnou města Ostravy a Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP). Ve spolupráci se SKIP byla vydána metodická příručka *Jak na projekt S knížkou do života – Bookstart*. Časopisy *Knihovna: knihovnická revue* a *Knihovna plus* se staly mediálními partnery významných oborových konferencí v České republice i na Slovensku. Ve spolupráci s autory byly zajištěny překlady recenzovaných článků z časopisu *Knihovna: knihovnická revue* do angličtiny, které byly zveřejněny v elektronické verzi časopisu.

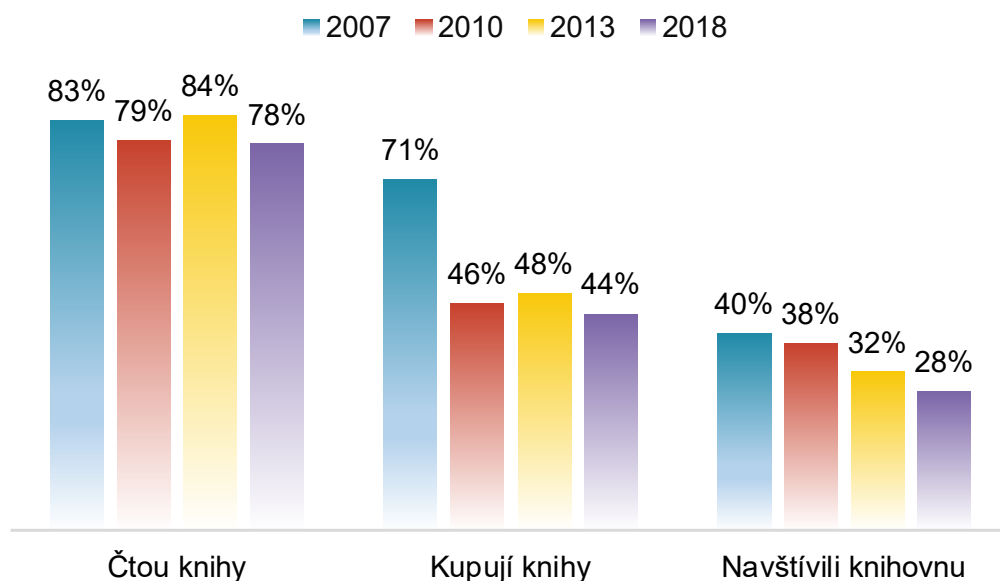
Čtenáři a čtení v České republice 2018

KI a Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., uskutečnily v roce 2018 reprezentativní statistický průzkum mezi obyvateli ČR staršími 15 let. Předmětem šetření byl reprezentativní vzorek 2 007 respondentů. Celkově šlo již o čtvrté šetření – předchozí proběhla v letech 2007, 2010 a 2013. Průzkum ukázal oproti roku 2013 mírný, leč patrný pokles čtenářské kultury, a to ve všech třech jejích hlavních parametrech. Z výzkumu vyplynulo, že 78 % obyvatel ČR přečte za rok aspoň jednu knihu (jakoukoliv, tištěnou

či elektronickou a k jakémukoliv účelu), že 44 % zakoupí za rok aspoň jednu knihu a že 28 % navštíví za rok aspoň jednou veřejnou knihovnu. Každý obyvatel ČR starší 15 let v průměru za rok přečte 12,6 knih; jejich čtení denně věnuje 31 minut; za rok nakoupí průměrně 2,6 knihy a vydá za ně 649 Kč; v našich domácích knihovnách se v průměru nachází 253 knih. Opět se ukázalo, že ženy čtou výrazně více než muži (rozdíl 9 %). Nejoblíbenějším autorem českých čtenářů je Jo Nesbø, nejoblíbenější knihou je *Harry Potter*, co do žánrových preferencí vede současná literatura oddechová. Pokud jde o digitální prostředí, nejčastěji čteme na chytrém telefonu. Elektronické knihy čtou pravidelně 4 % (60 % nikdy), audioknihy pravidelně poslouchá 1 % (86 % nikdy) populace 15+. Nejčastějším způsobem, jímž knihy získáváme, je prostřednictvím daru; informace o knihách pak získáváme pomocí doporučení blízkých a známých. U služeb, které nabízejí veřejné knihovny, s velkou převahou vede půjčování knih. 67 % české populace 15+ tvrdí, že když byli dětmi, bylo jim rodiči či prarodiči aspoň občas předčítáno. Předmětem šetření byl i vztah a hodnocení knihoven:

- 94 % obyvatel Česka hodnotí veřejné knihovny pozitivně jako instituce zajišťující přístup ke knihám a dalším informačním zdrojům, které nemají doma.
- 82 % obyvatel považuje veřejné knihovny za důležitá vzdělávací zařízení.
- 76 % obyvatel vnímá knihovny jako vhodné místo pro učení a studium.
- 77 % obyvatel si nemyslí, že knihovny jsou v době internetu zbytečné.
- 85 % obyvatel nesouhlasilo s názorem, že knihovny jsou jen zaprášený sklad knih.
- Pouze 43 % obyvatel považuje knihovny za atraktivní místo pro trávení volného času.
- 40 % obyvatel souhlasí s tvrzením, že chodit do knihovny není moc moderní.
- 86 % uživatelů knihoven je se službami své knihovny spokojeno.

Hlavní čtenářské trendy, N = 2 007 respondentů

Výzkumné a vývojové aktivity a další projekty v Národní knihovně ČR

Institucionální výzkum:

Rozvoj Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace

Doba řešení: 2016–2020

Koordinátor: Mgr. Adolf Knoll

Finanční podpora: MK ČR

URL: <http://www.nkp.cz/o-knihovne/projekty-a-programy/nk-vyzkumna-organizace>

Národní knihovna České republiky (NK ČR) se řídila svou dlouhodobou koncepcí výzkumu a vývoje na léta 2018–2022. V roce 2018 dle pokynů Ministerstva kultury ČR zpracovala *Dlouhodobou koncepci rozvoje výzkumné organizace Národní knihovna České republiky na léta 2019–2023*. Tato koncepce byla vyhodnocena metodou peer review jako velmi dobrá a na jejím základě bude probíhat institucionální výzkum v uvedených pěti letech.

V souladu s původní koncepcí probíhalo v roce 2018 řešení v sedmi níže uvedených oblastech.

Oblast 1. Výzkum knižní kultury středověkých Čech

Odpovědný pracovník: PhDr. Kamil Boldan

Členové realizačního týmu se průběžně věnovali novému zpracování proveniencí středověkých rukopisů a inkunábulí uložených v NK ČR. Provedli průzkum provenienčních znaků zhruba stovky rukopisů z kmenového fondu (sign. odd. I–IV), stovky rukopisů pražské lobkowiczské knihovny a děčínské knihovny Thun-Hohensteinů (sign. odd. XXIII a XIX) a dále více než tři set svazků inkunábulí (celé sign. odd. 40). Členka řešitelského týmu Milada Svobodová se věnovala dějinám rukopisné sbírky pražské lobkowiczské knihovny, jejíž vědecký katalog připravuje. Publikovala studii *Sbírka rukopisů v zámecké knihovně Blankenheim na sklonku osmnáctého století* a do tisku odevzdala příspěvek o neznámé modlitební knize, kterou pro svého synovce počátkem 16. století opsala cisterciačka Geirtruyt Luchelgen z konventu Porta coeli ve Schweinheimu.

V rámci základního výzkumu knižní kultury pokračovala členka řešitelského týmu Renáta Modráková ve studiu středověkých rukopisů z klášterů benediktinek a jiných ženských řeholních institucí. Dílčí výsledky prezentovala na workshopu *Female Medieval Monasteries and Its Written Culture* pořádaném v Medingenu (Německo). Prováděla výzkum bohemikálních středověkých rukopisů ve Státní knihovně v Mnichově a v Rakouské národní knihovně ve Vídni. Kamil Boldan připravil a vydal rozsáhlou studii o dosud neznámém tisku z první české tiskárny činné od roku 1476 v Plzni. Jde o významný knihovědný objev, protože zatím poslední, sedmý tisk byl nalezen a publikován Václavem Hankou před více než 160 lety. Vedle toho se věnoval problematice uložení nejcennějších fondů NK ČR za druhé světové války a jejich evakuaci na hrad Karlštejn. Na stejné téma připravil i výstavu, která se uskutečnila v Klementinu na jaře 2019. V domácích a zahraničních paměťových institucích pokračoval v průzkumu původních majitelů dochovaných výtisků českých a moravských inkunábulí.

Oblast 2. Hudební věda

Garant řešení: Mgr. Zuzana Petrášková

V roce 2018 byly plněny úkoly všech čtyř projektem stanovených cílů. Pokračoval průzkum dosud nezpracovaných sbírek v kostele Povýšení sv. Kříže v Litomyšli a v kostele sv. Jana Křtitele v Teplicích, včetně předávání záznamů do databáze RISM. Některé hudebniny z kostela Povýšení sv. Kříže byly vybrány pro vydání novodobé edice.

Počet záznamů v databázi filigránů dosáhl výše 1 321; databáze je využívána spolupracovníky RISM i dalšími badateli na adrese: <http://aleph.nkp.cz/web/watermarks/intro.htm>. Byla certifikována *Metodika*

průzkumu filigránů na rukopisných hudebninách k určení jejich datece a je přístupná na adrese: <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-386766>.

Pokračovaly hloubkové revize a katalogizační práce na převodu papírové dokumentace sbírek již evidovaných v Souborném hudebním katalogu do mezinárodní databáze RISM. Probíhal archivní průzkum pro přípravu tematických katalogů zpracovaných sbírek z fondu NK ČR, a to provenience dr. Ludvíka Hornova, Barnabase Weise a zejména historie kostela v Kolči.

V Archivu Konzervatoře v Praze pokračuje zpracování sbírky hudebnin Elisy hraběnky Šlikové. Podařilo se vydat katalog sbírky hudebnin rodiny Clam-Gallas z Českého muzea hudby.

Průběžně probíhaly hloubkové revize záznamů v archivu hudebnin v Českém Krumlově, včetně předávání do databáze RISM. Všechny uložené záznamy jsou online přístupné na adrese: <http://opac.rism.info>.

Zuzana Petrášková a Štefánia Demská se zúčastnily kongresu mezinárodní asociace hudebních knihoven IAML v Lipsku. Spolupráce s mezinárodní redakcí RISM byla zaměřena na pracovní konzultace věnované zpracování tištěných hudebních dokumentů.

Oblast 3. Historické fondy Slovanské knihovny – průzkum, výzkum a zpřístupňování

Garant řešení: PhDr. Lukáš Babka

Předmětem oblasti je odborný rozvoj slavistické vědní disciplíny a slavistického knihovnictví, které v rámci NK ČR garantuje samostatný odbor Slovanská knihovna (SK). Cílem je odborný průzkum fondu historických rukopisů, starých tisků, kartografických a vizuálních sbírek ve fondu SK se zaměřením na provenienční znaky dokumentů za pomoci ex libris, razítek, marginálií, filigránů apod. a studium jevů objevených v průběhu průzkumu. Součástí cíle je kvalitní katalogizace historických dokumentů určených k digitalizaci v bázi SLK a převod katalogizačních záznamů do Manuscriptoria.

V rámci dílčího cíle koncepce připravila v roce 2018 Rita Lyons Kindlerová odborný článek *Judging Books by their Inscriptions: A Preliminary Examination of Some Ukrainian Early Printed Cyrillic Books Held in the Slavonic Library in Prague* věnující se třem unikátním starým cyrilským tiskům, které jsou součástí sbírky SK – *Apostolu* tiskaře Ivana Fedorova (Lvov, 1574), *Ostrožské bibli* téhož tiskaře (Ostroh, 1581) a *Euchologionu albo Molitoslovu*, tzv. Trebniku Petra Mohyly (Kyjev, 1646). Rukopis článku byl předán k recenznímu řízení do redakce odborného časopisu.

V rámci plnění další části dílčího cíle koncepce, kterou je vydání odborné publikace – čtvrtého dílu *Katalogu starých ruských tisků z fondů Slovanské knihovny tištěných azbukou* –, bylo prozkoumáno a rekatologizováno přibližně 100 knihovních jednotek. Šlo zejména o knihy vydané v letech 1796 a 1797 tvořící součást tzv. Smirdinovy knihovny (historické knihovny ruské literatury 18. a první poloviny 19. století). Souběžně s rekatologizací dokumentů v systému Aleph byly připraveny katalogizační záznamy v podobě, v jaké budou publikovány v připravovaném svazku. Kontinuálně probíhá průzkum dalších dokumentů a příprava odborného textu věnujícího se knižní kultuře v Rusku v období let 1796–1800.

Za účelem digitalizace a zpřístupnění v knihovně Manuscriptorium bylo prozkoumáno a dle příslušných parametrů zkatologizováno celkem šest historických rukopisů z fondu SK, které byly následně digitalizovány v rámci programu VISK 6.

Oblast 4. Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria

Garant řešení: PhDr. Zdeněk Uhlíř

V roce 2018 byl v rámci institucionálního výzkumu vyvinut sofistikovaný nástroj pro vyhledávání v heterogenních datech (představujících cca 500 tisíc popisných záznamů z oblasti historických knižních fondů z různých zdrojů), který umožňuje respektovat heterogenitu těchto záznamů, jež se liší co do struktury, rozsahu a odborného zaměření informací, jakož i použitých jazyků a zároveň umožňuje při hledání zohledňovat nové badatelské potřeby koncových uživatelů. Byla provedena analýza aktuálních potřeb koncových uživatelů při vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí se zřetelem ke specifickým vlastnostem heterogenního informačního obsahu, jakož i analýza z hlediska jazykového. Dle závěrů obou analýz byl navržen způsob přípravy terciárních metadat pro potřeby vyhledávání, pravidla indexace obsahu a pravidla interpretace dotazů pro umožnění efektivního vyhledávání ve virtuálním badatelském prostředí. Jeho součástí je doporučený pracovní postup přípravy a následné pravidelné aktualizace vhodného setu vyhledávacích položek a pravidel pro jejich plnění s ohledem na aktuální

potřeby koncových uživatelů a na jazyková specifika obsahu a rovněž doporučení pro způsob vyhodnocování chování uživatelů při kladení úspěšných a neúspěšných dotazů. Součástí této aktivity byla i deduplikace evidenčních záznamů v katalogu Manuscriptoria.

Byl rovněž vytvořen nástroj k re-use obsahu EUROPEANA v Manuscriptoriu v bezešvém virtuálním badatelském prostředí. Byla vyvinuta softwarová utilita pro třífázové těžení s využitím EUROPEANA API včetně konzultací a analýzy workflow při získávání přístupu k IIIF manifestům pomocí kombinace Search API a vytěžování záznamů přes OAI-PMH EUROPEANA, navržen workflow získávání přístupu k primárním metadatům komplexních digitálních dokumentů kombinací Search API a vytěžování záznamů v původních zdrojích, vypracována detailní technická specifikace předmětného softwaru. Software byl naprogramován a otestován. Pilotně byla připojena sbírka rukopisných zlomků Finské národní knihovny.

Rovněž byla vytvořena funkcionalita pro zařazení nového typu katalogového záznamu, jakož i komplexního digitálního dokumentu do Manuscriptoria. Byl navržen vhodný způsob vytěžování uživatelského obsahu, jeho začlenění do procesů agregace, indexace a zveřejňování podobně, jako je v Manuscriptoriu zpracováván a zpřístupňován obsah dodávaný obsahovými partnery. Výsledkem řešení je zavedení nového typu záznamu do katalogu a nového typu digitálního dokumentu do knihovny Manuscriptoria. Uživatelský obsah bude prezentován společně s agregovaným oficiálním obsahem, a navíc bude možné jej prezentovat v rámci navazujících systémů třetích stran, jako je např. EUROPEANA. V souvislosti s tím byl implementován crowdsourcing do procesů plnění databáze plných textů Manuscriptoria a byly integrovány nástroje pro tvorbu virtuálních dokumentů, virtuálních kolekcí, data articles, virtuálních výstav a virtuálních průvodců.

Byly konvertovány dávky dokumentů-starých tisků digitalizovaných ve spolupráci se společností Google (cca 20 500 jednotlivých komplexních digitálních dokumentů).

Koncem roku 2018 obsahovalo Manuscriptorium 402 167 evidenčních záznamů, jakož i 114 199 komplexních digitálních dokumentů.

Oblast 5. Nové metody zpřístupnění dat a metadat z webového archivu

Garant řešení: Mgr. Jaroslav Kvasnica

Oblast se zabývá potenciálním přínosem dat z webového archivu pro další vědecký výzkum. V roce 2017 byla vytvořena analýza akvizičních metod u webových archivů, vznik metadat a jejich zpřístupnění uživatelům, resp. badatelům. Výstupy analýzy posloužily jako podklady k vytvoření experimentální aplikace, pomocí které bude možné zpřístupnit metadata z webového archivu, která dosud nebyla volně přístupná. Tato aplikace byla v roce 2018 dokončena a dostala název Grainery. Grainery umožňuje pracovat s technickými a administrativními metadaty z webových archivů. Staví na metadatové specifikaci Grainery 0.35 pro webové archivy, která vznikala souběžně s vývojem aplikace. Metadatová specifikace vychází ze širších specifikací mezinárodního konsorcia webových archivů IIPC. Účelem aplikace je získávání, evidence a vizualizace technických a administrativních metadat, která se vztahují k jednotlivým sklizním až na úroveň kontejnerových formátů ARC/WARC. Umožňuje kurátorům a uživatelům pracovat s obsahem archivu na základě různých analýz metadat, například o původu, vzniku a objemu archivních dat. V aplikaci Grainery jsou evidovány realizované sklizně a seznam balíčků ve formátech ARC/WARC. Rozlišeny jsou dvě specifikace metadat – první náleží k popisu sklizně, druhá ke kontejnerovému formátu. Grainery se skládá ze dvou hlavních částí: extraktor metadat Extarc a prezentační vrstva (Grainery frontend). Komunikují společně přes NoSQL bázi (MongoDB) a přes formát JSON, který je definován právě technickou metadatovou specifikací Grainery.

Oblast 6. Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů

Garant řešení: Mgr. Zuzana Kvašová

Výzkum v oblasti dlouhodobé archivace pokračoval v roce 2018 v návaznosti na výstupy předchozího období. Na základě analýzy z roku 2017 věnující se změnám ve standardu PREMIS byla provedena analýza dopadu těchto změn na standardizaci NDK. Byly sledovány změny v názvu metadatových elementů, změny v plnění užívaných elementů a analyzovány nové funkce standardu, které by bylo možné ve standardizaci NDK využít. Rovněž bylo prozkoumáno využití standardu PREMIS ve vybraných zahraničních institucích jako zdroje pro inspiraci při dalším vývoji standardů NDK. Získané poznatky byly

publikovány v recenzovaném článku v časopisu *ProInflow*.

Výzkum v oblasti metadat pokračoval vydáním metodiky pro tvorbu SIP balíčků, jež obsahuje teoretickou část, která uživatele seznamuje s modelem OAIS, doporučenými digitalizačními formáty a metadatovými standardy doporučenými k užítí určenému společenství. V implementační části se metodika zabývá praktickými stránkami digitalizačního procesu od přípravy digitalizačního projektu, samotné digitalizace a s ní spojených parametrů k závěrečné kontrole kvality.

V podoblasti věnující se perzistentním identifikátorům byla vydána aktualizovaná metodika, která byla připravena na základě analýz minulého období. Proběhla celková revize textu, byly doplněny nové kapitoly a opraveny chyby a nejasnosti z předchozí verze. Rozšířena byla o nové kapitoly, např. kurátorské postupy nebo doporučení pro uživatele z řad čtenářů, obsahuje popis nových funkcionalit a doporučení pro nastavení komunikace s externími systémy přes aplikační rozhraní.

V nových oblastech věnujících se výzkumu digitální archivace elektronických publikací a stanovení mechanismů na plánování a vzdělávání v oblasti digitální archivace byly vytvořeny analýzy popisující výchozí stavy pro výzkum. Proběhl primární výzkum ohledně požadavků na komplexní validaci elektronických dokumentů s cílem určit, které části SIP balíčků jsou signifikantní z hlediska vytvoření validátoru. Taktéž byl pro budoucí použití vytvořen přehled a hodnocení vhodných nástrojů na identifikaci, charakterizaci a validaci digitálních dokumentů. Výstupem těchto výzkumů jsou dvě analýzy, které byly využity v rámci přípravy na vývoj komplexního validátoru pro elektronické publikace. Byla vytvořena analýza pojetí digitální archivace v koncepčních materiálech a nároků na jednotlivé instituce (jako základ zainteresovaných subjektů) s analýzou odborné komunity pro oblast digitální archivace.

Oblast 7. Vývoj nových postupů a metod ochrany historických i novodobých knihovních fondů

Garant řešení: Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

V roce 2018 probíhaly činnosti spojené s průzkumem fyzického stavu novodobých knihovních fondů, zejména s úpravami formulářů centrální báze o nové karty záznamů (karty „Mechanické čištění“, „Restaurování“, „Konzervace“ a „Odkyselování“, které slouží k popisu detailních informací jednotlivých zásahů, jsou součástí historie každého exempláře a jejich vyplnění vyžaduje již odbornější znalosti a proškolení) a s úpravami manuálu pro průzkumníky; byla zdokonalována databáze a doplňován elektronický formulář na průzkum fyzického stavu svazků novodobých knihovních fondů, což vyplynulo z praktického využívání databáze. Proběhlo několik workshopů, kde byli pracovníci ostatních knihoven a kulturních institucí v ČR seznámeni s fungováním databáze a prováděním průzkumu fyzického stavu fondů a kde byli proškoleni na práci s databází, aby mohli ve svých institucích realizovat průzkum. Pracovníci OOKF zaškolili další nové pracovníky na průzkum fyzického stavu fondů v několika knihovnách, konzultovali uložení a manipulaci s knihovním fondem, např. v Hospitalu v Kuksu. Rovněž v roce 2018 byly prováděny specializované průzkumy historických knihovních fondů.

Dokončeny a MK ČR byly certifikovány tři metodiky pro využití v praxi: 1. *Příprava novodobých knihovních fondů na hromadné odkyselování a kontrola kvality po odkyselování – kritéria výběru a proces zpracování*; 2. *Metodika dokumentace fyzického stavu a různých typů poškození historických fondů, zpracování a evidence konzervátorských a restaurátorských průzkumů s využitím systému ResIS* a 3. *Metodika restaurování starých tisků před digitalizací*.

Z nejkyselejších prozkoumaných knih bylo vybráno 1 749 knih (téměř 1 223 kg knih), které byly prioritně odeslány na odkyselení a záchranu technologií PapersaveSwiss® do německého Aschau am Inn. Tyto nejkyselejší knihy byly vybrány právě na základě průzkumu fyzického stavu fondů a bylo nutné zasáhnout hromadnou metodou odkyselování – jinak ve došlo k nevratnému poškození a rozpadu papíru.

Technologie odkyselování knihovních fondů ve vakuové komoře byla v roce 2018 rozvíjena hledáním a syntézou dalších možných hydrogelů schopných řízeně přenést potřebné množství vody z vnějšího prostředí o vysoké relativní vlhkosti vzduchu do bloku knihy, aby se vytvořilo prostředí vhodné pro transport odkyselovacích sloučenin napříč blokem papíru.

Stanovování koncentrací plyných polutantů v depozitářích probíhalo po celý rok 2018 v Barokním knihovním sále Klementina a průběžně i v dalších depozitářích, kde jsou srovnávány výsledky a je prováděna korelace s měřením certifikovanou laboratoří.

Programové projekty výzkumu a vývoje

V roce 2018 byly v oblasti účelového financování výzkumu řešeny pouze projekty programu Ministerstva kultury ČR NAKI II:

Syntetické materiály v knihovních fondech

Období řešení projektu: 2018–2022

Hlavní řešitel: Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

Specializovaný průzkum rozsáhlých knihovních fondů zaměřený na syntetické materiály, především ty s nižší stabilitou a životností, poskytuje vhodnou platformu pro výzkum a ochranu knih s plastovými prvky, ochranu ostatních materiálů, knih i zaměstnanců. Průzkum využívá především nedestruktivní metody identifikace jednotlivých druhů syntetických materiálů v knižní vazbě a procesů jejich degradace. Restaurování a konzervace syntetických materiálů se v poslední době stalo nosným tématem řady setkání odborné veřejnosti, která pořádá NK ČR spolu s Metodickým centrem konzervace v Brně pod záštitou pracovní skupiny „Plasty“ v rámci KKR AMG. Nedostatek ověřených metod konzervace a restaurování plastů ohrožuje fyzický stav a životnost knih v původní historické formě a jejich autenticitu. Výsledky vývoje a ověření metodik a pracovních postupů konzervace a restaurování syntetických materiálů budou využitelné nejen pro knihovní fondy, ale pro kulturní dědictví vyrobené z plastů obecně. Nízká stabilita některých plastů, uvolňování zdraví škodlivých a materiály ohrožujících látek představuje významné ohrožení dochování předmětů kulturní hodnoty pro budoucí generace. Metodika preventivní péče, ukládání, manipulace a zpřístupnění knihovních fondů obsahující syntetické materiály nastaví podmínky ochranného režimu fondů, kde objekty nejsou monomateriálové a dochází k interakci přírodních materiálů se syntetickými. Zároveň umožní v omezené míře bezpečné zpřístupnění fondů veřejnosti.

V roce 2018 byla zahájena první etapa výzkumu a vývoje a pracovní týmy NK ČR a VŠCHT Praha se zaměřily na průzkum literárních zdrojů, sepisování odborných rešerší a především na metody čištění a konzervování plastů – konkrétně nitrát a acetat celulózy, polyuretan, které se v knižních fondech vyskytují nejčastěji, dále přípravu vzorků materiálů a jejich testování. Dle plánu byla v roce 2018 zakoupena nová zařízení pro plnění dalších etap a cílů projektu v dalších letech, konkrétně komora pro sluneční simulaci Q-SUN, mobilní FTIR a Ramanův spektrometr.

Probíhal rovněž průzkum fondu NK ČR – kvantitativní a kvalitativní zastoupení syntetických materiálů ve vybraných částech fondu. Identifikace plastů knih z fondu NK ČR byla prováděna pomocí systému SurveNIR. Na základě získaných poznatků budou v dalších letech vyvíjeny specifické postupy průzkumu a koordinovány analýzy na základě literárních rešerší. Testována bude rovněž efektivita specifického průzkumu knihovních fondů s plastovými prvky.

Na pracovišti OOKF probíhalo testování čisticích prostředků nitrátu celulózy na deskách knih, rovněž probíhal restaurátorský zásah na dvou knihách s PVC vazbou z fondu NK ČR, kde restaurátorka ověřila některé otestované metody čištění tohoto materiálu.

V roce 2018 byl na pracovišti Ústavu polymerů VŠCHT Praha analyzován stav knižních obálek z měkčeného polyvinylchloridu (PVC) z knih. U referenčních vzorků PVC byla měřena jejich tepelná stabilita kontinuální potenciometrickou titrací uvolněného chlorovodíku, popř. obsah chloridů přítomných v testovaném materiálu. Dále byly zahájeny testy související s určením složení směsí používaných k výrobě knižních desek. Současně jsou studovány alternativní materiály, jejichž použití při výrobě knižních desek by eliminovalo problémy s migrací změkčovadla na povrch polymerních fólií.

RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Knihovna AV ČR, v. v. i.

Hlavní řešitel: Ing. Martin Lhoták

Odpovědný řešitel za NK ČR: PhDr. Vít Richter

Cílem projektu je vytvoření prostředí pro zajištění přístupu k publikacím v digitální podobě, které jsou chráněny autorskými a nakladatelskými právy, prostřednictvím knihoven. Projekt zajistí technické prostředí pro implementaci nových možností zpřístupnění, které umožňuje novela autorského zákona

č. 121/2000 Sb. z roku 2017 a další úpravy legislativy. Jedná se zejména o zajištění dálkového přístupu v různých režimech. Důležitá je forma dálkového přístupu s omezením zhotovení digitální nebo tištěné kopie, která bude využívána v knihovnách v režimu užití „na místě samém“. Nové prostředí musí zabezpečit různé formy přístupu, odvíjejícího se podle typu publikací a možností daných legislativou, a kolektivními nebo individuálními smlouvami mezi knihovnami a držiteli práv. Různé režimy zpřístupnění budou nastaveny podle kategorie, do které budou díla spadat (např. public domain, díla nedostupná na trhu, osiřelá díla, díla s aplikací kolektivní licenční smlouvy, el. povinné výtisky).

Na realizaci projektu spolupracují knihovny, které se problematikou zpřístupnění digitalizovaných novodobých dokumentů zabývají dlouhodobě (KNAV, MZK a NK ČR) a disponují potřebným know-how i kontakty na zahraniční odborníky.

V roce 2018 byla zahájena realizace první etapy řešení projektu, která bude ukončena v roce 2020. Hlavním výstupem projektu stanoveným pro tuto vstupní fázi realizace projektu je sestavení a certifikování *Metodiky pro zajištění bezpečného přístupu „na místě samém“*. Současně budou probíhat výzkumné a vývojové činnosti na open source systému Kramerius pro vytvoření rozhraní pro vzdálený přístup v knihovnách „na místě samém“ zprostředkovaný v první fázi z Národní digitální knihovny. Ty jsou realizovány na základě rychlého vývoje v jednání mezi NK ČR a zástupcem autorů – společností DILIA, na jehož základě se přiblížil termín podpisu smlouvy definující nové možnosti zpřístupnění tzv. děl nedostupných na trhu.

Pro rok 2018 nebyly v rámci projektu stanoveny žádné závazné indikátory realizace projektu. Probíhaly zejména analytické práce spojené s výše uvedenou problematikou zpřístupnění děl nedostupných na trhu, které byly shrnuty do dvou výstupů – popisu rejstříku děl nedostupných na trhu a rozboru aktuálního stavu zpřístupnění autorsky chráněných dokumentů v ČR.

Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Národní muzeum

Hlavní řešitel: PhDr. Richard Šípek, Ph.D.

Odpovědný řešitel za NK ČR: Mgr. Tomáš Foltýn

Konsorciální projekt Národního muzea, Národního památkového ústavu a NK ČR navazuje na předchozí zkušenosti jednotlivých řešitelů s výzkumem problematiky knižních proveniencí. Cílem projektu je virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních celků v tuzemských a zahraničních knihovnách, prezentace dějin čtenářství a knižní kultury obecně formou čtyř výstav a současně podpora péče o historické fondy v menších muzeích, galeriích a dalších pamětových institucích prostřednictvím *Certifikované metodiky průzkumu, revize a pasportizace historického knižního fondu*.

Virtuální rekonstrukce a příprava výstav je podmíněna mapováním provenienčně bohemikálních knižních celků na našem území (především v zámeckých knihovnách, v rezervních fondech NK ČR a ve fondu Bibliotheca nationalis) a v relevantních zahraničních knihovnách (Paříž, Vratislav, Zhořelec, Budyšín, Řezno, Záhřeb).

V roce 2018 byla zahájena vstupní fáze realizace projektu, která bude ukončena v prosinci 2020. Mezi základní cíle etapy patří průběžný výzkum, evidence a zpracování provenienčních znaků, zapojení dat o původních vlastnících (soukromých osobách, institucích i korporacích) do báze národních autorit, databáze vlastníků knih PROVENIO a dalších národních i mezinárodních aktivit zabývajících se mapováním původních vlastníků knižních celků. Bude implementován a uveden do experimentálního provozu online formulář pro zjednodušenou evidenci provenienčních záznamů, který bude společně s organizací metodického workshopu zaštitěn pracovníky Národního muzea.

Odborná pracoviště NK ČR se v prvním roce řešení projektu věnovala zejména analytickým pracím spojeným s webovou prezentací projektu (včetně spolupráce na logu projektu) a v projektu plánovaným virtuálním výstavám. Dále byl zahájen průzkum fondu tzv. Bibliotheca nationalis. Průzkum probíhal v místě uložení fondu a byly podchycovány všechny exemplářové zvláštnosti jednotlivých svazků se zaměřením na provenienční znaky – přípisky, exlibris, supralibros. Obdobné práce byly realizovány v rezervních fondech NK ČR. Výzkumní pracovníci NK ČR se zabývali také archivním výzkumem kulturně-historických souvislostí transferů knižních celků ve 30.–50. letech 20. století. Závěry

z dosavadního výzkumu byly publikovány v lednovém vydání časopisu *Čtenář* v článku *Loupež za bílého dne – osudy klášterních knihoven po akci „K“*. Nedílnou součástí aktivit NK ČR je také tvorba autoritních záznamů bývalých majitelů knižních celků do databáze Národních autorit včetně jejich kontroly a supervize.

Vývoj centralizovaného rozhraní pro vytěžování velkých dat z webových archivů

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Národní knihovna ČR

Hlavní řešitel: Mgr. Tomáš Foltýn

Projekt řešený ve spolupráci odborných pracovišť NK ČR, Západočeské univerzity v Plzni a Sociologického ústavu AV ČR předkládá první ucelenější řešení problematiky zpřístupnění dat z českého webového archivu a jejich poskytnutí badatelské obci pro vědecké a výzkumné využití. Propojuje oblast digital humanities, tj. studium humanitních věd na základě digitálních nebo elektronických dat, s možnostmi využití dat z českého webového archivu, jež NK ČR již od roku 2005 kontinuálně ukládá, a disponuje tak jednou z největších sbírek dat tohoto charakteru. Základní cíle realizace projektu lze shrnout do tří navzájem propojených kategorií – datové, procesní a badatelské.

Cílem datové části projektu je příprava dat pro badatelskou analýzu v oblasti relevantních dat pro specifikované badatelské záměry. To zahrnuje vytvoření plně integrovaného fasetového a full-textového vyhledávače, který umožní badatelům jasně definovat část dat, kterou potřebují pro realizaci svého výzkumu. Na vyhledávač pak bude navazovat exportní aplikace, která umožní badatelům získat datové sety pro jejich výzkum ve formátech, které běžně využívají ke své práci. Procesní část projektu je zaměřena na vytvoření a aplikaci automatických analytických nástrojů na relevantní data. Jedná se zejména o automatické přiřazení metadat dokumentům s využitím metod rozpoznávání řeči a metod sémantické analýzy textu.

Předmětem badatelské části projektu je mj. vytvoření komplexních sociologických výzkumů, které konkrétně aplikují zpracovaná data, ale zároveň definují, jak mají vypadat výstupy cílů z předchozích částí. Dále bude vytvořeno vyhledávací rozhraní, které umožní databázi uživateli prohledávat a zároveň umožní uživateli exportovat data a datové sety v různých formátech vhodných pro práci s daty

V roce 2018 byla zahájena analytická fáze realizace projektu spojená se vstupní hloubkovou analýzou dat za účelem zjištění současného stavu webového archivu, od které se bude odvíjet vývoj nástrojů a další výzkumné aktivity. Mimo údaje o současných kapacitních dispozicích webového archivu přinesly tyto vstupní analýzy i bližší informace o dostupnosti a struktuře jednotlivých datových balíčků. Ve spolupráci jednotlivých institucí byly také formulovány základní výzkumné otázky pro následný sociologický výzkum, které jsou důležité pro postupnou přípravu a extrakci dat. Zároveň byly zmapovány infrastrukturní požadavky, na jejichž základě bylo zakoupeno potřebné hardwarové prostředí – hyperkonvergovný systém (cluster) umožňující do budoucna využít výpočetního prostředí Apache Hadoop vystavěného nad distribuovaným souborovým systémem HDFS, jež byl navržen speciálně pro velmi rozsáhlé operace s daty, což bude pro projekt důležité.

Mimo výše uvedené činnosti byla zpracována i první aktualizovaná podoba právní analýzy, která ozřejmuje možnosti a limity práce s obsahem webového archivu, a byly navrženy i další činnosti spojené s legislativní rovinou řešení projektu.

Výzkumné aktivity realizované v roce 2018 byly završeny přípravou dvou odborných článků. První z nich byl sestaven pracovníky Sociologického ústavu AV ČR. Věnuje se aktuálním standardům práce a metodám využití obdobných dat v rámci sociologického výzkumu. Druhý z nich, připravený odborníky NK ČR, sumarizuje výstupy analytických prací nad webovým archivem.

Využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Národní knihovna ČR

Hlavní řešitel: Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

Knihy představují bohatý zdroj informací, které nejsou vždy vnějším pozorováním zjištělné a zaznamatelné. Technologie výroby a typologie vazební struktury knihy je důležitá nejen z pohledu historických věd a restaurátorských průzkumů. S tím souvisí potřeba ověření a zmapování možností a bezpečnosti

vybraných neinvazivních zobrazovacích technologií k získání informací z nečitelných textů, informací skrytých v knižní vazbě nebo v použitém materiálu. Obtížně zjistitelné jsou například vnitřní poruchy materiálu či knižní vazby. Některé znaky používání, znečištění nebo poškození je obtížné při vizuální kontrole bez vhodného vybavení nalézt.

Samotná technologie vazby je často skrytá pod vrstvami materiálů knižní vazby a bez invazivního zásahu ji není možné zjistit. Dalším skrytým prvkem jsou nečitelné texty z chemicko-fyzikálních příčin nebo cíleně odstraněné působením uživatele knihy. Pro průzkum uceleného knihovního fondu byla vybrána SK patřící mezi největší a nejvýznamnější slavistické knihovny v Evropě. Od svého vzniku v roce 1924 systematicky doplňuje, zpracovává, trvale uchovává a zpřístupňuje fond světové slavistické literatury, zejména historické, filologické a politologické a vybranou původní tvorbu slovanských národů. Specializovaný průzkum bude zaměřený především na výrobní značky jako vodoznaky, vlisy a další skryté či nečitelné informace.

V roce 2018 začal specializovaný průzkum rozsáhlých knihovních fondů s cílem vyhledat zajímavé prvky v knižní vazbě s využitím zobrazovacích metod a technologií. Byly vyhledány knihovní jednotky, u kterých je předpoklad výskytu sekundárně použitých materiálů, fragmentů zmizelých nebo odstraněných textů ve fondu SK. Na základě diskuse byla vypracována metodika výběru knihovních jednotek pro průzkum zobrazovacími metodami. Zároveň probíhalo zajišťování a vyhledávání vzorků knih z vyřazených fondů NK ČR či vzorků získaných po tzv. destruktivní digitalizaci, u kterých byly nalezeny zajímavé fenomény ke zkoumání zobrazovacími metodami v dalších letech; vzorky zkoumaných materiálů jsou tedy připraveny a je vytvořen postup jejich zkoumání.

Podle nalezených exemplářů budou připraveny testovací vzorky pro ověření bezpečnosti technologií ve druhé etapě. Průzkum bude zaměřen na nejstarší exempláře ve fondu a dokumenty, kde je zvýšená potřeba dohledat provenienční znaky, informace o majitelích nebo uživateli exempláře. Vnitřní struktury ručně šitých knižních vazeb budou dokumentovány pro využití v oboru dějin kultury, kodikologie. V rámci projektu budou vyvíjeny specifické postupy průzkumu a koordinovány analýzy na základě literárních rešeršů.

Rešerše literatury se zaměřily na filigrány, využití zobrazovacích metod, konkrétně radiografie pro zobrazení skrytých informací v knižní vazbě, zobrazování psacích látek, barevných vrstev pomocí infračerveného záření, aplikace v publikacích, možnosti a omezení, dále zviditelňování skrytých prvků a poškození ve falešných barvách či multispektrální zobrazovací metody.

V roce 2018 bylo pracoviště vybaveno přístroji, konkrétně spektrálním video komparátorem, kabinovou sestavou RTG generátoru a plochého detektoru. Po zaškolení pracovníků probíhalo testování zařízení a byly získány již první zajímavé výsledky.

Nový fonograf: naslouchejme zvuku historie. Vytvoření postupů a nástrojů pro evidenci, digitalizaci, zpřístupnění a dlouhodobou ochranu zvukových záznamů na historických nosičích v paměťových institucích

Období řešení projektu: 2018–2022 (v NK ČR 2018–2020)

Příjemce dotace: Národní muzeum

Hlavní řešitel: Filip Šír, DiS., Národní muzeum

Odpovědný řešitel za NK ČR: Mgr. Zuzana Petrášková

Projektu se zúčastní čtyři instituce: Národní muzeum, NK ČR, Knihovna AV ČR a Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Hlavním cílem je vyvinout a otestovat postupy pro ochranu a zpřístupnění zvukových záznamů uložených na nejstarších nosičích zvuku (fonografické válečky, šelakové nahrávky). V roce 2018 byl v NK ČR proveden soupis šelakových nahrávek a započato s hodnocením jejich hudebního obsahu jako kritérium pro výběr k digitalizaci. V oblasti standardizace pro digitalizaci a digitální archivaci započaly práce vedoucí k vytvoření standardu pro fonografické válečky. Pro již vydaný standard pro digitalizaci gramofonových desek byly vytvořeny ukázkové balíčky, které by měly být v dalším období ověřeny provozem.

Výzkum a vývoj pokročilých technik čištění knih a rukopisů

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Národní knihovna ČR

Hlavní řešitel: Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

Projekt je řešen v rámci smlouvy o spolupráci mezi Laboratoří chemie a fyziky aerosolů a Skupinou laserové chemie v ÚCHP, AV ČR a OOKF. Cílem je vytvořit nové postupy, využitelné pro restaurování knihovnických a archivních fondů, a to laserovým čištěním a pneumatickým čištěním povrchů dokumentů.

Záměrem navrhovaného projektu je výzkum a vývoj nových metod čištění povrchů archivních předmětů znečištěných jemnými částicemi a nanočásticemi i dalšími typy znečištění. To je důležité zejména proto, že jemné prachové částice a nanočástice přítomné v depozitářích přispívají nejvíce k degradaci knihovnických a archivních fondů. Vývoj metodiky čištění oběma postupy bude prováděn s různými typy knihovnických a archivních materiálů, které byly již použity v předchozích studiích. Jde o materiály na bázi celulózy (filtrační papír Whatman 1, ručně čerpaný papír z Velkých Losin a průmyslově vyrobený dřevitý papír z roku 1960) a kolagenní materiály (vazební pergamen a tříslučiněná vazební useň), které budou znečištěny reálným prachem dlouhodobou expozicí ve vybraných archivech nebo mechanicky. Obě techniky budou dále použity i pro čištění knihovnických materiálů znečištěných nárůstem mikroorganismů a zasažených živelními pohromami (povodně, požáry), kdy na povrchu materiálů zůstávají velmi špatně odstranitelné stopy, jako jsou vlákna plísní nebo barevné skvrny. Výzkum bude zaměřen na dvě techniky, a to na laserové čištění povrchu historických dokumentů a pneumatické čištění povrchu historických dokumentů dvoufázovým sprejem.

V prvních polovině roku 2018 se výzkum v ÚCHP zaměřoval na vyhodnocení vlivu laserového paprsku na strukturální a morfologické změny různých materiálů, vybraných a dodaných NK ČR. Součástí další etapy byl výběr a příprava vzorků pro testy ozařování a vyhodnocování degradace. Vzorky byly připraveny v NK ČR a reprezentovaly typy materiálů, které se vyskytují v depozitářích. Dále byly připraveny tři sady vzorků, které byly uloženy ve třech depozitářích s různou kvalitou ovzduší, a to ve Státním oblastním archivu v Třeboni, Barokním knihovnickém sále v Klementinu a Železničním depozitáři Národního technického muzea v Chomutově. NK ČR má na starost třetí etapu s názvem „Použití nových metod čištění v restaurátorské praxi“, jejímž cílem je navrhnout linku pro ošetření historických dokumentů s využitím pokročilých metod čištění. Součástí řešení této etapy byla rešerše o laserovém čištění povrchů historických dokumentů prováděná v NK ČR. Rešerše je zaměřena na hodnocení laserového čištění povrchů různých archivních materiálů se zřetelem na interakci záření různých vlnových délek s materiály dokumentů (papír, kůže, textil, plast) a s odstraňovanými nečistotami z pohledu možného poškození předmětů a účinnosti čištění.

V roce 2018 byly připraveny sady vzorků pro testování metod čištění, byly vypracovány metody testování materiálů, dále byly v rámci průzkumu fyzického stavu knihovnických fondů vytipovávány vhodné exempláře knih s různými typy nečistot a prachu pro ověřování účinků metod čištění. Byly vybrány vzorky knih pro testování účinků metod čištění z rezervních fondů a po tzv. destruktivní digitalizaci – tyto vzorky mohou být nevratně poškozeny. Bylo provedeno studium odborné literatury. Na pracovišti NK ČR jsou a budou prováděny analýzy změny vlastností materiálů po čištění vybranými metodami.

Započalo vlastní čištění vybraných vzorků vybranou metodou se zahrnutím pokročilých metod vytvořených v předešlých etapách projektu na pracovišti AV ČR. Pro monitoring degradačních produktů po čištění bylo pořízeno do NK ČR zařízení Spirabilia, které bylo zapůjčeno na pracoviště AV ČR, kde s ním provádí experimenty.

IN-PROVE: budování INtegrovaného prostředí pro PRůzkum, Ochranu, Výzkum a Evidenci novodobých knihovnických fondů

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Národní knihovna ČR

Hlavní řešitel: Mgr. Tomáš Foltýn

Rok 2018 byl závěrečným rokem druhé etapy řešení projektu. Pokračovaly jednotlivé vývojové práce spojené s programováním softwarových nástrojů, přičemž nejvýznamnější pokrok byl zaznamenán zejména v oblasti vývoje analytického nástroje s prozatímním názvem PERmonik, jenž má za cíl přispět k efektivnější práci při mapování regionálních mutací periodik a zároveň i při scelování roztržštěných vydání periodik například za účelem smysluplné, co možná nejkompaktnější digitalizace.

V roce 2018 byly zpracovány základní uživatelské požadavky na funkční vlastnosti nástroje a naprogramována první verze nástroje určená pro testování. Proběhly testy vybraných titulů a byly shromážděny rozsáhlé připomínky. Pro další vývoj plánovaný na rok 2019 proběhla analýza dalších možností automatizace nebo alespoň výrazného zjednodušení popisu struktury záznamů pro titul i exempláře. Byly navrženy postupy pro generování struktury a klonování dat pro deníky, deníky s mutacemi a měsíčníky. Samostatná část byla věnována možnostem porovnání údajů z různých nástrojů určených do integrovaného prostředí INPROVE. Zároveň pokračovaly odborné činnosti spojené s designem a datovým propojením integrovaného prostředí, přičemž byla finalizována základní koncepce uživatelského rozhraní pomocí technologií Angular a Materialize.

V rámci dalších výstupů zaměřených na popularizaci jednotlivých témat a jejich představení odborné komunitě proběhly dva workshopy zaměřené na prezentaci aktivit realizovaných v tomto výzkumném projektu. První z workshopů se věnoval práci s jednotlivými nástroji využívanými v oblasti správy a ochrany novodobých knihovních fondů a na jejich využití českými knihovnami. Druhý workshop, který proběhl v prosinci 2018 v prostorách MZK v Brně, se zaměřil na představení komplikované situace s rozsáhlými tituly periodik ve fondech knihoven a představil možné postupy práce, které by neutěšené situaci v této problematice mohly pomoci.

V rámci výsledků projektu byly též vytvořeny dvě odborné studie věnující se problematice přesunu knižních celků – první ze studií Mgr. Marcely Strouhalové byla publikována ve sborníku „*Nechtění“ spoluobčané. Skupiny obyvatel perzekvovaných či marginalizovaných z politických, národnostních, náboženských i jiných důvodů v letech 1945–1989*, vydaném Ústavem pro studium totalitních režimů a Technickou univerzitou v Liberci, druhá pak v mezinárodním sborníku *Treuhänderische Übernahme und Verwahrung: International und interdisziplinär betrachtet*.

Posledním výstupem, který byl cílem této etapy, bylo vytvoření studie vybudování a provozu Centrální depozitní knihovny a návržení systému depozitního ukládání v ČR. Tato studie byla v první verzi dokončena a předána k hodnocení v rámci posuzování výstupů výzkumu a vývoje.

INDIHU – vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities

Období řešení projektu: 2018–2022

Příjemce dotace: Knihovna AV ČR, v. v. i.

Hlavní řešitel: Ing. Martin Lhoták

Odpovědný řešitel za NK ČR: Mgr. Tomáš Foltýn

Hlavním cílem projektu je vytvořit nástroje a infrastrukturu pro vědeckou práci v humanitních oborech, jejímž základem budou zdroje dostupné v elektronické podobě – například digitalizované dokumenty, elektronické databáze či různé separátní kolekce elektronických dat vědecké povahy. To je plně v souladu s novými přístupy pro vědeckou práci v oblasti humanitních věd, které lze charakterizovat termínem *digital humanities*.

V rámci výzkumných a vývojových prací uskutečněných v roce 2018 byly řešitelským týmem realizovány zejména činnosti směřující k dokončení prvních dvou hlavních výstupů projektu INDIHU – softwaru pro vytváření virtuálních výstav INDIHU Exhibition a online open source OCR mechanismu INDIHU OCR, který bude v další fázi integrován do zastřešující platformy INDIHU a do virtuální osobní znalostní báze. Dokončení nástroje INDIHU exhibition předcházelo celoroční aktivní testování, na kterém se podílela všechna pracoviště v projektu participující. Celý proces vývoje byl od počátku transparentní a je možné jej aktivně sledovat díky webové službě GitHub (<https://github.com/LIBCAS/INDIHU>). Prostřednictvím uvedeného odkazu lze zároveň získat i uživatelský manuál a technické informace, jež jsou důležitou dokumentací chodu nástroje INDIHU Exhibition. Druhým z nástrojů, jejichž vývoj byl v roce 2018 ukončen, bylo řešení nazvané INDIHU OCR. Toto online OCR řešení založené na open source OCR nástroji Tesseract umožňuje rozpoznávání znaků z obrazových souborů prostřednictvím webového prohlížeče. V současné podobě nástroj umožňuje vkládat data v klasických obrazových formátech (například JPEG) a exportovat je po rozpoznání do formátů pdf a txt. Podporuje rozpoznání textů v následujících jazycích: angličtina, čeština, slovenština, němčina, ruština, španělština, francouzština a latina. Zároveň byly stanoveny minimální předpoklady vkládaných dat (rozlišení alespoň 300 DPI, narovnání šikmo naskenovaných obrázků atd.). Paralelně s utilizací nástroje TESSERACT probíhalo i ladění hardwarového prostředí za účinnějšího využití různých jader používaného serveru a škálování výkonu při jednorá-

zových konverzích. Oba tyto výstupy byly předány Ministerstvu kultury ČR pro standardní hodnocení výzkumných projektů.

Odborní pracovníci NK ČR se v roce 2018 také podíleli na uspořádání workshopu pro studenty humanitního zaměření na Univerzitě Pardubice, na kterém byla prezentována oblast digital humanities v ČR i zahraničí a výstupy projektu INDIHU.

Knihověda.cz: Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800

Doba řešení: 2016–2020

Příjemce dotace: Knihovna AV ČR, v. v. i.

Hlavní řešitel: PhDr. Lenka Veselá, Ph.D.

Odpovědný řešitel za NK ČR: Mgr. Jindřich Marek, Ph.D.

Rok 2018 byl třetím rokem řešení tohoto pětiletého projektu, jehož hlavním cílem je vytvoření virtuálního prostředí pro výzkum kulturního dědictví, konkrétně dějin české knižní kultury do roku 1800. Výsledný webový portál bude integrovat relevantní elektronické informační zdroje vytvářené v paměťových a výzkumných institucích, které dosud nebyly provázány. Především jsou to dvě větve české retrospektivní bibliografie, a to jak jazykově českých knih, tak cizojazyčných bohemik, dále zdroje k bohemikálním rukopisům. Sjednocení selekčních údajů v jednotlivých databázích a jejich kompletace je předpokladem integrace ve vyhledávacím rozhraní nástroje VuFind. Záznamy týkající se tiskařské produkce se v průběhu řešení projektu stanou podkladem pro zcela nový edukativní a výzkumný nástroj, jímž bude *Mapa tiskařské produkce Čech a Moravy do roku 1800*. Do portálu bude zapojena také internetová *Encyklopedie knihy v českém středověku a raném novověku*. Součástí projektu je i realizace výstavy vizuálně atraktivních iluminovaných modlitebních knih z pozdního středověku a vydání několika monografií a odborných studií.

Díličí části projektu byly podobně jako v minulém roce řešeny paralelně. V rámci první etapy projektu (1. 3. 2016 – 31. 12. 2018) byl projekt průběžně řešen v následujících částech:

1. Elektronická *Encyklopedie knihy v českém středověku a raném novověku*: v roce 2018 probíhal import a následné ruční vkládání obrazových příloh k heslům k tištěné knize (cca 730 obrázků). V průběhu roku 2018 byl vytvořen grafický návrh vzhledu encyklopedie, který si klade za cíl, aby i delší hesla byla dobře čitelná a aby encyklopedie byla i po vizuální stránce integrována do budovaného portálu. Do encyklopedie byla vkládána hesla věnovaná rukopisné knize. Vedle hesel definujících základní pojmy z jednotlivých oblastí spojených s rukopisnou knihou (rukopisná kniha obecně, dějiny umění, hudba, paleografie, restaurování) byla připravena i hesla k vývoji knižní kultury a k významným jednotlivinám. Odborné termíny jsou v encyklopedii vysvětlovány pomocí názorných ukázek. Pro hesla k rukopisné knize byly do encyklopedie vloženy reprodukce z institucí, kde jsou uloženy rukopisy českého původu (zejména iluminované). Jedná se o více než 500 vyobrazení z více než stovky českých i zahraničních institucí. V mnoha případech jde o vyobrazení unikátní, která dříve nebyla reprodukována nebo byla známa pouze ze starých černobílých fotografií. V závěru roku byla encyklopedie zveřejněna na adrese: <http://www.encyklopedieknihy.cz>.

2. Bibliografické databáze: *Databáze cizojazyčných bohemikálních tisků 1501–1800* (BCBT) a *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století* (KPS) byly kompletovány o další část tiskařské produkce, chronologicky navazující na již dokončenou tiskařskou produkci 15. a 16. století. V roce 2018 bylo v souladu s navrženým harmonogramem prací dokončeno zpracování (tj. vkládání záznamů a kompletace záznamů) celé tiskařské produkce 17. století. V rámci KPS byly upravovány především záznamy k tiskům vydaným v letech 1651–1700, celkem cca 1 500 položek. V záznamech byl zkontrolován zápis údajů z tzv. číselných *Dodatků ke Knihopisu* a provedeny další zásahy (např. připojení jmenných autoritních hesel a doplnění vybraných věcných předmětových a žánrových hesel), aby bylo dosaženo celkového zpřehlednění a zkvalitnění bibliografických popisů. Do databáze BCBT byly vkládány nové záznamy dosud dostupné pouze na rukopisných lístcích (celkem bylo převedeno 2 070 záznamů tisků ze 17. století), k záznamům byly připojovány národní autority a další společné selekční termíny. Paralelně probíhalo časově náročné ověřování a případné doplňování 2 000 záznamů tzv. dezi-derát (vydání podchycená pouze na základě literatury). V obou databázích se v současné době nachází celkem cca 14 000 záznamů cizojazyčných a jazykově českých tiskařských bohemik z 15.–17. století, které byly již ověřeny, sjednoceny a doplněny o nové selekční údaje. V databázi rukopisů byla ověřována

a upravována data k muzejním institucím a jejich rukopisným sbírkám. V databázi institucí spravujících rukopisné historické fondy v České republice (cca 1 200 knihoven, archivů, zámeckých knihoven, církevních knihoven) byla aktualizována a upravována data k muzejním institucím a jejich rukopisným sbírkám a upravováno propojení databáze s databází bibliografie. Pro databázi kodikologické literatury pokračovala excerpce současné kodikologické literatury z období 2015–2018, která je průběžně zapisována (250 nových záznamů). Databáze knihovědné literatury byla doplněna z primárních zdrojů o celkem 355 nových záznamů (především nejnovější studie z let 2017–2018); databáze obsahuje celkem 4 503 záznamů.

3. Integrované vyhledávání v portálu: V roce 2018 byla průběžně testována nová verze integrovaného vyhledávání ve vyhledávacím rozhraní nástroje VuFind vytvořená v roce 2017, která umožňuje sofistikovanější vyhledávání (např. dynamickou kombinaci různých kritérií při vyhledávání apod.). V návaznosti na toto testování došlo k úpravě umístění některých vyhledávacích parametrů. Rozhraní bylo také nově obohaceno o možnost prohledávat záznamy podle rejstříků (témat, žánru, autorů, míst vydání a dalších parametrů) a o přímé zobrazení náhledu digitálních kopií v konkrétním záznamu.

4. *Mapa tiskařské produkce Čech a Moravy do roku 1800*: V roce 2018 byla řešena otázka zavedení geolokačních údajů pro práci s geografickými daty a sdílení vybraných selekčních údajů pro webové rozhraní VuFind. Byla také navržena pracovní verze vizuální podoby mapy včetně jejich základních funkcí. Cílem je uchovat co nejširší rešeršní možnosti, aby mapa představovala plnohodnotný výzkumný nástroj (data bude možné zobrazit v několika rešeršních sadách, časová osa bude plně interaktivní apod.), zároveň však je nutné vytvořit pro uživatele příjemné a uživatelsky intuitivní prostředí. Mapa tiskařské produkce bude jako výsledek výzkumu uplatněna v roce 2019.

5. *Výstava Modlitební knihy v pozdním středověku*: V roce 2018 proběhlo se zástupci vedení NK ČR jednání o prostorových možnostech realizace výstavy v Klementinu. Výstava bude uplatněna jako výsledek výzkumu v roce 2019.

6. Knižní výstupy: Na konci roku 2018 byla vydána edukativní monografie *Počátek českého knihtisku*. Současně pokračovaly práce na dvoudílné monografii *Barokní frontispis v tiskařských bohemikálních tiscích* (plánovaný výstup na rok 2020), jež se týká vývoje frontispisu a jeho postavení v rámci ilustračního doprovodu tisků.

Projekt byl v roce 2018 řešen v souladu s podaným návrhem a smlouvou (včetně dodatků) a probíhal podle harmonogramu. Hlavním výstupem tohoto roku je vedle publikované monografie internetová *Encyklopedie knihy v českém středověku a raném novověku* zveřejněná na konci roku 2018. Ta pokrývá období od počátků české knižní kultury ve středověku až po vymizení knihy z ručního lisu na začátku 19. století a v českém prostředí je jedinečná – jedná se o první komplexní prezentaci starší české knižní kultury v internetovém prostředí, která obsahuje jak výkladová hesla k jednotlivým fenoménům knižní kultury, tak hesla vývojová.

Rok 2018 byl posledním rokem první etapy řešení projektu, jejímž cílem byla příprava a kompletace dat mapující produkci českých a moravských tiskáren pro léta 1501–1700 a realizace několika vedlejších výstupů: internetové encyklopedie, vydání odborné knihy, publikování devíti odborných studií a uspořádání workshopu. Všechny výsledky plánované pro první etapu byly úspěšně splněny.

ARCLib – komplexní řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních (knihovných) sbírek

Doba řešení: 2016–2020

Příjemce dotace: Knihovna Akademie věd ČR, v. v. i.

Hlavní řešitel: Ing. Martin Lhoták

Odpovědný řešitel za NK ČR: PhDr. Ladislav Cubr, Ph.D.

V roce 2018 pokračovaly práce realizované v rámci projektu ARCLib – vývoj řešení pro archivaci digitálních fondů v knihovnách. NK ČR se na projektu podílí jako spoluřešitel společně s KNAV, MZK a Masarykovou univerzitou. Hlavními úkoly pro rok 2018 byly: vytváření metodiky bitové ochrany, úpravy metadatových specifikací a spuštění první verze softwarového systému.

Pracovníci projektu ARCLib za NK ČR se v roce 2018 věnovali především otázkám metadat a perzistentní identifikace. Vývojářům softwarového řešení poskytovali konzultace týkající se výkladu metadatových standardů. Podíleli se významnou měrou na úpravách stávajícího schématu ARCLib XML. Navrhli také způsoby perzistentní identifikace v systému ARCLib a přejímání identifikátorů z balíčků NDK. Účastnili

se kontrol generování ARCLib XML z metadat balíčků NDK, která jsou určena k přemapování. Rovněž určovali, jakým způsobem (jakými nástroji) se mají plnit elementy technických metadat.

Další aplikační projekty

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům atp. V seznamu projektů již nadále nejsou uváděny statutární činnosti, dříve hrazené z programu VISK, na které NK ČR dostala finanční prostředky přímo do rozpočtu.

VISK 1

Koordinační centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: PhDr. Vít Richter

URL: <http://visk.nkp.cz/>

Koordinační centrum programu VISK zajišťovalo veškeré odborné, organizační a koordinační činnosti související s realizací celého programu VISK.

Sociologický výzkum „Češi jako čtenáři v roce 2018“

Odpovědný pracovník: PhDr. Vít Richter

URL: <http://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/ctenarstvi-1>

NK ČR ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., uskutečnila v roce 2018 opakovaný celostátní průzkum dospělé populace ve věku 15+ se zaměřením na čtenářství, čtenářské chování, obvyklé způsoby trávení volného času a vztah ke knihovnám. Průzkumu se zúčastnilo 2 007 respondentů. Průzkum byl realizován ve spolupráci s agenturou Nielsen Admosphere.

Pilotní projekt zpřístupnění TDKIV v podobě propojených dat

Odpovědný pracovník: Bc. Jaroslava Citová, DiS.

URL: <https://tdkiv.nkp.cz/>

Cílem projektu bylo zvýšit vzdělávací a informační potenciál *České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* – <https://aleph.nkp.cz/cze/ktd> – prostřednictvím propojených dat a zpřesnit vzájemné vztahy mezi hesly v databázi, dále rozšířit možnosti využití dat z TDKIV v knihovnicko-informačním prostoru i mimo něj a usnadnit orientaci v databázi, a to jak pro uživatele, tak pro odborníky, kteří se podílejí na zpracování nových hesel. Hlavním výstupem je *Metodika pro zpřesňování vztahů mezi hesly v databázi TDKIV a zpřístupňování údajů v systému Wikidata*, která je zveřejněna na webovém portále TDKIV <https://tdkiv.nkp.cz/spo.htm>. Na přípravě podkladů pro metodiku spolupracovali odborníci z NK ČR i z dalších institucí včetně vysokoškolských pracovišť. Dílčí aspekty řešení projektu byly konzultovány se spolkem Wikimedia Česká republika. Aktuální přehled položek z Wikidat, které obsahují propojení na odpovídající heslo z terminologické databáze, je k dispozici prostřednictvím odkazu <http://tinyurl.com/ybzymyukd>.

Ochrana osobních údajů v knihovnách ČR

Odpovědný pracovník: PhDr. Vít Richter

URL: https://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/ochrana-osobnich-udaju/ochrana-osobnich-udaju-prirucka-pro-knihovny

Cílem projektu bylo poskytnout knihovnám základní pravidla a postupy pro nakládání s osobními údaji v souladu s novou legislativou a vytvořit nabídku vzdělávacích aktivit k problematice ochrany osobních údajů, kterou mohou využít managementy i další pracovníci knihoven. V rámci projektu byla zpracována

publikace *Ochrana osobních údajů. Příručka pro knihovny*. Proběhl specializovaný workshop pro metodiky krajských knihoven a tři semináře pro pracovníky knihoven (celkem 775 účastníků). Byl vytvořen e-learningový kurz k problematice ochrany osobních údajů v knihovnách, který je volně k dispozici všem pracovníkům knihoven.

Zpracování historických dat

Odpovědný pracovník: Václav Jiroušek

V roce 2018 pokračoval projekt *Zpracování historických dat (2018)*, jenž navazoval na projekty z předchozích let *Zpracování historických dat (2016)* a *Historická data (2017)* a jehož cílem bylo připravit a sjednotit digitální data vytvořená před rokem 2012 dle odlišných standardizací od standardizace NDK a zajistit jejich dlouhodobou ochranu uložením do LTP úložiště NK ČR. V rámci projektu došlo v roce 2018 ke zpracování a uložení více než 1 200 000 stran dokumentů z Krameria 3.

Rozšíření komplexního validátoru

Odpovědný pracovník: Mgr. Zuzana Kvašová

Cílem projektu bylo rozšířit aplikaci Komplexní validátor, který NK ČR již třetím rokem nabízí odborné veřejnosti za účelem validovat výsledky digitalizace podle platných standardů NDK. Vzhledem k tomu, že standardy se neustále vyvíjejí a vznikají i nové standardy, bylo třeba nástroj aktualizovat a rozšířit. Výsledkem projektu je rozšířená open source aplikace, která je dostupná všem knihovnám digitalizujícím novodobé textové dokumenty dle nejnovějších standardů, a také knihovnám, které digitalizují zvukové dokumenty dle standardů vydaných NK ČR v roce 2018.

VISK 2

Inovační kurzy informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: PhDr. Eva Dostálková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

Cílem nových inovačních kurzů je poskytnout požadované dovednosti v práci s ICT a současně nabídnout možnost prohloubit a rozšířit pokročilé znalosti v oblasti ICT těm, kdo již základní kompetence získali.

E-learningové kurzy pro rekvalifikační kurz NK ČR

Odpovědný pracovník: Kateřina Nekolová, M.A.

V rámci projektu byly připraveny podklady pro e-learningovou část rekvalifikačních kurzů dle Národní soustavy kvalifikací pro následující typové pozice: referenční knihovník; knihovník katalogizátor; knihovník v přímých službách; knihovník správce fondů a knihovník akvizitér.

Z toho tři kurzy (referenční knihovník, knihovník katalogizátor a knihovník v přímých službách) byly otevřeny v roce 2018. Ostatní dva kurzy (knihovník správce fondů a knihovník akvizitér) budou realizovány v budoucnu při naplnění minimální kapacity.

VISK 5

Retrospektivní konverze Generálního katalogu UKF I NK ČR

Odpovědný pracovník: Mgr. Nataša Mikšovská

Cílem projektu byl předvýběr a příprava cca 35 200 záznamů tisků. Záznamy byly připraveny pro další etapu retrokonverze. Zároveň bylo zpracováno 14 000 nových záznamů ve formátu MARC 21, které byly zpřístupněny v bázi NKC a předány do SKC. Na 2 500 záznamů bylo vytvořeno nebo sloučeno v bázi NKC. K těmto záznamům bylo přidáno pole 920 s číslem titlu z GK UKF I. Jednalo se především o záznamy monografií, které obsahují více děl nebo přitisky a jsou v GK UKF I zpracovány analyticky. Zpracovány byly záznamy abecedního rozsahu HELLSH–HORŠ zahraniční knižní produkce z let 1801–1950. Finanční spoluúčast byla použita na doplnění 9 700 již dříve zpracovaných záznamů z retrokonverze o vybrané prvky věcného popisu.

VISK 6

Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: PhDr. Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2018 bylo v rámci VISK 6 z fondu NK ČR (ORST a SK) digitalizováno celkem 75 dokumentů, tj. 27 666 obrazů/stran. Všechny digitalizované dokumenty byly zařazeny do digitální knihovny Manuscriptorium.

Digitalizace vzácných historických rukopisů a tisků z fondu Hudebního oddělení

Odpovědný pracovník: Mgr. Zuzana Petrášková

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2018 bylo z fondu Hudebního oddělení (HO) digitalizováno 34 rukopisných dokumentů, tj. 3 880 obrazů. Výběr hudebnin tvořil pokračování z celku tzv. Mozartova Památníku, významné sbírky spravované HO, která je badatelsky využívána v mezinárodním měřítku. Digitalizované hudebniny jsou propojené se záznamem mezinárodního soupisu hudebních pramenů RISM a specializovaným badatelům užívajícím tuto databázi dostupné ke studiu na adrese www.rism.info a v digitální knihovně Manuscriptorium.

VISK 7

Ochrana vybraných ohrožených dokumentů z novodobého fondu Národní knihovny ČR

Odpovědný pracovník: Mgr. Tomáš Foltýn (garant programu), Mgr. et Bc. Michaela Bežová (realizace projektu)

URL: <http://kramerius-info.nkp.cz/>; <http://visk.nkp.cz/visk-7>

Z fondů NK ČR bylo vybráno a připraveno 1 749 svazků o celkové váze 1 223 kg, které poté prošly procesem hromadného odkyselování. Byla zvolena metoda PapersaveSwiss, která byla NK ČR testována i v minulých letech. Tato metoda se však v ČR nepoužívá, proto byly knihy odvezeny dodavatelem do Německa, kde došlo k úspěšnému hromadnému odkyselení.

Knihy určené na odkyselování byly vybrány pomocí *Aplikace pro průzkum novodobých knihovních fondů* a byly ukládány do *Registru odkyselených dokumentů*. Tyto aplikace jsou využívány nejen v NK ČR, ale rovněž dalšími knihovnami a institucemi, které provádějí průzkum svého fondu a chtějí se zapojit do procesu odkyselování.

Z finanční podpory byly rovněž hrazeny OON na činnosti, které souvisejí s digitalizováním dokumentů. Pro rok 2018 bylo vybráno ke zpracování periodikum *Tvorba: list pro kritiku a umění*, které vycházelo s přestávkami mezi léty 1925–1991. Některé ročníky již byly zpracované, proto se NK ČR zaměřila na ty, které doposud nebyly, aby došlo k jejich kompletaci. Nejprve byly svazky rozvázány a mechanicky očištěny, poté díky dotaci mohly být ambulantně ošetřeny (jednalo se především o napravování předchozích nežádoucích oprav) a následně byly digitalizovány. Pro všechny svazky byly vytvořeny ochranné obaly z lepenky archivních hodnot, která byla zakoupena z dotace. Kromě zpracovaného periodika *Tvorba* bylo vytvořeno rovněž 266 kusů ochranných obalů pro odkyselené dokumenty.

Jako každý rok, tak i v roce 2018, byla v hostivařském depozitáři uskutečněna dvě setkání s řešiteli projektů z jiných institucí, kde byly prezentovány novinky v oblasti ochrany tištěných dokumentů.

VISK 8

Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku

Odpovědný pracovník: Mgr. Edita Lichtenbergová

URL: <http://www.jib.cz>; <http://info.jib.cz> (k 1. 1. 2019 přesměrováno na knihovny.cz)

Podpora umožnila plynulý provoz Jednotné informační brány (JIB) a její transformaci do portálu *knihovny.cz*. V rámci projektu byla v roce 2018 udržena nabídka zdrojů. Celkový počet aktivních zdrojů v JIB, který byl spravován v lokální znalostní bázi, činil 344. K 31. 12. 2018 bylo v rámci seznamů e-časopisů zpřístupňováno přes 72 tisíc e-časopisů (z toho 45 970 jako open access). V rámci seznamů e-knih bylo zpřístupňováno přes 188 tisíc e-knih (z toho 30 941 jako open access). Portfolia zpřístupňovaná v SFX JIB byla průběžně aktualizována podle podkladů dodaných z NK ČR, MZK, MLP, Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně, Univerzity Karlovy a dalších

knihoven registrovaných v JIB. Úpravy v portfoliích byly prováděny ve spolupráci s portálem *knihovny.cz*. Počet dotazů Z39.50 služby přebírání záznamů 188 registrovanými knihovnami byl v roce 2018 rekordní (od roku 2004), činil 6 602 723, což bylo do značné míry způsobeno změnou defaultního nastavení a automatických oprav systému KP-SYS. U dotazů knihoven s jiným systémem došlo k mírnému poklesu – od podzimu 2018 knihovny začaly využívat přebírání záznamů z portálu *knihovny.cz*.

Multilicenční zpřístupnění elektronických informačních zdrojů

Odpovědný pracovník: PhDr. Hana Nová

URL: <http://visk.nkp.cz/visk-8-a>

V roce 2018 pokračovalo zajištění služby přístupu k elektronickým informačním zdrojům. České zdroje – Mediální databázi firmy Anopress využívalo 64 knihoven a databázi právních informací ASPI firmy WoltersKluwer 31 knihoven. Databázi zahraničních deníků a populárně naučných časopisů *LibraryPress-Display* si vybralo 20 knihoven.

Zajištění provozu a rozvoje oborových informačních bran v celonárodním měřítku pro obory knihovnictví a vědeckých informací a hudby

Odpovědný pracovník: Mgr. Eva Bartůňková

URL: <http://kiv.nkp.cz/>

Hlavním cílem projektu v roce 2018 bylo pokračovat v rutinním provozu dvou oborových bran NK ČR, a to KIV (knihovnictví a informační věda) a MUS (hudba), a dovést je k integraci do Centrálního portálu knihoven.

V oblasti knihovnických činností pokračoval výběr, hodnocení a zpracování internetových zdrojů do databází KKL (pro KIV) a NKC (pro MUS) včetně kontroly a oprav odkazů internetových zdrojů v databázi KKL a NKC. Oborová brána MUS ve svém informačním portálu přináší oborové zpravodajství, informace o projektech apod. Oborová brána KIV je součástí portálu Knihovnického institutu *Informace pro knihovny*, který tak plní oborovou informační funkci. Oborová brána si ponechala vyhledávací funkce a informace týkající se brány samé, jejich zdrojů a vyhledávání. V technické oblasti podpora umožnila fungování služeb MetaLib a SFX. K připravované změně dojde od začátku roku 2019, kdy funkci vyhledávání převezmou po systému MetaLib tzv. oborové řezy CPK.

Koncepce integrace cizinců v roce 2018

Rozšíření fondu knihoven o dokumenty vhodné pro cizince a jejich integraci

Odpovědný pracovník: Kateřina Nekolová, M.A.

Cílem projektu bylo pořízení atraktivních knižních titulů pro cizince žijící v ČR. Vybrané jazyky – ukrajinština, ruština, vietnamština a arabština – byly zvoleny dle složení nejpočetnějších skupin zde žijících cizinců původem mimo země EU, kteří také tvoří největší skupiny přistěhovalců (kromě Slováků) do ČR. Výběr byl doplněn o učebnice českého jazyka. Knihy budou distribuovány do krajů.

Kurz mezikulturních kompetencí

Odpovědný pracovník: Kateřina Nekolová, M.A.

V rámci projektu proběhly v roce 2018 dva dvoudenní kurzy interkulturních kompetencí pro knihovnice a knihovníky. Jeden z kurzů se konal v Praze, druhý v Brně. Oba lektoroval Shumran Hafoudh a organizace je zajistila nezisková organizace Slovo 21. Oba kurzy byly velmi pozitivně hodnoceny.

Nabídka interkulturních služeb v Masarykově veřejné knihovně Vsetín

Odpovědný pracovník: Kateřina Nekolová, M.A.

Projekt navázal na loňský pilotní běh rozšiřování interkulturních služeb v Masarykově veřejné knihovně Vsetín. K hlavním aktivitám projektu patří: nákup literatury, cílená propagace knihovnických služeb, rozšíření spolupráce a prohlídky knihovny pro cizince a kulturně-vzdělávací akce.

Mezinárodní projekty

Spolupráce se společností Google

Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů

Odpovědný pracovník: PhDr. Miroslava Hejnová; Mgr. Adolf Knoll

Finanční podpora prací ze strany NK ČR: MK ČR/VISK 6 (financování přípravy dokumentů k digitalizaci)

Rok 2018 byl osmým a zároveň posledním rokem spolupráce se společností Google na PPP projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google*. V tomto roce bylo digitalizováno 23 017 historických a vzácných dokumentů. Tento počet však není konečný, neboť na digitalizaci bylo odesláno místo osmi domluvených transportů pouze sedm transportů. Důvodem byla žádost společnosti Google o přesunutí jednoho transportu z důvodu epidemiologického onemocnění celého digitalizačního pracoviště na začátek roku 2019. Tato chybějící várka reprezentující 20 třípatrových vozíků s počtem přes 3 000 svazků odjede na digitalizaci 23. ledna 2019. Tím bude digitalizováno sjednané množství dokumentů pro rok 2018. Výsledky digitalizace jsou o toto číslo dočasně sníženy. Přesný počet bude znám po digitalizaci lednové várky. Ve srovnání s rokem 2017 se dá už nyní předpokládat, že bude dosaženo podobného množství digitalizovaných dokumentů jako v přechozím roce. Posunutím termínu digitalizace na začátek roku 2019 nevzniknou žádné nároky na finanční prostředky, neboť přípravné práce již byly vykonány a knihy jsou připraveny k odeslání.

Do Manuscriptoria bylo v roce 2018 konvertováno dalších cca 20 500 komplexních digitálních dokumentů do standardu TEI P5 ENRICH SCHEMA dle parametrů podprogramu VISK 6.

Staženo bylo na server NK ČR 30 426 dokumentů – z toho asi 15 % jsou dokumenty SK. Od počátku projektu bylo digitalizováno více než 185 000 dokumentů (dle statistik Google).

Statistiky Google Books ukazují, že celkem přistoupilo v Google Books k digitalizovaným knihám z NK ČR od dubna do října 2018 (nejnovější statistiky k dispozici) 6 712 546 uživatelů (nejvíce užívaná kniha přitom měla téměř 39 000 uživatelů). Uživatelé z celého množství zpřístupněných knih konzultovali nejvíce knihy v němčině (56 %), latině (19 %), ve francouzštině (5 %) a dále (vše méně než 5 %) v italštině, ruštině, polštině, češtině a dalších jazycích. Všechny digitalizované knihy jsou dostupné prostřednictvím odkazů z katalogu starých tisků a katalogu SK do Google Books.

K digitalizovaným knihám je možno se dostat prostřednictvím databází NK: STT – Databáze starých tisků ORST: <https://aleph.nkp.cz/cze/stt>; SLK – Online katalog Slovanské knihovny: <https://aleph.nkp.cz/cze/slk> a SKC: <https://aleph.nkp.cz/cze/skc>. Uživatel je odsud navigován do Google Books, případně paralelně do Manuscriptoria.

Česko-slovenská spolupráce při akvizici dokumentů

Česká knihovna při Univerzitní knihovně Bratislava a Slovenská knihovna v NK ČR

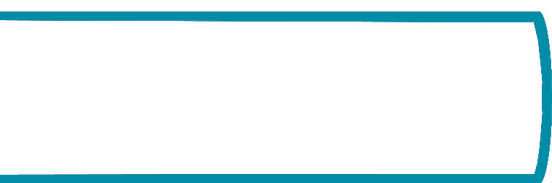
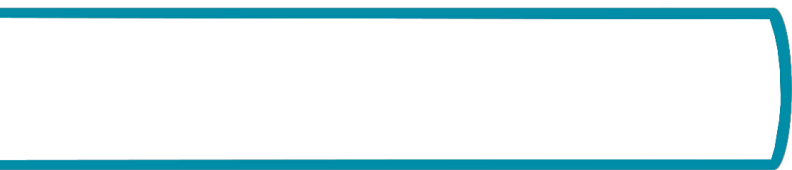
Doba řešení: od roku 2006 průběžně

Odpovědný pracovník za NK ČR: Mgr. Jeanne Janoušková

Finanční podpora: MK ČR, MK SR

Projekt je realizovaný na základě dohody ministerstev kultury obou zemí. V jeho rámci nakoupila v roce 2018 NK ČR pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě (UKB) 839 titulů knih za 300 085,86 Kč. Celkově byly přidělené finanční prostředky přečerpány o 85,86 Kč. Částka 12 000 EUR, poskytnutá MK SR na nákup slovenských publikací pro fondy NK ČR a SK, byla přečerpána o 0,22 EUR: nakoupilo se celkem 884 publikací, 301 svazků (v hodnotě 4 372,39 EUR) pro NK ČR a 583 svazků (v hodnotě 7 627,83 EUR) pro SK. Podle průzkumu čtenářských preferencí patří slovenské knihy dlouhodobě mezi nejvíce půjčované cizojazyčné tituly (po titulech v angličtině) v NK ČR.

Projekt je velmi úspěšný a přínosný pro obě zúčastněné strany i kvůli garanci vzájemné vydavatelské dostupnosti. Slovenské přírůstky získané postupně za roky trvání projektu jsou přístupné na webových stránkách NK ČR <http://aleph.nkp.cz/web/csknih/2018/index.htm>.

Ekonomické ukazatele,
statistika, grafy

Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2018

Knihovní jednotky celkem	7 358 308
• z toho rukopisy	21 271
Počet exemplářů docházejících periodik	11 216
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	40 320
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	90 322
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	7 694
Počet vlastních specializovaných databází (mimo elektronický katalog)	32
Počet licencovaných elektronických informačních zdrojů	294 769
Registrovaní čtenáři	22 108
Návštěvníci v knihovně (fyzické návštěvy)	455 278
• z toho návštěvníci půjčoven a studoven	152 701
• z toho využívající internet v knihovně	66 418
• z toho návštěvníci kulturních akcí	225 933
• z toho návštěvníci vzdělávacích akcí	10 226
Návštěvníci online služeb z prostoru mimo knihovnu	8 705 441
Návštěvníci webových stránek knihovny	1 942 793
Výpůjčky celkem	470 147
• z toho výpůjčky periodik	27 781
Požadavky na meziknihovní služby celkem	10 094
• z toho objednané v zahraničí	2 722
Online informační služby (počet zodpovězených dotazů)	22 789
Porady a konzultace pro knihovníky, knihkupce a vydavatele	15 810
Vzdělávací akce pro knihovníky (semináře, kurzy, aj.)	564
Kulturní akce pro veřejnost (besedy, výstavy, exkurze, aj.)	271
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy, aj.)	83
Počet titulů vydaných neperiodických publikací dle zák. č. 37/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů	8
Náklad (počet výtisků v ks)	9 750
Počet titulů vydaného periodického tisku dle zák. č. 46/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů	1
Náklad (počet výtisků v ks)	500
Počet titulů vydaných audiovizuálních děl dle zák. č. 273/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0
Náklad (počet v ks)	0
Počet titulů vydaných elektronických dokumentů včetně internetu	4 tituly e-publikací 4 tituly e-periodik
Počet studijních míst	499
• vybavených počítačem	57
• z toho s počítači napojenými na internet	29
• vybavených jiným technickým zařízením	20
Počet míst v přednáškových sálech a učebnách	112
• z toho vybavených počítačem	15
Počet míst k relaxaci a občerstvení	106
Plocha knihovny pro uživatele v m²	6 682
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	463

Finanční hospodaření

NK ČR dosáhla k 31. 12. 2018 v hlavní činnosti zlepšeného výsledku hospodaření 61 tis. Kč, v jiné činnosti zlepšeného výsledku hospodaření 47 tis. Kč, celkem zlepšený hospodářský výsledek je 108 tis. Kč. po zdanění

Základní údaje z výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč)

Název položky	hlavní činnost	jiná činnost
Náklady celkem	530 148	5
Náklady z činnosti	528 510	5
<i>v tom: věcné náklady</i>	268 106	1
<i>osobní náklady</i>	260 404	4
Finanční náklady	326	0
Daň z příjmů	1 312	0
Výnosy celkem	530 209	52
Výnosy z činnosti	39 074	52
Finanční výnosy	22	0
Výnosy vybraných ÚVI z transferů	491 113	0
Výsledek hospodaření po zdanění	61	47

Podíl financování nákladů NK ČR z vlastní činnosti a z výnosů z transferů

Název položky	v tis. Kč	v %
Výnosy z činnosti a finanční výnosy	39 096	7,37
Výnosy vybraných ÚVI z transferů – poskytovatel MK ČR	488 229	92,09
Výnosy vybraných ÚVI z transferů – ostatní poskytovatelé	2 884	0,54
Výnosy celkem	530 209	100,00

Neinvestiční prostředky – účet 671 – k 31. 12. 2018 (v tis. Kč)

Činnost/program	Skutečnost neinvestiční prostředky	Zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem MK ČR	488 228	
I.1 Příspěvek na provoz ř. 81	411 379	MK ČR
Schválený příspěvek na provoz 5040010011	361 918	MK ČR
Odpisy	12 391	MK ČR
Navýšení – mzdy (provoz)	14 649	MK ČR
Odměna GŘ, lepenka, platy	1 034	MK ČR
Úhrada autorské odměny	21 385	MK ČR
Knihovna roku 2018	117	MK ČR
Rozšíření fondu knihoven o dokumenty vhodné pro cizince a jejich integraci	176	MK ČR
Rovný přístup. Knihovny a skupiny ohrožené sociálním vyloučením	62	MK ČR
Jak na projekt: S knížkou do života (Bookstart)	31	MK ČR
České děti a mládež jako čtenáři 2017	72	MK ČR
Kurz mezikulturních kompetencí	70	MK ČR
Nabídka interkulturních služeb v Masarykově veřejné knihovně Vsetín	60	MK ČR
Kulturní aktivity	588	MK ČR
Výnosy vybr. ÚVI z transferů	19	MK ČR
Historické fondy Slovanské knihovny – průzkum, výzkum a zpřístupňování	169	MK ČR
Historické fondy Slovanské knihovny – průzkum, výzkum a zpřístupňování	480	MK ČR
Hudební věda. Realizování, evidence zpracování a prezentace hudebně historických sbírek, období let 1700–1900, uložených na území ČR	247	MK ČR
Hudební věda. Realizování, evidence zpracování a prezentace hudebně historických sbírek, období let 1700–1900, uložených na území ČR	2 076	MK ČR
Hudební věda. Realizování, evidence zpracování a prezentace hudebně historických sbírek, období let 1700–1900, uložených na území ČR	200	MK ČR
Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů	390	MK ČR
Vývoj nových postupů a metod ochrany historických i knihovných fondů	1 105	MK ČR
DKRVO institucionální podpora	4 668	MK ČR
Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách	1 309	MK ČR
IN-PROVE: budování integrovaného prostředí pro Průzkum, ochranu, výzkum a evidenci novodobých knihovných fondů	3 808	MK ČR
INDIHU – vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities	743	MK ČR
ARCLib – komplexní řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních (knihovných) sbírek (2016–2020)	485	MK ČR
Vývoj centralizovaného rozhraní pro vytěžování velkých dat z webových archivů	2 220	MK ČR
Syntetické materiály v knihovných fondech	1 965	MK ČR
Využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách (komparátor)	1 735	MK ČR
Nový fonograf: naslouchejme zvuku historie. Vytvoření postupu pro evidenci, digitalizaci, zpřístupnění a dlouhodobou ochranu zvukových záznamů na historických nosičích v paměťových institucích	240	MK ČR
NAKI účelová podpora	12 508	MK ČR
Koordinace doplňování záznamů do báze ANL (CASLIN)	60	MK ČR
E-learningové kurzy pro rekvalifikační kurz NK ČR	110	MK ČR
Ochrana osobních údajů v knihovnách	83	MK ČR
Koordináční centrum a implementace Koncepce rozvoje knihoven 2018	583	MK ČR
Kurzy základní informační gramotnosti	50	MK ČR
Retrospektivní konverze generálního katalogu univerzálního KF I NK ČR	706	MK ČR

Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google v roce 2018	3 952	MK ČR
Memoriae Mundi Series Bohemica – Digitalizace historických dokumentů NK ČR v roce 2017	1 377	MK ČR
Digitalizace vzácných historických hudebních rukopisů z fondu Hudebního oddělení	269	MK ČR
Zajištění provozu JIB v celonárodním měřítku	2 749	MK ČR
Zajištění provozu a rozvoje oborových informačních bran pro obory knihovnictví a vědeckých informací a hudby	227	MK ČR
Ochrana vybraných ohrožených dokumentů novodobých fondů NK ČR	1 363	MK ČR
Multilicenční zpřístupnění českých elektronických zdrojů v roce 2017 inv.	2 902	MK ČR
Sociologický výzkum „Četba a čtenáři v ČR 2018“	569	MK ČR
Pilotní projekt zpřístupnění TDKIV v podobě propojených dat	210	MK ČR
Zpracování historických dat, Koordinační centrum programu a implementace Koncepce rozvoje knihoven ČR	190	MK ČR
Rozšíření komplexního validátoru	105	MK ČR
VISK	15 508	MK ČR
134V123000012 Revitalizace Klementina III. etapa	8 012	MK ČR
134V123000006 Rekonstrukce stávajícího depozitáře CDH SMVS- -ISPROFIN	35 543	MK ČR
134V123000011 Nový depozitář v Hostivaři vybr. ÚVI z transf.-proj. SMVS	0	MK ČR
134V712000007 Národní e-Knihovna	43 555	MK ČR
134V712000007 Národní e-Knihovna	0	MK ČR
e-Knihovna	0	MK ČR
Projekty MK celkem	76 241	MK ČR
Knihovněda.cz – Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800	1 741	AV ČR
RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací	396	AV ČR
Výzkum a vývoj pokročilých technik čištění knih a rukopisů – spirabilia (přístroj na ošetřování knih)	746	ÚCHP AV ČR, v. v. i.
CIŽÍ projekty NAKI	2 884	
Výn. vybr. stf. vl. inst. z transf. Ř. 72 + cizí	491 112	

Individuální a systémové investiční dotace k 31. 12. 2018 (v tis. Kč)

Činnost/program	Skutečnost investiční prostředky	Zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem – MK ČR	0	
I.1 Příspěvek na provoz ř. 81	0	
Výzkum a vývoj institucionální – NAKI	13 671	MK ČR
Vývoj centralizovaného rozhraní pro vytěžování velkých dat z webových archivů DG18P02OVV016	738	MK ČR
Syntetické materiály v knihovních fondech DG18P02OVV001	4 094	MK ČR
Využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách (komparátor) DG18P02OVV024	8 839	MK ČR
I.2 Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí	91 221	MK ČR
Rekonstrukce depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000006	85 642	MK ČR
III. etapa Revitalizace Klementinum, akce č. 134V123000012	3 240	MK ČR
Nový depozitář Hostivař akce č. 134V123000011	0	MK ČR
NK – Nákup SAN switche pro NK ČR 134V131000027	1 972	MK ČR
NK – obnova dlouhodobého úložiště digitalizační linky 134V112000359	0	MK ČR
ISO D 134V515000106	366	MK ČR
Celkem ad I. poskytnuto MK ČR	104 893	

Ostatní poskytovatelé – NK ČR se aktivně zapojila jako hlavní řešitel či partner do řady projektů financovaných z programů AV ČR, v. v. i. Jedná se zejména o projekty výzkumu, vývoje a inovací.

Závazné ukazatele

Příspěvek na provoz a účelové dotace

Příspěvek na provoz a účelové dotace poskytnuté v průběhu roku byly použity v souladu s účelem poskytnutí. V účetnictví byly sledovány odděleně (analytické účty, střediska).

Odvod z odpisů a staveb

K 31. 12. 2018 byla na příjmový účet MK ČR odvedena částka 7 945 545 Kč, jedná se o předepsaný odvod z odpisů. Závazek stanovený rozpisem schváleného rozpočtu NK ČR pro rok 2018 byl v termínu splněn.

Odvod příjmů z prodeje nemovitého státního majetku

V roce 2018 nebyl v NK ČR realizován žádný prodej nemovitého státního majetku.

Podmiňující ukazatel čerpání příspěvku na provoz

V příspěvku na provoz bylo přiděleno 9 027 tis. Kč na úhradu věcných nákladů na realizaci statutárních činností, které byly v minulosti financovány formou účelové dotace z programu MK ČR *Veřejné informační služby knihoven* (VISK); z toho bylo na ostatní osobní náklady (OON) poskytnuto 731 tis. Kč. Prostředky byly beze zbytku na jednotlivé činnosti vyčerpány.

Čerpání fondů

Fond reprodukce majetku byl rozpočtován jako doplňkový zdroj financování oprav, údržby a pořízení drobného majetku ve výši 30 800 tis. Kč, použito bylo 19 346 tis. Kč. Prostředky fondu odměn byly použity na úhradu překročení limitu platu zaměstnanců ve výši 4 962 Kč.

Základní mzdové údaje k 31. 12. 2018

Ostatní poskytovatelé – NK ČR se aktivně zapojila jako hlavní řešitel či partner do řady projektů financovaných především z programů MK ČR, AV ČR, v.v.i. a projekty výzkumu, vývoje a inovací.

Limit mzdových nákladů byl ve schváleném rozpisu rozpočtu stanoven ve výši celkem 165 996 tis. Kč, z toho platy 161 581 tis. Kč, ostatní osobní náklady (OON) 3 465 tis. Kč a povinné pojistné placené zaměstnavatelem (DNP) 950 tis. Kč. Rozpočtovými úpravami číslo 3, 5, 7, 9, 13, 15, 16, 17 a 20 v průběhu roku 2018 byl navýšen rozpočet na platy o 15 429 tis. Kč a OON o 10 385 tis. Kč a to jak na provoz, tak v rámci projektů. Celková výše mzdových nákladů byla 191 810 tis. Kč, z toho platů 177 010 tis. Kč, OON 13 850 tis. Kč a 950 tis. DPN.

V roce 2018 bylo překročeno čerpání mzdových prostředků na platy o 4 962 Kč. Překročení bylo uhrazeno z fondu odměn.

Přidělený limit mzdových prostředků na OON a prostředky NNV na OON byl překročen:

v oblasti NAKI VaV účelové dotace programů celkem o 120 Kč, z toho:
projekt „NAKI – ARCLib“ o + 120 Kč

v oblasti VISK a ostatní účelové dotace celkem o 1 654 Kč, z toho:
projekt „Ochrana osobních údajů v knihovnách“ o + 200 Kč
projekt „Retrospektivní konverze generálního katalogu“ o + 710 Kč
projekt „Ochrana vybraných ohrožených dokumentů“ o + 600 Kč
projekt „Pilotní projekt zpřístupnění TDKIV“ o + 84 Kč
projekt „Zpracování historických dat, Koordinační centrum“ o + 60 Kč

v oblasti institucionální podpory DRKVO, projekt „Historické fondy Slovanské knihovny – průzkum, výzkum a zpřístupňování“ o + 50 Kč

nedočerpán:

v oblasti NAKI VaV účelové dotace programů, projekt „NAKI – IMPROVE“ DG16P02H020 o - 200 Kč

v oblasti NAKI VaV účelové dotace programů, projekt „NAKI – INDIHU“ DG16P02B039 o - 12 Kč

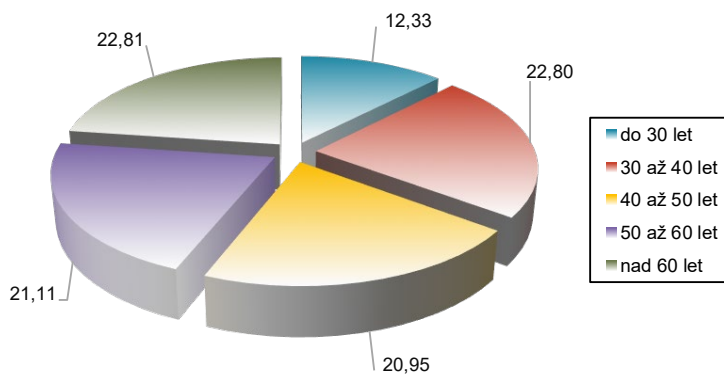
v oblasti VISK a ostatní účelové dotace celkem o - 20 Kč, z toho:

projekt „GOOGLE“ o - 20 Kč

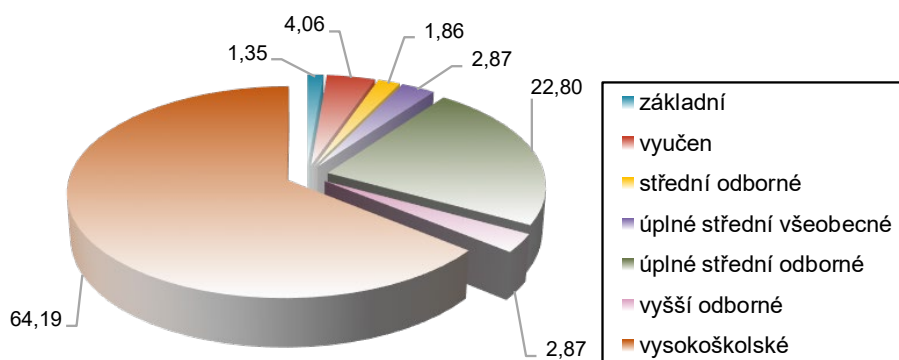
Skutečný přepočtený počet zaměstnanců pro rok 2018 byl 463.

Personální údaje

Členění zaměstnanců podle věku (v %)

Členění zaměstnanců podle vzdělání (v %)

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2018

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracovávány každoročně NK ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zasilán je MK ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky také v zahraničí, přebírá je EUROSTAT i UNESCO.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě povinných výtisků, které NK ČR získala v roce 2018.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společnosti, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj. kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Kniha je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5 až 48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do NK ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2018

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2018. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina	Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	7			z toho první vydání		
			knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a	0	1	2	3	4	5	6	7
1. Všeobecnosti	0	0101	373	67	440	350	63	413
2. Filozofie, psychologie	1	0102	380	4	384	332	4	336
3. Náboženství, teologie	2	0103	425	124	549	360	116	476
4. Sociologie, statistika	30–31	0104	250	36	286	235	29	264
5. Politika, ekonomie	32–33	0105	477	62	539	384	57	441
6. Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví	34, 36, 351–354	0106	588	20	608	464	19	483
7. Vojenství a vojenské vědy	355–359	0107	179	31	210	161	29	190
8. Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	685	230	915	512	198	710
9. Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	181	26	207	139	24	163
10. Etnografie, kulturní antropologie (obyčej, folklor, tradice)	39	0110	75	7	82	66	7	73
11. Filologie, jazyky, jazykověda	80–81	0111	284	21	305	223	18	241
12. Matematika	51	0112	155	18	173	113	18	131
13. Přírodní vědy	52–59	0113	380	124	504	332	118	450
14. Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	545	131	676	449	128	577
15. Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62, 66–69	0115	350	91	441	310	87	397
16. Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov	63	0116	297	119	416	268	102	370
17. Domácí hospodaření	64	0117	372	34	406	355	34	389
18. Management, řízení a organizace	005	0118	208	19	227	174	18	192
19. Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70–72	0119	228	56	284	208	55	263
20. Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73–77	0120	496	134	630	484	131	615
21. Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791–792	0121	251	10	261	234	9	243
22. Hry a sport	793–799	0122	320	48	368	282	41	323
23. a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	177	5	182	173	5	178
b) Literární texty	821	0124	4 901	805	5 706	4 056	764	4 820
24. Geografie	91	0125	297	46	343	254	43	297
25. Historie, biografie	92–94	0126	1 446	88	1 534	1 297	76	1 373
Úhrnem	0–94	0127	14 320	2 356	16 676	12 215	2 193	14 408
z toho	školní učebnice	0128	370	71	441	182	50	232
	dětské knihy	0129	1 380	950	2 330	1 182	894	2 076
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	0130	352	12	364	215	10	225
Kontrolní součet (ř. 0101 až 0130)		0131	30 742	5 745	36 487	26 009	5 340	31 349

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Celkem		0201	16 676
v tom podle jazyka vydání	čeština	0202	14 479
	čeština a jiné jazyky	0203	857
	angličtina	0204	635
	slovenština	0205	299
	němčina	0206	73
	ruština	0207	68
	polština	0208	27
	čínština	0209	13
	francouzština	0210	12
	španělština	0211	8
	italština	0212	7
	maďarština	0213	5
	esperanto	0214	3
	mongolština	0215	3
	ukrajinština	0216	3
	chorvatština	0217	2
latina klasická	0218	1	
řečtina nová	0219	1	
vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	0220	180	
Kontrolní součet (ř. 0201 až 0220)		0221	33 352

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Překlady celkem		0301	6 596
v tom podle jazyka originálu	angličtina	0302	3 704
	němčina	0303	963
	francouzština	0304	409
	slovenština	0305	343
	ruština	0306	146
	polština	0307	121
	španělština	0308	119
	italština	0309	98
	švédština	0310	68
	nizozemština	0311	47
	japonština	0312	41
	norština	0313	38
	dánština	0314	27
	finština	0315	19
	maďarština	0316	18
	čínština	0317	14
	latina klasická	0318	12
	ukrajinština	0319	12
	portugalština	0320	11
	hebrejština nová (ivrit)	0321	9
	islandština	0322	7
	latina novodobá	0323	7
	chorvatština	0324	5
	irština	0325	5
	katalánština	0326	5
	řečtina nová	0327	5
	srbština	0328	5
	bulharština	0329	4
	rumunština	0330	4
	bosenština	0331	3
	esperanto	0332	2
	korejština	0333	2
	lužická srbština	0334	2
	ostatní asijské jazyky	0335	2
	romština	0336	2
	slovinština	0337	2
	arabština novodobá	0338	1
	arménština	0339	1
	bengálština	0340	1
	estonština	0341	1
	hebrejština stará	0342	1
	hindština	0343	1
	indonéština	0344	1
	jamajština	0345	1
	jidiš	0346	1
	lotyština	0347	1
	makedonština	0348	1
řečtina klasická	0349	1	
sanskrt	0350	1	
turečtina	0351	1	
vlámština	0352	1	
vícejazyčné	0353	294	
neurčeno	0354	6	
Kontrolní součet (ř. 0301 až 0354)		0355	13 192

Formulář byl graficky upraven pro uveřejnění ve Výroční zprávě NK ČR.

Přírůstek domácí literatury za rok 2018

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	52 617 k. j.
tištěné dokumenty	50 767 k. j.
netištěné dokumenty	1 850 k. j.

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku

	k. j.	%
povinný výtisk	43 983	83,59
nákup	4 416	8,39
dary	3 271	6,22
interní zdroj	295	0,56
náhrady	40	0,08
rezervní fondy	612	1,16
Celkem	52 617	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení

I. Knihy

			k. j.
a) Národní konzervační fond			21 874
z toho	povinný výtisk (PV 1)	18 690	
	nákup	1 029	
	dary	2 104	
	náhrady	0	
	interní zdroj	28	
	rezervní fondy	23	
b) Univerzální knihovní fond			22 143
z toho	povinný výtisk (PV 2)	17 904	
	nákup	2 399	
	dary	956	
	náhrady	40	
	interní zdroj	267	
	rezervní fondy	577	
c) Půjčovní (Studijní) knihovní fond			1 091
z toho	nákup	946	
	dary	136	
	náhrady	0	
	interní zdroj	0	
	rezervní fondy	9	

d) spotřební literatura			14
z toho	nákup	13	
	dary	1	
	interní zdroje	0	

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

k. j.

a) Národní konzervační fond			4 135
z toho	pohlednice	900	
	plakáty	1 713	
	kartografické dokumenty	523	
	grafika	865	
	hudebniny	134	

b) Univerzální knihovní fond			1 510
z toho	plakáty	587	
	kartografické dokumenty	500	
	grafika	276	
	hudebniny	147	

c) fond speciálních (netištěných) dokumentů			1 850
z toho	zvukové snímky	1 250	
	elektronické dokumenty	566	
	videozáznamy	34	

B. PERIODICKÝ TISK

tituly

a) Národní konzervační fond			5 383
z toho	povinný výtisk (PV 1)	5 383	

b) Univerzální knihovní fond			4 914
z toho	povinný výtisk (PV 2)	4 832	
	nákup	82	

c) spotřební literatura			35
z toho	nákup	31	
	dary	4	

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné druhové a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování bohemikálních deziderat. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu (NKF), Univerzálního knihovního fondu (UKF) a do Studijního knihovního fondu (SKF).

Celkový objem přírůstku domácích neperiodických publikací byl **52 617** knihovních jednotek (dále jen k. j.), což je o 1 829 k. j. více než v roce 2017. Na základě statistických údajů lze potvrdit kolísavý přírůstek některých tištěných speciálních dokumentů – pohlednic bylo získáno 900 k. j., plakátů 2 470 k. j. Opět ubylo elektronických dokumentů na pevném nosiči. Bylo získáno a zpracováno 1 850 k. j., tedy o 200 k. j. méně než v roce 2017. Pokračuje tendence snižování počtu některých typů získaných speciálních dokumentů, tištěných i netištěných.

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Podle tohoto zákona má NK ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání. V roce 2018 bylo celkem evidováno 43 983 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 83,59 % z celkového přírůstku. Z toho bylo 36 594 k. j. *knih* (83,20 %); *kartografických dokumentů* 1 006 k. j. (2,29 %); *grafiky* 1 113 k. j. (2,53 %); *plakátů* 2 300 k. j. (5,23 %); *pohlednic* 900 k. j. (2,05 %); *hudebnin* 254 k. j. (0,58 %); *netištěných dokumentů* 1 816 k. j. (4,13 %).

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgency nedodaných titulů, příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Avšak je tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají povinné výtisky dávkově v kumulovaných zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro odevzdání, ale v běžné praxi nelze většinou zjistit skutečný den vydání.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2018 bylo v souladu s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 16 676 knižních titulů, o 254 titulů více než v roce 2017.

Nákupem bylo získáno celkem 4 416 k. j. za 1 730 000 Kč. Podíl nákupu na celkovém přírůstku činil 8,39 %. Průměrné náklady na jednu zakoupenou knihovní jednotku byly 392 Kč. Z toho pro retrospektivní doplňování bylo nakoupeno celkem 1 991 k. j. za 973 330 Kč, včetně bibliofilii. Průměrné náklady na jednu knihovní jednotku zakoupenou v antikvariátech činily 489 Kč. Při nákupu byly dojednávány a využívány slevy, které tvořily celkem 150 241 Kč pro retrospektivní nákup.

Díky navýšení rozpočtu bylo možné se při retrospektivním doplňování soustředit na dlouho odkládané nákupy bibliofilských vydání titulů klasiků české literatury i klasických děl literatury světové ve vyšší cenové hladině.

Fondy NK ČR byly průběžně doplňovány profilovou soudobou literaturou v počtu 2 425 k. j. celkem za 756 670 Kč. Při průměrné ceně 312 Kč bylo dosaženo slevy 216 391 Kč.

V rámci celého nákupu bylo dosaženo celkové slevy 366 632 Kč.

Z aktuální nabídky bylo nejvíce publikací – 2 414 k. j. – zakoupeno pro UKF, pro SKF 946 k. j., pro NKF 1 043 k. j. Pro interní potřebu pracovišť bylo zakoupeno celkem 13 k. j.

Dary starší literatury jsou stále významným zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, dary publikací z aktuální produkce nejsou tak běžné, nicméně i v rámci agendy povinného výtisku bývá občas nakladateli odevzdáno více exemplářů, ty jsou pak použity k doplnění fondů NK ČR, nebo jsou buď předány dalším knihovnám podle jejich zaměření, nebo jsou využity k digitalizaci. Oddělení doplňování domácích dokumentů doplňuje z darů také tištěné speciální dokumenty, především pohlednice.

Celkem bylo darem získáno 3 271 k. j., tedy 6,22 % z celkového přírůstku. Do NKF bylo zařazeno 2 144 k. j. a do UKF 991 k. j., do SKF pak 136 k. j.

Z **rezervních fondů** bylo zařazeno celkem 612 k. j. včetně hudebnin, kartografických dokumentů a grafiky. Výběr byl zaměřen na bohemikální deziderata. Podíl rezervních fondů na celkovém přírůstku byl 1,16 %.

Z **interních zdrojů** byl doplňován dokumenty vydanými v 19. století především UKF (267 k. j.) a NKF (28 k. j.). Celkem bylo z interních zdrojů doplněno 295 k. j., což činí 0,56 % z ročního přírůstku domácích dokumentů. Jako čtenářské **náhrady** bylo do UKF zařazeno celkem 40 k. j. Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,08 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2018

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	10 809 k. j.		
tištěné dokumenty	9 979	netištěné dokumenty	830
z toho:			
výměna	2 835 (26,23 %)	mikrodokumenty	688 (6,60 %)
dary	1 951 (18,05 %)	CD-ROM	2 (0,01 %)
nákup	5 193 (48,06 %)	zvukové záznamy	140 (1,29 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	Celkem
1.	USA	441	78	1 042	697	2 258
2.	Německo	310	446	670	107	1 533
3.	Velká Británie	0	61	918	11	990
4.	Francie	54	28	642	2	726
5.	Slovensko	84	561	20	3	668
6.	Rusko	303	52	248	0	603
7.	Španělsko	34	17	444	1	496
8.	Polsko	225	91	48	1	365
9.	Čína	292	26	5	0	323
10.	Maďarsko	102	31	163	0	296
11.	Švýcarsko	0	69	132	3	204
12.	Rakousko	78	70	51	3	202
13.	Rumunsko	93	12	95	0	200
14.	Nizozemsko	0	24	149	0	173
15.	Itálie	5	48	111	0	164
16.	Portugalsko	1	3	144	1	149
17.	Bělorusko	122	2	13	0	137
18.	Japonsko	95	5	1	0	101
19.	Finsko	78	3	11	0	92
20.	Srbsko	82	4	0	0	86
21.	Chorvatsko	69	12	3	0	84
22.	Moldavsko	77	4	1	0	82
23.	Belgie	0	7	65	1	73
24.	Kazachstán	0	67	0	0	67
25.	Lucembursko	0	63	0	0	63
26.	Švédsko	56	6	0	0	62
27.	Ukrajina	26	16	11	0	53
28.	Bulharsko	30	20	0	0	50
29.	Černá Hora	47	0	0	0	47
30.	Bosna a Hercegovina	5	1	29	0	35
31.	Dánsko	4	2	27	0	33
32.	Ázerbájdžán	29	3	0	0	32
33.	Makedonie	17	12	0	0	29
34.	Slovinsko	23	2	0	0	25
	Vietnam	25	0	0	0	25
35.	Kanada	0	7	17	0	24
36.	Indie	0	5	9	0	14
37.	Brazílie	0	2	11	0	13
	Litva	11	2	0	0	13
38.	Libanon	0	12	0	0	12
	Réunion	0	0	12	0	12

39.	Austrálie	0	4	7	0	11
	Francouzská Guyana	0	0	11	0	11
	Jižní Korea	7	4	0	0	11
	Mexiko	0	2	9	0	11
40.	Singapur	0	0	11	0	11
	Angola	0	0	10	0	10
	Filipíny	0	10	0	0	10
41.	Maroko	0	0	10	0	10
	Francouzská Polynésie	0	0	8	0	8
42.	Lotyšsko	3	5	0	0	8
	Kosovo	0	7	0	0	7
43.	ostatní země	0	7	0	0	7
	Turecko	0	7	0	0	7
44.	Norsko	0	5	1	0	6
	Albánie	0	5	0	0	5
	Estonsko	2	3	0	0	5
	Kolumbie	0	0	5	0	5
45.	Tádžikistán	5	0	0	0	5
	Egypt	0	3	1	0	4
	Uzbekistán	0	4	0	0	4
46.	Argentina	0	0	3	0	3
	Bolívie	0	0	3	0	3
	Írán	0	3	0	0	3
	Peru	0	0	3	0	3
	Řecko	0	0	3	0	3
47.	Saúdská Arábie	0	3	0	0	3
	Guadeloupe	0	0	2	0	2
	Hongkong	0	0	2	0	2
	Izrael	0	2	0	0	2
	Jižní Afrika	0	0	2	0	2
	Uruguay	0	0	2	0	2
48.	Etiopie	0	1	0	0	1
	Gruzie	0	0	1	0	1
	Irsko	0	0	1	0	1
	Monako	0	0	1	0	1
	Omán	0	1	0	0	1
	Pákistán	0	0	1	0	1
	Paraguay	0	0	1	0	1
	Senegal	0	0	1	0	1
	Thajsko	0	0	1	0	1
	Turkménie	0	1	0	0	1
Vatikán	0	0	1	0	1	
celkem		2 835	1 951	5 193	830	10 809
% z celkového přírůstku		26,23 %	18,05 %	48,06 %	7,66 %	100,00 %

*) zahrnuje videozáznamy, mikrodokumenty a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

k. j. %

	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	Celkem	
1.	všeobecnosti	251	117	311	11	690	6,38
2.	filozofie, psychologie	143	95	263	1	502	4,64
3.	náboženství, teologie	52	123	230	1	406	3,75
4.	sociologie, statistika	114	61	324	0	499	4,61
5.	politika, ekonomie	298	174	628	140	1 240	11,50
6.	právo, veřejná správa, pojišťovnictví	212	101	127	253	693	6,41
7.	vojenství a vojenské vědy	28	14	76	58	176	1,62
8.	školské, pedagogika, volný čas	46	111	28	10	195	1,80
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	15	13	19	64	111	1,02
10.	etnografie, kulturní antropologie	110	47	128	0	285	2,63

11.	filologie, jazyky, jazykověda	112	72	182	1	367	3,40
12.	matematika	28	8	59	0	95	0,90
13.	přírodní vědy	98	59	149	39	345	3,20
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	90	37	48	27	202	1,86
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	17	26	17	41	101	0,93
16.	zemědělství, lesnictví	26	12	13	31	82	0,76
17.	domácí hospodaření	0	2	3	0	5	0,05
18.	management, řízení a organizace	17	6	12	4	39	0,37
19.	urbanismus, architektura	52	50	124	5	231	2,13
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	151	83	264	0	498	4,61
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	136	131	286	142	695	6,42
22.	hry a sport	9	9	14	1	33	0,31
23.	literární věda	254	86	494	0	834	7,72
24.	geografie	37	72	54	0	163	1,50
25.	historie, biografie	438	216	1 235	1	1 890	17,49
26.	literární texty	101	226	105	0	432	3,99
	celkem	2 835	1 951	5 193	830	10 809	100,00

*) zahrnuje CD-ROM, mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle určení

	k. j.	%	
1.	Národní konzervační fond	869	8,04
2.	Studovny a příručky celkem	1 524	14,10
	<i>z toho</i>		
	Všeobecná studovna	18	
	Studovna společenských a přírodních věd	434	
	Studovna rukopisů a starých tisků	199	
	Studovna Hudebního oddělení	313	
	Studovna vědeckých pracovníků	60	
	Referenční centrum	6	
	Studijní zóna	494	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	8 416	77,86

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 161 (živých) partnerů ve 46 zemích

	země	počet partnerů
1.	Německo	26
2.	Španělsko	16
3.	Polsko	9
4.	Maďarsko	7
5.	Slovensko	6
6.	Rumunsko	6
7.	Itálie	6
8.	Rusko	6
9.	Chorvatsko	5
10.	Japonsko	5
11.	Velká Británie	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem titulů: 359

z toho:	tituly	%
výměna	81	22,00
dary	20	6,00
nákup	258	72,00

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu (NKF) a do Univerzálního knihovního fondu (UKF). Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovanské knihovny (SK) a Knihovnického institutu (KI).

Celkový objem přírůstku zahraničních neperiodických publikací byl **10 809** knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 26,23 % (2 835 k. j.), darů 18,05 % (1 951 k. j.), nákupu 48,06 % (5 193 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (7,66 %, tj. 688 k. j.) není uváděn statistický rozbor podle způsobu nabytí. Podíl způsobu nabytí ve sledovaném období 1995–2018 potvrzuje pokles a následnou stagnaci výměny (z 59,5 % na 26,23 % v roce 2018), od toho se odvíjí podíl darů (pohyboval se mezi 26 % až 18,05 %), a nákupu, který se nověji udržuje ve vyšším pásmu (celkově v rozmezí mezi 13,5 % až 48,06 %). Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z USA (2 258), Německa (1 533), Velké Británie (990).

Mezinárodní výměna publikací má v posledních letech již zmíněnou stagnující tendenci (od roku 1995 do roku 2018 jde o pokles podílu na celkovém doplňování zahraniční literatury téměř o třetinu). Nicméně výměna stále představuje významný zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmě jsou a nedílnou součástí procesů výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivnosti konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky duplikátů, v některých případech i elektronické publikace). Mimořádně významná je výměna periodik, která mohou být získána mnohdy i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné. Aktivní výměnné kontakty byly udržovány se 161 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 46 zemích. Blížší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách. Nejvíce publikací bylo získáno z USA (441), Německa (310), Ruska (303).

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo NK ČR v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražských knižních veletrzích apod. V rámci darů přicházejí do NK ČR též odborné tituly kvůli celostátnímu hodnocení publikačních výsledků výzkumných organizací (RIV). Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování; v ideálním případě je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna. V krajních případech je dar nebo jeho část podle dohody redistribuován. V roce 2018 získala NK ČR darem 1 802 zahraničních dokumentů od celkem 50 dárců.

Významný dar získala NK ČR na začátku roku od **Zastoupení Evropské komise v ČR**. Šlo o český vydané publikace pojednávající obecně o historii i budoucnosti instituce, jejíž je Česká republika právoplatným členem a na jejímž řízení a směřování se podílí. Některé z textů v obecné rovině seznamují s politikou Evropské komise, další se snaží přiblížit jistě ne jednoduchou strukturu této nadnárodní organizace mladým lidem (*EU & já*). Případně doporučují optimální postup v některých konkrétních životních situacích, jako jsou brožury *Jak nalézt v Evropě zaměstnání: příručka pro uchazeče o zaměstnání* (Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2013) nebo *Připraveni na stěhování? : všechno, co potřebujete vědět o životě a práci v zahraničí* – a ještě mnohem více. Svůj význam může mít i knížka shrnující bonusy, které EU občanům přináší *Evropa a vy: shrnutí dosažených výsledků EU* (Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011). Další z knih pojednávají o rizicích globalizovaného světa, jimž jednotlivé osamocené státy mohou čelit hůře než nadnárodní celky, jako jsou například hrozby ekologické: *Urban water atlas for Europe* (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017). Jestliže nemálo politiků obviňuje EU z toho, že nedostatečně komunikuje s jednotlivými občany, pak minimálně na publikační rovině nejde o obhajitelné tvrzení, jak se nyní mohou přesvědčit i čtenáři NK ČR. V dubnu 2018 knihovna získala několik desítek titulů z knihovny **Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy**. Jednalo se o zahraniční literaturu z oblasti teologie, dějin, politologie, umění i filozofie. Nechyběla mezi nimi ani bohemika, jako je německá kniha o biskupovi Štěpánu Trochtovi. Téhož měsíce naše instituce získala také několik desítek knih věnovaných **pražským Goethe-Institutem**, s nímž jsme po jisté pauze opět navázali spolupráci. V červnu 2018 získala knihovna dar od Robina Ujalušeho. Ten vystudoval FF UK v Praze. Působil jako dobrovolník

v Nairobi, v Kazachstánu a Turecku, byl ředitelem Sdružení dobrovolných aktivit INEX a stál u zrodu projektu Fotbal pro rozvoj. Dlouhodobě se věnuje mezikulturnímu vzdělávání a podpoře občanské společnosti. V roce 2007 vyšla jeho kniha *Jak se hraje fotbal v Africe*. Editoval a (spolu)přeložil první český výbor z díla Martina Luthera Kinga *Odkaz naděje*. Naší institucí autor věnoval kolekci významných a aktuálních publikací věnujících se převážně ekologii a etickým aspektům ekonomického fungování současného světa.

Před výročním srpnové invaze navštívil knihovnu **americký fotograf Paul F. Goldsmith**. Pracovníkům naší instituce předal větší množství exemplářů své publikace *Prague 1968*. Některé byly zařazeny do fondů NK ČR, další distribuovány jiným českým knihovnám, mezi nimiž je o knihu nebyvalý zájem. Paul Goldsmith do Prahy přijel 20. srpna 1968 jako devatenáctiletý student, shodou okolností den před vpádem vojsk. Jeho snímky z následujících dní zachycují události první fáze sovětské okupace v centru Prahy, zejména na Václavském náměstí, ale také na Vinohradské třídě nebo Senovážném náměstí. Na samém konci roku 2018 obdržela knihovna antologii *The Many Faces of 1918*, a sice jako dar od **Velvyslanectví České republiky v Lucembursku**. Kniha vznikla společným úsilím zastupitelských úřadů 17 zemí akreditovaných v Lucemburském velkovévodství (Belgie, Česko, Francie, Irsko, Itálie, Maďarsko, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Spojené státy, Srbsko, Švýcarsko, Turecko, Velká Británie) ve spolupráci s lucemburským ministerstvem kultury. Vydána byla v listopadu 2018 k připomenutí výročí závěru první světové války. Jednotlivé texty jsou v publikaci otištěny v původní jazykové verzi a v anglickém překladu. České literáty v knize reprezentuje zástupkyně Obce spisovatelů, ašská autorka Hana Mudrová (*1959), literárním jménem Anna Šochová, s krátkou povídkou *Veliká věc*.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je částečně zmírňován účelovými dotacemi MK ČR, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na získání nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuit, na doplnění nepostradatelných referenčních online přístupů do elektronických databází a na nákup jednotlivých elektronických publikací metodou PDA (akvizice řízená uživatelem). Bylo nakoupeno 5 193 zahraničních dokumentů. Tohoto výsledku se podařilo dosáhnout díky využívání cílených akcí, nákupu na pražském knižním veletrhu a přímému nákupu v zahraničí – jak v knihkupectvích, tak i na veletrzích. Prostřednictvím slev sjednaných především na veletrzích se podařilo ušetřit z rozpočtu na zahraniční akvizici 1 092 tis. Kč.

V oblasti doplňování zahraniční literatury je velmi důležité se zúčastňovat pravidelných **mezinárodních knižních veletrhů** (Frankfurt n. M., Lipsko, Praha a další). Tomu vždy předchází obsáhlá odborná příprava na přímý nákup dokumentů, která je založená na znalostech doplňovaných profilových oborů, úrovně zde zastoupených vydavatelů a distributorů. Projednávají se a korigují dodavatelsko-odběratelské vztahy, navazují se nové kontakty a zejména se v konkrétním čase a místě sjednávají výhodné finanční podmínky, resp. slevy poskytované přímo NK ČR. Každoročně se potvrzuje, že NK ČR je v této oblasti vysoce váženým a respektovaným partnerem. Programově byly využívány i další nabízené slevy na příležitostných výstavách zahraničních dodavatelů, akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů/vydavatelů. Díky tomu průměrné náklady na jednu zakoupenou publikaci (včetně poštovního a DPH) byly v roce 2018 relativně nízké (1 008 Kč). Nejvíce publikací bylo nakoupeno v USA (1 042), ve Velké Británii (918) a v Německu (670). V roce 2018 byly ze zvláštní položky hrazeny online přístupy do databází a elektronických publikací celkem za 758 tis. Kč.

Dalším významným počinem bylo pokračování projektu *Česká knihovna – Slovenská knihovna* (projekt je realizován v rámci dohody MK ČR a MK SR o kulturní spolupráci). Nákup české literatury pro UKB dotovalo MK ČR částkou 300 086 Kč, nákup slovenské literatury pro NK ČR pak MK SR dotovalo částkou 12 012 €. Obě strany tak získaly stovky titulů publikací z druhé země. Nákupy se uskutečnily podle cílených objednávek slovenské strany. Slovenská deziderata zahrnovala především původní českou prózu, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, monografie z různých vědních oborů a příručky odpovídající akvizičnímu profilu UKB (celkem 839 svazků). Podle sdělení UKB je česká literatura nakoupená v rámci projektu čtenářsky velmi žádaná. Deziderata NK ČR zahrnovala především literaturu z oblasti společenských a přírodních věd, umění a kultury, specifická deziderata SK byla zaměřena na jazykovědné slavistické příručky a slovenskou krásnou literaturu, a to jak klasickou, tak i moderní. Celkem bylo nakoupeno pro NK ČR 884 slovenských publikací, zejména pro SK. Slovenské publikace jsou čtenářsky velmi žádané – v neposlední řadě i kvůli neexistující jazykové bariéře. Přínosem tohoto projektu je především garance vzájemné dostupnosti vydavatelské produkce obou zemí a ve výsledku výrazné prohlubování oboustranných kulturních vztahů.

Celkový objem přírůstku zahraničních periodických publikací byl **359** titulů. Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 22 % (80 titulů), darů 6 % (20 titulů), nákupu 72 % (258 titulů).

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 231 nových vydavatelů. Celkový počet registrovaných českých účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2018 dosáhl čísla 7 225.

Správnost čísel ISBN byla ověřena ve více než 20 000 titulech (kromě tištěných knih též v knihách na CD-ROM nebo DVD-ROM), a to i ve starších publikacích získaných retrospektivním doplňováním. Pokračovalo přidělování individuálních čísel ISBN jednotlivým titulům (téměř výhradně e-mailem, ale též osobně) vydávaným subjekty, které nejsou účastníky systému ISBN. Tímto způsobem bylo přiděleno 1 438 čísel ISBN (včetně neuvedených v knize nebo přidělených dodatečně).

Od července 2010 bylo zahájeno přidělování čísel ISBN online publikacím. Záznamy jsou uváděny ve služební databázi 49. V roce 2018 bylo zpracováno 10 714 záznamů, od července 2010 celkem 70 094 záznamů. Mechanismus přidělování a hlášení čísel ISBN je jinak stejný jako u tištěných knih a knih na CD-ROM: vydavatel pokračuje v bloku čísel ISBN jemu přidělených a hlásí tituly na webovém formuláři. Poté probíhá korektura záznamů, stejně jako je tomu u tištěných publikací uváděných v periodiku *O.K. – Ohlášené knihy*. Záznamy online publikací s přidělenými čísly ISBN se ale jinak nezveřejňují.

Průběžně je aktualizována databáze nakladatelů (NAK), takže denně se v ní mění údaje – veřejné i služební.

Bylo zpracováno 24 čísel elektronického čtrnáctideníku *O.K. – Ohlášené knihy* se 7 000 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně. Odeslán byl soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2018 českými vydavateli. Odeslána byla též úplná aktualizovaná databáze českých nakladatelů/vydavatelů pro Mezinárodní adresář vydavatelů ISBN (Global Register of Publishers – GRP).

46. výroční zasedání Mezinárodní agentury ISBN se konalo v září ve Sliemě na Maltě. Národní agentura ISBN v ČR byla na jednání zastoupena.

ISMN

Do systému ISMN se nově přihlásilo osm hudebních vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2018 dosáhl čísla 132.

Správnost čísel ISMN byla zkontrolována ve 132 titulech hudebnin a třem titulům bylo přiděleno číslo ISMN ze sběrného identifikátoru Národní agentury ISMN v ČR.

Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru doplňování a zpracování fondů (ODZF) (domácí knihy, hudebniny a mapy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s MZK a VKOL), Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení, Oddělení periodik a Oddělení archivace webu.

Knihy	70 608
Periodika	1 481
Články v českých novinách a časopisech	637
Grafika	3 511
Kartografické dokumenty	879
Zvukové záznamy	770
Hudebniny	371
Elektronické zdroje	883
Mikrodokumenty	621
Videodokumenty	18

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v ORST, malý podíl starých tisků zpracovala i SK.

Rukopisy	30
Staré tisky	14 534
Historické mapy	48

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	240 871
Soubory národních autorit	43 010
Články v českých novinách a časopisech	63 849

Statistické ukazatele služeb

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách Národní knihovny ČR v roce 2018

Sledované položky	Hala služeb	Všeobecná studovna	Studovna společenských a přírodních věd	Studovna vědeckých pracovníků	Referenční centrum*	Studovna periodik	Studovna rukopisů a starých tisků	Studovna Hudebního oddělení*	Studovna Hostivař	Knihovna knihovnické literatury	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR
Protokolované výpůjčky	223 300	121 381	752	59 914	9 014	21 926	1 805	1 143	3 874	5 613	21 112	313
z toho: absenční	223 300	0	0	0	1 537	460	0	68	0	4 799	9 618	44
prezenční	0	121 381	752	59 914	7 477	21 466	1 805	1 075	3 874	814	11 494	269
Registrovaní čtenáři	19 187				1 826						1 080	15
z toho: nové průkazy	4 292										212	
Čtenářské návštěvy	61 262	45 529	10 803	6 432	11 634	4 845	1 056	375	742	1 541	8 448	34
Objednávky čtenářů	205 886											
z toho: vyřízeno kladně	205 103											
Požadavky na meziknihovní služby					9 625						469	
z toho: objednáno v zahraničí					2 712						10	
Upomínky přes advokátní poradnu	50										3	
Kopie a tisky pro uživatele	26 124		57 723		38 597	4 886			2 920		244	

* Služba je poskytována v dočasném prostoru a v nestandardních podmínkách.

Národní knihovna ČR poskytuje knihovnické a informační služby jako základní statutární činnost za podmínek vymezených Knihovním řádem. Spektrum základních služeb je stabilní a je soustředěno nejen na využívání fyzických sbírek na místě, ale zpřístupňování obsahu dokumentů online a prostřednictvím digitálních knihoven se stalo běžnou součástí základních služeb. Digitální knihovny jsou zpřístupňovány v souladu s autorským právem jak přímo v knihovně, tak i vzdáleně. Pořizované elektronické informační zdroje jsou v souladu se sjednanými licenčními podmínkami zpravidla zpřístupňovány v tzv. vzdáleném přístupu po autentizaci registrovaného uživatele knihovny. Postupná virtualizace služeb snižuje fyzickou návštěvnost na nezbytné minimum. Celkovou fyzickou návštěvnost knihovny ovlivňují pokračující stavební práce na revitalizaci areálu Klementina. V roce 2018 byl zaznamenán poměrně významný pokles návštěvnosti, který je důsledkem kumulace dopadů revitalizace Klementina a nedostupnosti částí fondu v rámci stěhování a přípravy na rekonstrukci starého objektu knihovny v Hostivaři. Do návštěvnosti se navíc negativně promítlo umístění některých studoven a půjčoven v náhradních a nestandardních podmínkách – studovna Hudebního oddělení, Referenční centrum a Slovanská knihovna (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb ...* a graf 8).

Pro registrované uživatele byla nedostupnost částí fondů částečně kompenzována možností získat požadovaný dokument prostřednictvím meziknihovních služeb. U naprosté většiny dokumentů měli čtenáři NK ČR zájem o výpůjčku knihy (97 objednávek), ve zbývajících 12 případech byla pro čtenáře zajištěna kopie článku či kapitoly. U 68 % objednávek byla výpůjčka či kopie zprostředkována z české knihovny, z toho více než polovinu dokumentů nám zapůjčily pražské knihovny. Požadavky na mezinárodní meziknihovní služby tvořily 32 % objednávek. Výpůjčky dokumentů ze zahraničí byly v tomto specifickém

případě poskytovány registrovaným čtenářům zdarma. U kopií hradili čtenáři pouze poměrnou část vynaložených nákladů.

Návštěvnost knihovny jako vzdělávacího a kulturního centra a jako památkově chráněného objektu dosáhla ve sledovaném roce vysoké úrovně. Přispělo k tomu i znovuotevření turistické a prohlídkové trasy koncem roku 2017, která měla na celkové návštěvnosti poloviční podíl. Kulturní akce navštívilo v roce 2018 více než 113 tisíc návštěvníků. Největší zájem veřejnosti vzbudila světelná, zvuková a kouřová show Festivalu světla Signal, která se konala jak v interiéru Zrcadlové kaple, tak i na nádvoří Klementina. Festival světla Signal navštívilo více než 68 tisíc osob. Návštěvníci projeví též velký zájem o prohlídky Klementina při Dnu otevřených dveří 28. 10., pořádaném ke 100. výročí založení republiky. Tuto akci navštívily bezmála 3 tisíce osob. Vysokou návštěvnost vykazují i další kulturní akce, které knihovna pořádá – koncerty v Zrcadlové kapli, výstavy, jarmarky u příležitosti sezónních svátků, letní hudební produkce. V průběhu roku uspořádala knihovna 564 seminářů, workshopů a dalších akcí pro odbornou veřejnost, kterých se v prostorách knihovny v Klementinu a Hostivaři zúčastnilo celkem více než 10 tisíc osob.

Nejnávštěvovanější ze čtenářských prostor je trvale Hala služeb jako centrum prvního přijetí uživatelů, která zaznamenala více než 61 tisíc čtenářských návštěv. Podstatně nižší údaj ve srovnání s rokem 2017 je dán změnou metodiky výpočtu tohoto statistického ukazatele. Mezi studovny je nejvyužívanější Všeobecná studovna s nejvyšším počtem studijních míst – 205 i s nejdelší otevírací dobou – 75 hodin týdně (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb... a grafy 3 a 8*). Stabilní úroveň návštěvnosti vykazuje Studovna vědeckých pracovníků (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb... a grafy 3 a 8*). K poklesu návštěvnosti Referenčního centra (viz *Tabulka přehled poskytnutých služeb... a graf 8*) přispívá zejména nestandardní prostor, ve kterém je z důvodu pokračující revitalizace Klementina umístěno. Pokles jeho návštěvnosti lze přičíst i využívání vzdáleného přístupu k licencovaným elektronickým zdrojům, u kterých byl ve srovnání s rokem 2017 zaznamenán významný nárůst počtu návštěv (viz graf 11). Počet návštěv licencovaných elektronických zdrojů má rostoucí tendenci od roku 2016.

Ze sledovaných ukazatelů byl i v roce 2018 zaznamenán pokles počtu výpůjček. Počty výpůjček mají od roku 2014 klesající tendenci, což je ovlivněno zejména postupným vyřazováním větších částí fondů v rámci stěhování, vyvolaných probíhající revitalizací (viz tabulky *Přehled poskytnutých služeb... a Základní služby NK ČR v číslech... a graf 7*). I v uplynulém roce se však podařilo udržet vysokou úroveň procentuální úspěšnosti kladného vyřízení požadavku – 99,6 %. Dopady revitalizace se spolu s nedostupností částí fondů promítly i do poklesu počtu objednávek čtenářů (viz *Základní služby NK ČR v číslech... a graf 4*). Většina objednávek byla přitom podána online. Uživatelé si přivykli i komfortu připomínek a upozornění, kterých automatizovaný výpůjční systém rozešle desítky tisíc. S uvedenými vývojovými trendy korelují i údaje vztahující se k novým registracím. Počet nových registrací má v posledních letech klesající tendenci, přičemž výraznější pokles je patrný od roku 2015 (viz tabulka *Přehled základních služeb... a tabulka Základní služby NK ČR v číslech... a graf 2*).

Meziknihovní služby ve světě internetu a online zpřístupňovaných předplacených databází pokrývají zejména velmi specializované požadavky na získání výpůjček a kopií, zpravidla se pak jedná o náročně zjistitelné dokumenty, jejichž získání je vysoce finančně náročné, a to zejména ty, které je nutné vyřadit ze zahraničí. Údaje za rok 2018 potvrdily klesající počet požadavků na meziknihovní služby vnitrostátní a zahraniční (viz graf 5). Jedním z faktorů, které pravděpodobně mají na tento trend vliv, je i dostupnost širokého spektra licencovaných online informačních zdrojů, které lze navíc prohledávat prostřednictvím multivyhledávače EBSCO Discovery Servis (EDS). V této souvislosti nutno rovněž zmínit rostoucí cenu mezinárodních meziknihovních služeb, které jsou poskytovány za finanční spoluúčasti čtenářů. Trvale sestupný trend je charakteristický pro oblast reprografických služeb, zejména při zhotovování tištěných výstupů (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb... a graf 6*). Dynamicky jsou rozvíjeny služby na jednotlivých webech provozovaných knihovnou. Virtuální referenční služba *Ptejte se knihovny* je nadále nejvyužívanější doménou, kterou knihovna provozuje, s počtem návštěv téměř 970 tisíc (viz graf 10). Vysokou míru využití vykazují digitální knihovny a portály, které knihovna buduje, stejně jako další elektronické informační zdroje (viz grafy 11 a 12), jež svým registrovaným uživatelům zprostředkovává. Vysoká míra využití je charakteristická pro digitální knihovny Kramerius a Manuscriptorium (viz grafy 11 a 12).

Elektronické informační zdroje se staly jednou z rozhodujících oblastí, která nejvíce ovlivňuje uživatele a veřejnost při hodnocení kvality online informačních služeb knihovny. Standardní součástí služeb knihovny jsou výpůjčky do vlastních čtecích zařízení z elektronických knihoven (ProQuest Ebook Central,

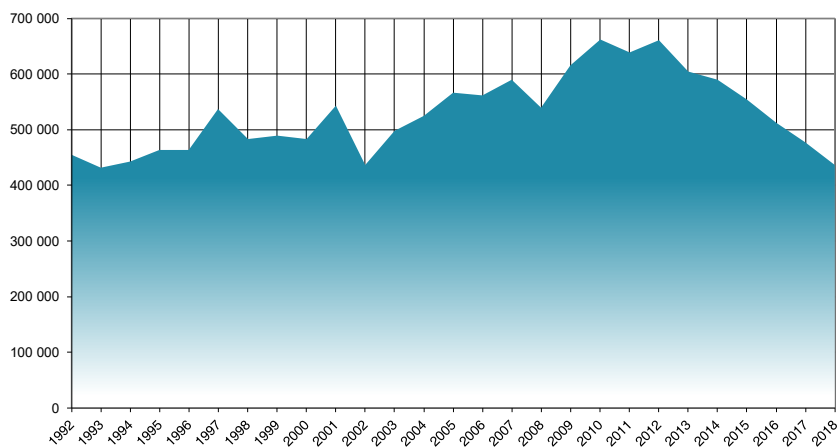
EBSCO eBook Collection a dalších), z nichž si uživatelé vypůjčili více než 7 tisíc e-knih. Hlavní katalogy knihovny a elektronické zdroje jsou zpřístupňovány rovněž přes rozhraní EDS. Využívání služby EDS má stabilní tendenci, za rok 2018 bylo uskutečněno bezmála 45 tisíc přístupů, bylo zobrazeno téměř 5 tisíc plných textů a zaznamenáno necelých 14 500 propojení do lokálních zdrojů. Většina návštěvníků knihovny při svém pobytu ve studovnách využívá přístupu k internetu prostřednictvím Wi-Fi, tato síť pokrývá všechny hlavní studijní i relaxační prostory v knihovně. Nejvyužívanějšími přístupovými místy jsou hlavní čtenářské prostory.

Základní služby NK ČR v číslech od roku 2001 do roku 2018 *

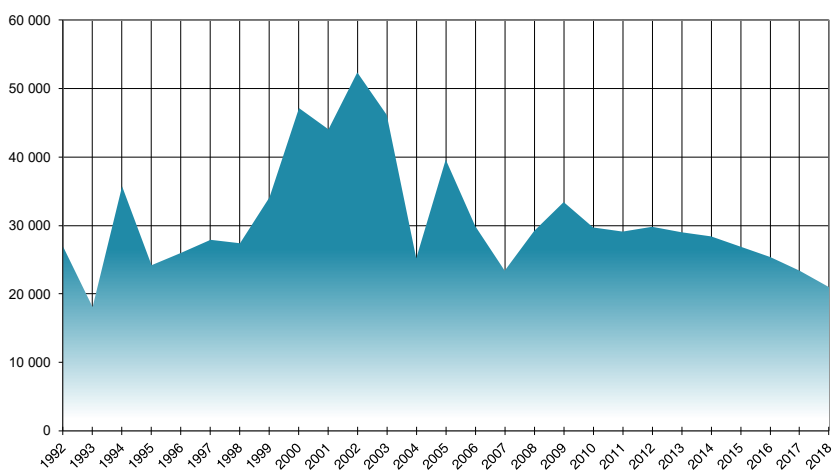
Sledované položky		Protokolované výpůjčky	Registrovaní čtenáři	Čtenářské návštěvy (návštěvníci Haly služeb a hlavních studoven)	Objednávky čtenářů	z toho kladně vyřízených	Úspěšnost objednávek v procentech	Požadavky na meziknihovní služby	z toho objednané v zahraničí	Kopie a tisky pro uživatele
Průměr let 2001 až 2010	počet	553 764	35 324	435 476	290 720	278 075	95,65 %	24 447	6 987	492 546
	index	100	100	100	100	100		100	100	100
2011	počet	638 731	29 130	344 362	322 766	317 151	98,26 %	18 040	4 784	460 736
	index	115	82	79	111	114		74	68	94
2012	počet	661 102	29 799	350 179	343 971	341 394	99,25 %	16 582	4 622	386 132
	index	119	84	80	118	123		68	66	78
2013	počet	603 926	28 975	322 987	295 804	293 403	99,19 %	15 882	4 541	354 532
	index	109	82	74	102	106		65	65	72
2014	počet	589 323	28 388	316 529	316 044	313 910	99,32 %	15 671	4 612	303 696
	index	106	80	73	109	113		64	66	62
2015	počet	554 506	26 897	294 118	283 068	281 632	99,49 %	15 081	4 552	249 712
	index	100	76	68	97	101		62	65	51
2016	počet	512 280	25 453	270 898	261 799	260 866	99,64 %	12 757	4 230	203 597
	index	93	72	62	90	94		52	61	41
2017	počet	477 488	23 433	226 803	231 391	230 340	99,55 %	10 884	3 378	168 503
	index	86	66	52	80	83		45	48	34
2018	počet	436 287	21 013	140 505	205 886	205 103	99,62 %	9 625	2 712	127 530
	index	79	59	32	71	74		39	39	26

* V základních službách jsou zahrnuty: Hala služeb, Všeobecná studovna, Studovna vědeckých pracovníků, Studovna společenských a přírodních věd, Referenční centrum a Studovna periodik.

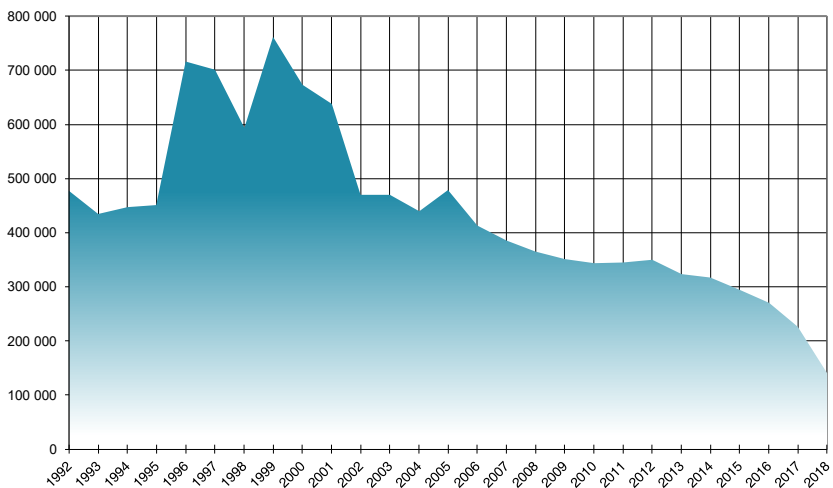
1. Výpůjčky

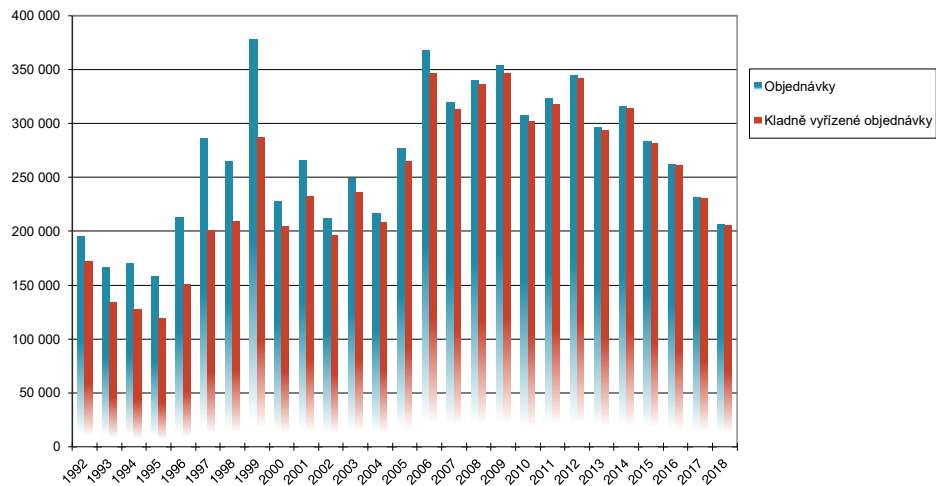
2. Registrovaní čtenářů

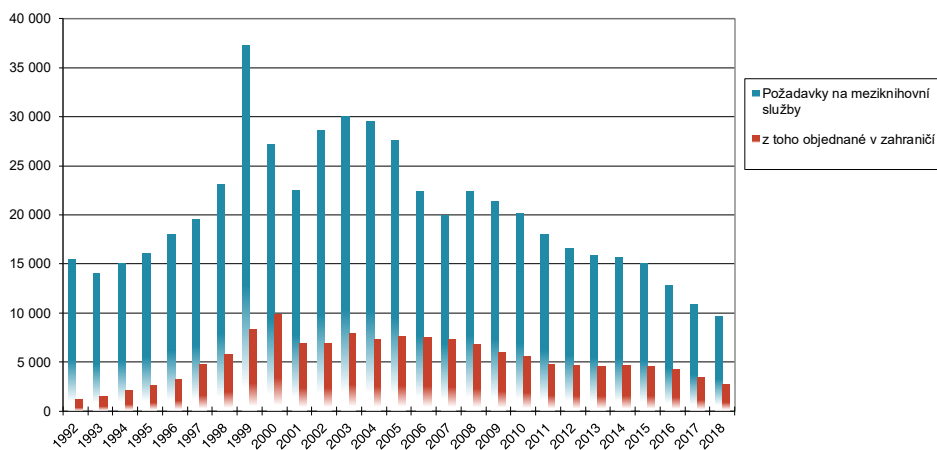
3. Návštěvnost půjčoven a studoven

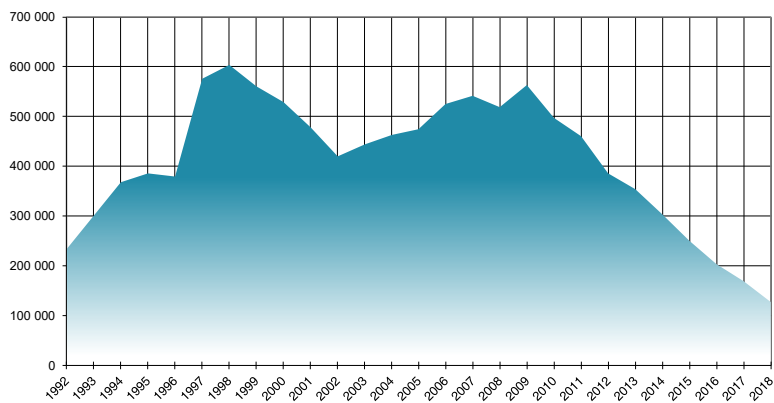
4. Objednávky

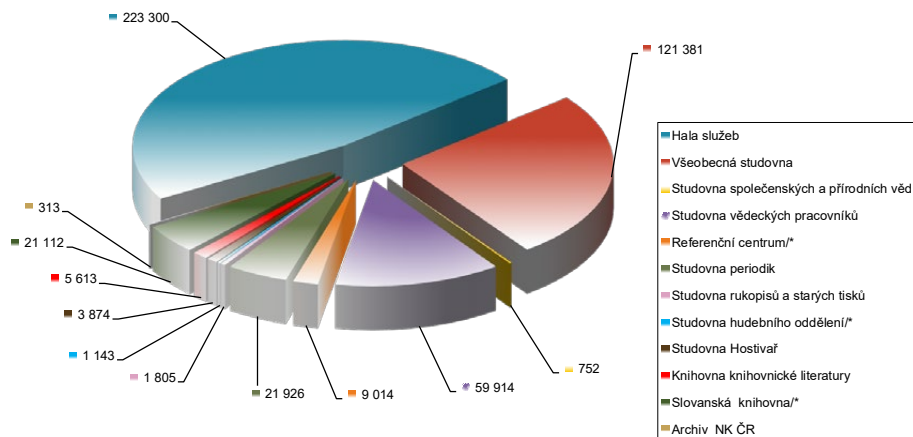
5. Meziknihovní služby

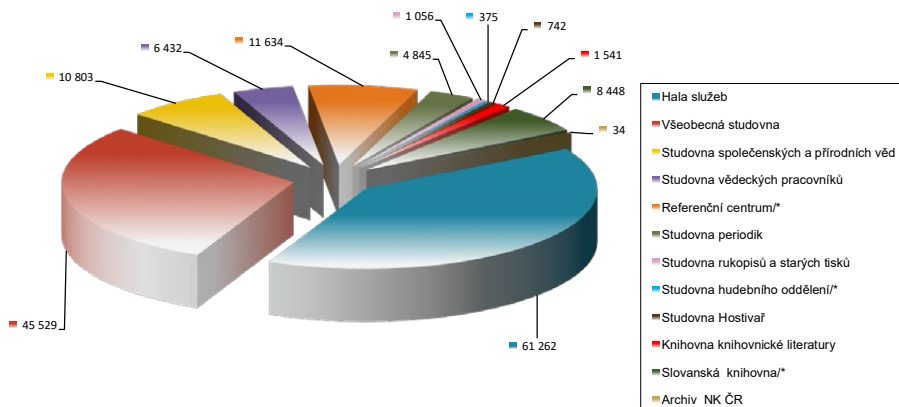
6. Kopie a tisky

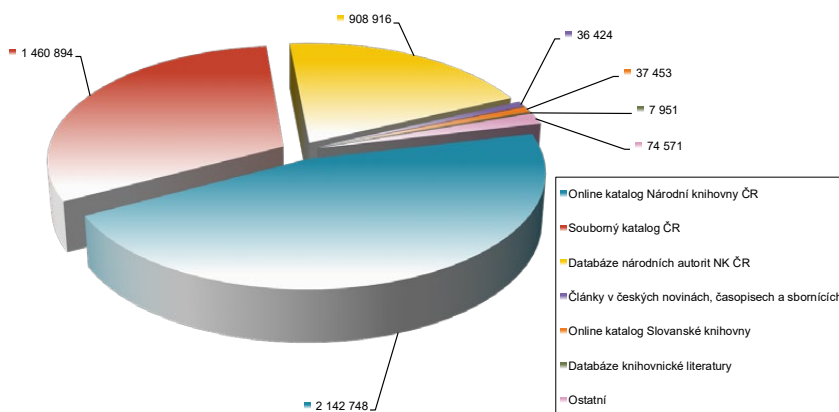
7. Protokolované výpůjčky

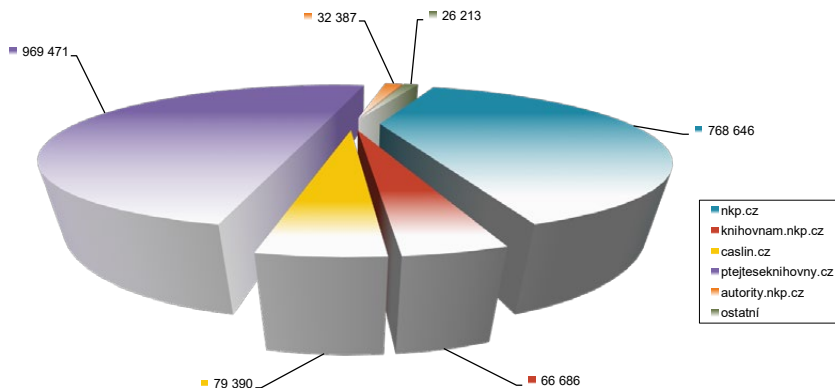
8. Čtenářské návštěvy

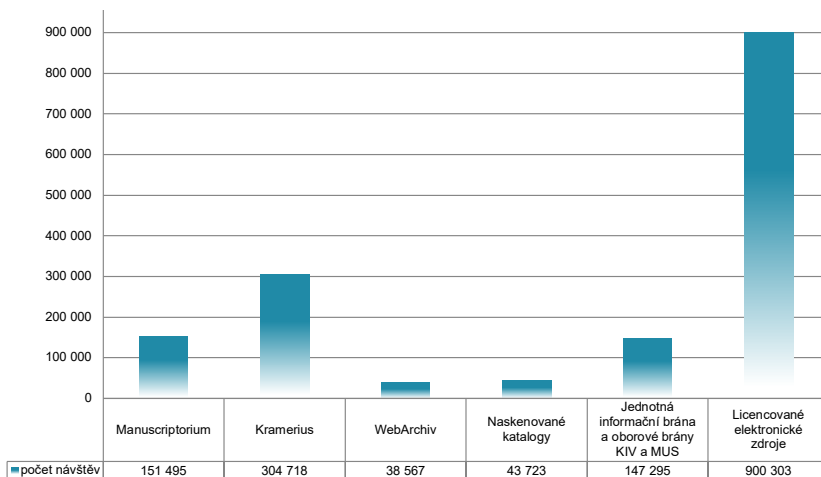
9. Využívání katalogů aází NK ČR

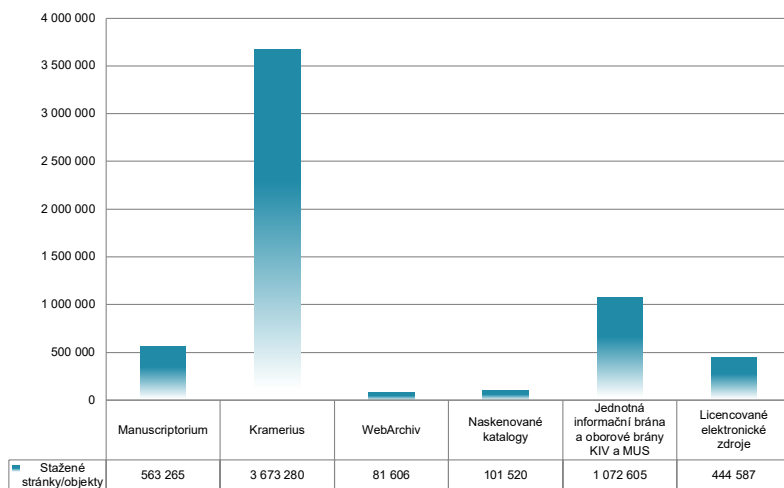
10. Návštěvnost domén NK ČR

11. Návštěvnost elektronických informačních zdrojů

12. Využití elektronických informačních zdrojů

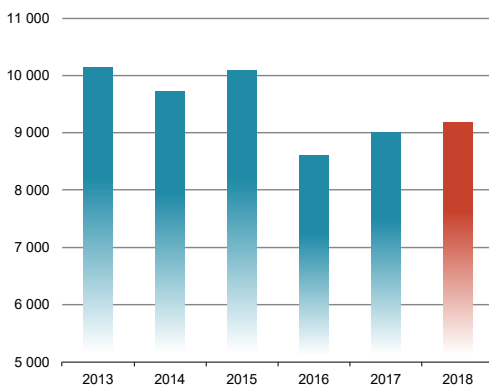

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2018	1 080
Počet čtenářských návštěv	8 448
Počet evidovaných výpůjček	37 621

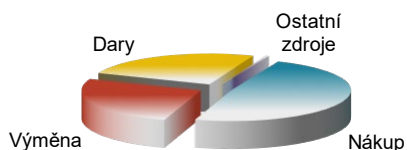
Přírůstek knihovních fondů

Rok	k. j.
2013	10 150
2014	9 720
2015	10 082
2016	8 600
2017	9 000
2018	9 191

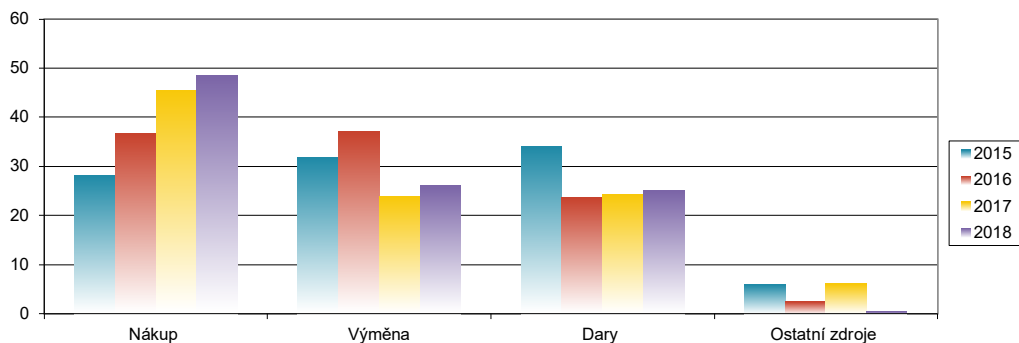
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2018

	k. j.	%
Celkem	9 191	100,00
Nákup	4 462	48,55
Výměna	2 395	26,06
Dary	2 296	24,98
Ostatní zdroje	38	0,41

Struktura přírůstku v letech 2015–2018 (v %)

	2015	2016	2017	2018
Nákup	28,23	36,64	45,54	48,54
Výměna	31,81	37,14	23,93	26,06
Dary	33,96	23,72	24,42	24,98
Ostatní zdroje	6,90	2,50	6,11	0,41

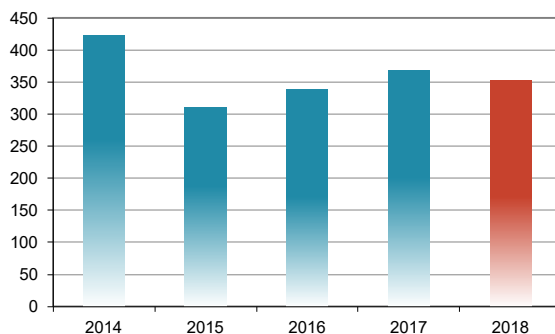
Knihovna knihovnické literatury

Služby

Počet čtenářských návštěv	1 541
Počet evidovaných výpůjček	5 613

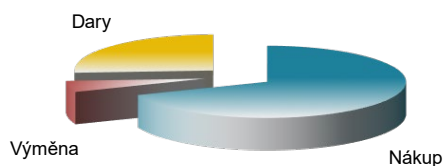
Přírůstek knihovních fondů

Rok	k. j.
2014	423
2015	310
2016	339
2017	368
2018	353

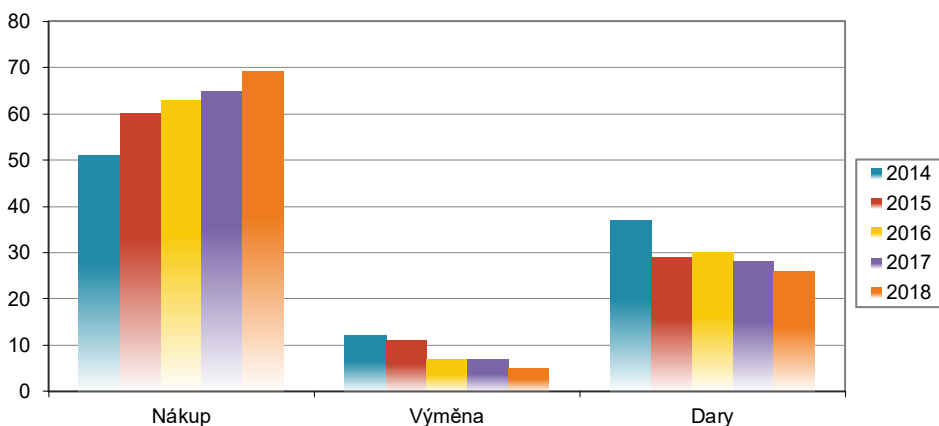
Podíl nákupu, výměny, darů v roce 2018

	k. j.	%
Celkem	353	100
Nákup	242	69
Výměna	18	5
Dary	93	26

Struktura přírůstku v letech 2014–2018 (v %)

	2014	2015	2016	2017	2018
Nákup	51	60	63	65	69
Výměna	12	11	7	7	5
Dary	37	29	30	28	26

Podobně jako v předchozích letech fungovaly jednotlivé útvary organizačně spadající do Odboru správy fondů NK ČR (OSF) běžným způsobem, bez zásadních změn oproti předcházejícímu roku. Mezi klíčové činnosti realizované jednotlivými odděleními patřilo zejména organizační zabezpečení externí knižní vazby, další zpracovávání rezervních fondů, zajištění stěhování dokumentů do náhradních prostor vyvolaných rekonstrukčními pracemi objektů knihovny v Hostivaři i Klementinu a příprava dokumentů pro digitalizaci v rámci digitalizační linky NDK.

V roce 2018 bylo do externí vazby předáno více než 13 500 novodobých dokumentů z různých fondů NK ČR. Největší podíl z tohoto počtu tvořily časopisy. Celkem byly vynaloženy na zajištění vazby téměř 4 miliony korun, což je zhruba o 500 000 korun více než v roce předchozím. Navyšování prostředků určených na zajištění externí knižní vazby je vyvoláno podfinancováním této činnosti v období před rokem 2016, což způsobilo nárůst počtu dokumentů po dlouhou dobu čekajících na vazbu. V současné době je připraveno na předání do vazby dalších 22 000 dokumentů. Aktuální situace s knižní vazbou je také ovlivněna rekonstrukčními pracemi v Hostivaři a limitovanou kapacitou pracovišť Oddělení preventivní konzervace, které ovlivňují spolu s dalšími faktory počty dokumentů, které putují do interní vazby. V roce 2018 se výrazně pokročilo i v oblasti mapování a postupného zpracování tzv. rezervních fondů umístěných v neratovickém depozitáři. Kromě průběžného zpracovávání bohemikálních knižních fondů, které slouží nejen pro evidenci samotnou, nýbrž i pro doplňování dalších sbírek NK ČR, pokračovaly i činnosti spjaté se zpracováním nebohemikálních knižních fondů. V současné době je tak z celkového počtu zhruba 650 000 svazků, které jsou zde uloženy, zpracováno zhruba 50 %. Z tohoto počtu je zhruba 293 000 svazků zpracovaných bohemik. V rámci zajištění přípravy dokumentů pro zabezpečení provozu digitalizační linky NDK bylo připraveno více než 11 700 svazků novodobých dokumentů, které byly posléze skenovány, trvale uchovány v rámci datového úložiště a následně zpřístupněny v digitální knihovně Kramerius. Významným počinem v oblasti digitalizace bylo zpracování ucelené řady periodika *Tvorba – list pro kritiku a umění*, kdy byly digitalizovány ročníky 1948–1991. Kromě dalších standardních činností spojených se správou, budováním, revizí a ochranou novodobých fondů NK ČR se některá z pracovišť musela vypořádat s prostorovými nedostatky, které byly vyvolány pokračujícími rekonstrukčními pracemi v Klementinu a opravou starší budovy v Hostivaři. V průběhu roku 2018 tak došlo k velkému stěhování několika set tisíc svazků UKF do náhradních skladovacích prostor v Měšicích, kde jsou tyto fondy uskladněny v krabicích a transportních boxech, a nejsou tak bohužel dostupné uživatelům knihovny. Díky efektivnímu řízení stěhování, přesné koordinaci a dobrým logistickým postupům proběhly jednotlivé etapy stěhování bez větších obtíží, což by se mělo odrazit i ve zpětném stěhování dotčeného knihovního fondu do depozitářů NK ČR.

V roce 2018 pokračovala i realizace výzkumných a vývojových projektů, za něž jsou odpovědná jednotlivá pracoviště OSF. Tyto projekty jsou podporovány dotačním mechanismem MK ČR NAKI. Šlo o projekty řešené od roku 2016 *IN-PROVE : budování INtegrovaného prostředí pro PRůzkum, Ochranu, Výzkum a Evidenci novodobých knihovních fondů* a *INDIHU – vývoj nástrojů a infrastruktury pro digital humanities*, které přinesly významné výsledky. V případě prvního z nich lze uvést organizaci dvojic metodických workshopů zaměřených na oblast průzkumu fondů a mapování regionálních mutací periodik a také zpracování vstupní analytické studie zaměřené na vytvoření Centrální depozitní knihovny a nastavení systému depozitního ukládání málo používané literatury v ČR. V rámci druhého z uvedených projektů byl dokončen modulární softwarový nástroj pro vytváření virtuálních výstav a zprovozněn open-source nástroj pro zpracování OCR. Realizace dalších tří projektů byla v roce 2018 teprve zahájena. Realizace projektů *Virtuální rekonstrukce rozptýlených provenienčně bohemikálních knižních celků v tuzemských i zahraničních knihovnách*, *RightLib – elektronické zpřístupnění chráněných publikací* a *Vývoj centralizovaného rozhraní pro vytěžování velkých dat z webových archivů* přinese očekávané výsledky v dalších letech, byť první výstupy – zejména ve formě odborných studií v recenzovaných sbornících – byly již zpracovány.

Pracoviště OSF se v uplynulém roce věnovala i realizaci jednotlivých úkolů vyplývajících z *Koncepce rozvoje českých knihoven 2017–2020*, kam se podařilo prosadit mnohé činnosti směřující k trvalému

uchování knižních fondů a jejich efektivní digitalizaci. Při realizaci těchto úkolů se ukázala dobrá spolupráce s dalšími útvary NK ČR – zejména s Odborem ochrany knihovních fondů a Odborem digitálních fondů. Kromě uvedených koncepčních úkolů se tato kooperace projevila i ve standardních „vnitřních“ činnostech, jakými jsou průzkumy fyzického stavu novodobých knižních fondů, jejich odkyselování či naopak metodická činnost spojená s digitalizací fondů a výběrem dokumentů včetně vyjednávání s dalšími institucemi o zápůjčkách dokumentů. Součástí těchto metodických a koncepčních činností byla samozřejmě i aktivní účast na mezinárodních i národních odborných konferencích a seminářích.

V rámci sledování klíčových statistických ukazatelů došlo v případě Oddělení správy NKF ke snížení počtu osignovaných dokumentů. To bylo způsobeno nedostatkem ochranných obalů, respektive nedostatkem lepenky na jejich výrobu v prvních třech čtvrtletích roku 2018, a nižším počtem doručených dokumentů z knižní vazby na konci roku 2018, které budou dodány až na počátku roku 2019. Z těchto důvodů byly pracovní kapacity nasměrovány na vytváření jednotek a vyřizování služebních výpůjček. V rámci Oddělení správy UKF nadále klesají hodnoty expedice, což je ovlivněno nedostupností části fondů NK ČR způsobené rekonstrukčními pracemi a obecně i snižováním počtu uživatelů NK ČR. S ohledem na tato omezení však stoupl počet zpracovaných dokumentů z NKF 19. století.

Statistické informace Odboru správy fondů

Správa knihovních fondů

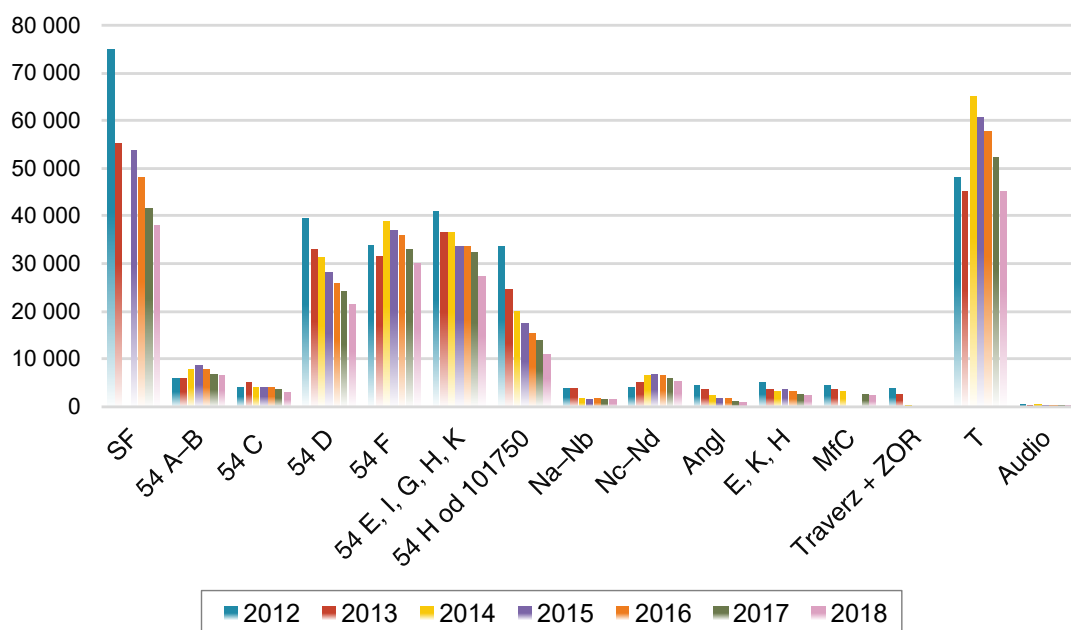
Signování přírůstků UKF	57 186
Signování přírůstků NKF	34 287
Zpracování dokumentů 19. století	1 580
Zpracování dokumentů v rezervních fondech	15 035
Příprava dokumentů pro účely digitalizace (svazky)	11 757
Externí vazba	13 522
Pátrání po nezvěstných dokumentech	609
Počet zrevidovaných svazků	219 000
Odpisy knihovních fondů (svazky)	7 659
Expedice celkem	205 103
Expedice UKF Klementinum	196 883
Expedice UKF Hostivař	8 220
Expedice SKF	37 993
Expedice NKF	10 452

Činnosti Oddělení správy UKF

Objem expedice v letech 2012–2018 podle signatur

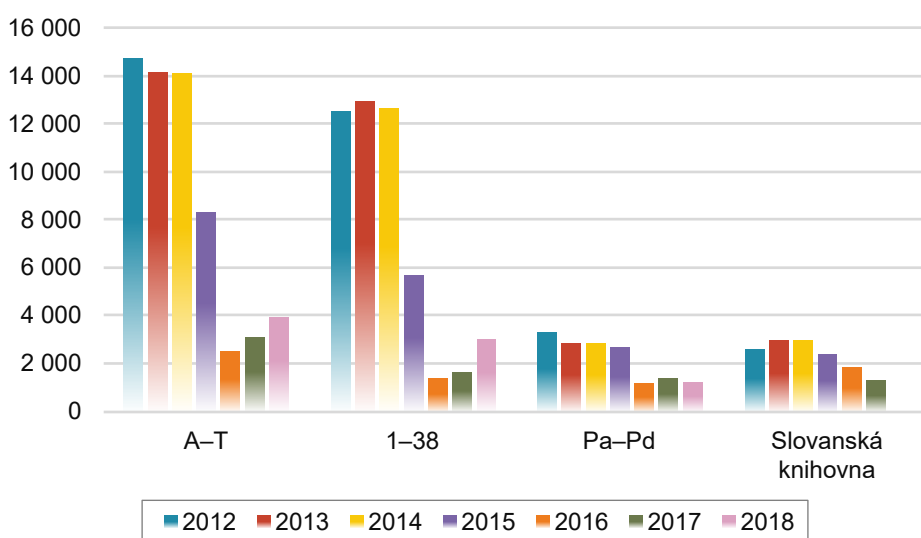
Expedice knihovních fondů Klementinum	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
SF	74 934	55 206	60 321	53 945	48 032	41 574	37 993
54 A–B	5 854	6 042	7 678	8 462	7 748	6 714	6 416
54 C	4 120	5 028	4 135	4 261	4 158	3 684	2 879
54 D	39 597	33 133	31 289	28 341	26 001	24 026	21 274
54 F	33 980	31 469	38 892	36 926	35 968	33 137	30 106
54 E, I, G, H, K	41 054	36 662	36 627	33 457	33 470	32 505	27 283
54 H od 101750	33 522	24 625	19 864	17 600	15 352	13 823	10 962
Na–Nb	3 785	3 963	1 804	1 509	1 905	1 435	1 519
Nc–Nd	4 273	4 962	6 579	6 947	6 449	5 842	5 199
Angl	4 330	3 696	2 409	1 854	1 771	1 206	940
E, K, H	5 141	3 501	3 226	3 600	3 243	2 795	2 485
MfC	4 339	3 609	3 227	3 410	3 342	2 710	2 373
Traverz + ZOR	3 944	2 592	72	0	0	0	0
T	48 150	45 205	65 042	60 605	57 634	52 415	45 235
Audio	559	375	588	376	374	418	300

Expedice knihovních fondů v Klementinu

Expedice knihovních fondů v Hostivaři

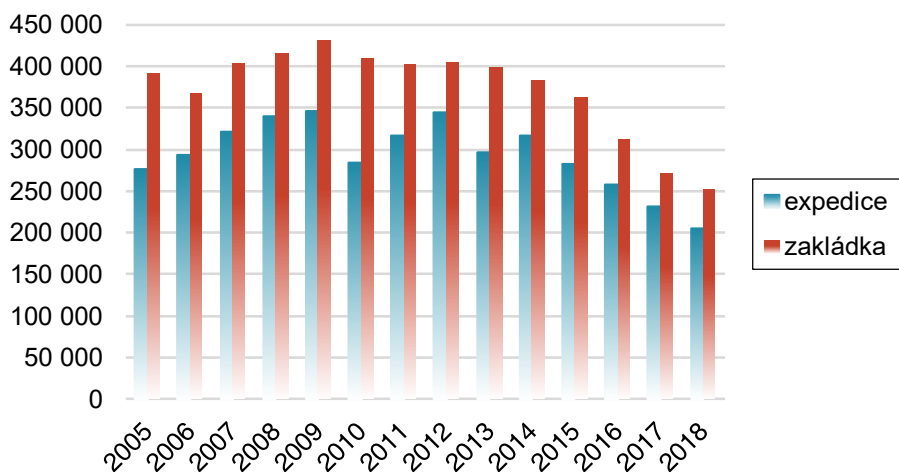
Expedice knihovních fondů Hostivař	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A-T	15 592	14 715	14 120	14 066	8 276	2 526	3 919
1-38	14 303	12 519	12 893	12 634	5 669	1 396	3 023
Pa-Pd	4 747	3 282	2 843	2 843	2 663	1 180	1 197
Slovanská knihovna	1 937	2 538	2 979	2 979	2 423	1 833	0

Souhrnný dlouhodobý přehled expedice a zakládky prováděné Oddělením správy UKF

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
expedice	241 287	253 271	273 986	289 053	287 612	245 723	281 890	310 585	262 641	284 518	263 877	250 862	224 475	196 883
z toho SF	79 798	76 681	76 389	75 313	74 778	66 018	71 228	74 984	55 206	60 321	53 945	48 032	41 574	37 993
z toho osiatní	161 549	176 590	197 597	213 740	212 834	179 705	210 662	235 651	207 435	224 197	209 932	202 830	182 901	158 890
zakládka	347 829	323 718	354 775	361 841	367 756	367 017	360 824	360 750	348 681	344 919	337 934	301 542	263 263	238 941
z toho SF	96 186	86 615	94 934	94 851	99 196	102 465	90 939	80 743	63 523	60 556	59 290	50 369	43 812	42 058
z toho osiatní	251 643	237 103	259 841	266 990	268 560	264 552	269 885	280 007	285 158	284 363	278 644	251 173	219 451	196 883
expedice	35 444	39 263	47 876	51 398	58 907	38 904	35 261	33 386	33 163	31 526	19 191	7 004	7 390	8 220
zakládka	43 078	44 011	48 204	53 778	63 776	42 985	40 997	44 132	50 334	38 129	24 642	9 912	8 241	12 518
expedice	276 731	292 534	321 862	340 451	346 519	284 627	317 151	343 971	295 804	316 044	283 068	257 866	231 865	205 103
zakládka	390 907	367 729	402 979	415 619	431 532	410 002	401 821	404 882	399 015	383 048	362 576	311 454	271 504	251 459
Klementinum														
Hostivař														
Oddělení správy UKF celkem														

Souhrnný dlouhodobý přehled expedice a zakládky prováděné Oddělením správy UKF

Činnosti Oddělení správy NKF

Signování

čtvrtletí	knihy	periodika	speciální dokumenty	celkem
I.	5 547	2 480	1 471	9 498
II.	6 097	2 213	1 840	10 150
III.	4 624	1 054	871	6 549
IV.	5 442	994	1 654	8 090
celkem	21 710	6 741	5 836	34 287

čtvrtletí	vytvořené jednotky	služební výpůjčky NKF	kopie a skeny služební	kopie badatelé	dohledání, opravy, prověření	zakládka
I.	3 234	453	2 408	71	803	2 900
II.	5 085	391	3 239	65	792	2 540
III.	7 805	358	1 957	20	1 274	2 880
IV.	6 206	464	9 606	88	931	1 810
celkem	22 330	1 666	17 210	244	3 800	10 130

Studovna – 35 hodin / týden

měsíc	badatelé	počet svazků
leden	78	669
únor	62	289
březen	76	342
duben	75	393
květen	49	207
červen	80	336
červenec	38	132
srpen	52	220
září	73	299
říjen	52	368
listopad	71	455
prosinec	36	164
celkem	742	3 874

Ochrana knihovních fondů

Činnosti Odboru ochrany knihovních fondů (OOKF) probíhaly celý rok 2018 v provizorních prostorech, protože místnosti původního pracoviště se rekonstruují. Proto nemohly být prováděny některé činnosti, např. stěry na kontrolu mikrobiologické aktivity, mikrobiální rozbory a sušení v multifunkční víceúčelové vakuové komoře a také ostatní práce v laboratořích byly omezeny. Činnosti v oblasti ochrany knihovních fondů se soustředily především na kontrolu klimatických parametrů v depozitářích i náhradních prostorech pro uložení knihovních fondů v budovách mimo NK ČR, prevenci poškození a na zajištění projektu hromadné digitalizace společností Google z hlediska ochrany fondů a jejich dobrého fyzického stavu. Cílem všech činností OOKF byla odborná péče o knihovní fondy NK ČR, ale i ostatních českých institucí spravujících knihovní fondy. OOKF poskytuje operativně konzultace státním organizacím i soukromým subjektům v problematice konzervace a restaurování knihovních fondů a jejich preventivní ochrany. Plní funkci Mezioborového metodického centra konzervace novodobých dokumentů, zhodnocuje a aplikuje výsledky projektu NAKI s názvem *Průzkum, konzervace a péče o novodobé knihovní fondy – materiály a technologie*. V roce 2018 začalo OOKF plnit výzkumné cíle tří projektů národního programu NAKI, a to: *Syntetické materiály v knihovních fondech* s identifikačním kódem DG18P02OVV001, *Využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách* s identifikačním kódem DG18P02OVV024 a *Výzkum a vývoj pokročilých technik čištění knih a rukopisů* s identifikačním kódem DG18P02OVV048.

Pracovníci Oddělení vývoje a výzkumných laboratoří (OVVL) se významně podíleli na ochraně a péči o knihovní fondy NK ČR od nejstarších po současné. Výzkum a vývoj prováděný v laboratořích se zaměřil na všechny aspekty knižní vazby, jak materiálového složení, průzkumu poškození, predikce poškození na základě chemicko-fyzikálních vlastností materiálů a ověřování účinků restaurátorských či konzervátorských zásahů. Laboratoř se zaměřila také na problematiku odkyselování papíru, především hromadných procesů odkyselování, a světlostálosti materiálů. Výzkumní pracovníci se podíleli na organizaci a vyhodnocení plošného průzkumu fyzického stavu fondů NK ČR. V roce 2018 se vybavení laboratoří významně rozšířilo o FTIR a Ramanův spektrometr, videokomparátor pro zviditelnění odstraněných či vybledlých textů a rentgenovou sestavu s digitálním detektorem pro zobrazování vnitřních struktur i poškození knižních vazeb. Zařízení nyní prochází zkušebním provozem, ale v následujících letech se stanou zdrojem významných poznatků o knižních vazbách. Ačkoli bylo OVVL v roce 2018 v rámci rekonstrukce starší budovy v Hostivaři v provizorních podmínkách omezujících mnohé činnosti oddělení, byla prováděna také dezinfekce knih v parách butanolu. Pracovníci OOKF se věnovali rovněž metodickým činnostem, jako například konzultacím ohledně preventivní péče ambulantních zásahů na

Fyzická příprava středověkých rukopisů pro digitalizaci, restaurování knižní vazby kodexu.

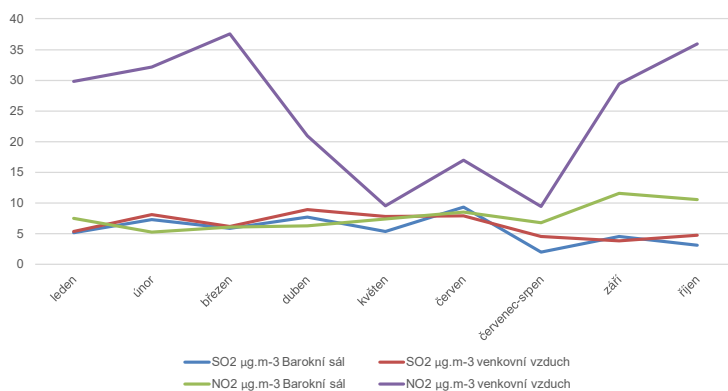
Foto: Odd. restaurování NK ČR

Odstraňování následků havárie vody v knihovně křižovnického kláštera v Praze – vysoušení knih.
Foto: Odd. restaurování NK ČR

knihovním fondu či problémům s plísněmi a prevenci následků havárií apod. V rámci činnosti Metodického centra se konaly četné workshopy věnované problematice průzkumu knihovních fondů, ambulantním opravám knih nebo využití specifických materiálů pro restaurování. Pracovníci odboru prezentovali „havarijní boxy“, jak ze zahraničí, tak i od českých dodavatelů, jako řešení pro náhlé krizové situace ohrožující knihovny. Díky získaným financím z dotačního programu MK ČR *Integrovaný systém ochrany (ISO)* byly další depozitární prostory vybaveny telemetrickým systémem Hanwell pro sledování teploty a relativní vlhkosti vzduchu v reálném čase. V roce 2018 pokračovalo měření koncentrace oxidů síry a dusíku v Barokním knihovním sále. Toto měření se provádí od roku 2012 ve spolupráci se SVÚOM s. r. o. a pracovištěm Akademie věd. Hodnoty zjištěné v roce 2018 opět překračují koncentrace doporučené normou ČNS/ISO 11799 (2003) *Informace a dokumentace – Požadavky na ukládání archivních a knihovnických dokumentů* (pro oxid siřičitý $\leq 1 \mu\text{g}/\text{m}^3$, pro oxidy dusíku $\leq 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Znečištění ovzduší Barokního knihovního sálu

*Rozlepování staré opravy – papírové záplaty z listu knihy za pomoci vodní páry, průběh restaurování.
Foto: Odd. restaurování NK ČR*

Oddělení restaurování (OR) pracovalo v roce 2018 na realizaci svých dlouhodobě plánovaných aktivit. Pokračovalo ve fyzické přípravě starých tisků pro digitalizaci ve spolupráci se společností Google v rámci mezinárodního projektu *Google pro českou kulturu*. V roce 2018 bylo zpracováno a připraveno fyzicky pro digitalizaci v tomto projektu celkem 14 351 vzácných tisků. Přikročilo se také k restaurování knih z tzv. zelené kategorie poškození, které vyžadovaly již rozsáhlejší restaurátorský zásah s větší časovou náročností. Tyto zásahy zahrnovaly např. rozešítky knižních vazeb, demontování knižního bloku z vazby, stanovení hodnoty pH papíru a mokré čištění. U většiny knih musel být restaurován povrch pomocí různých druhů usní a zpevněna vnitřní i vnější drážka knihy. Další řešenou problematikou bylo dolévání listů papírovinou na odsávacím stole nebo restaurování listů poškozených mikrobiologickou aktivitou. U mnoha restaurovaných knih byly opraveny trhliny papíru v okolí pergamenových záložek, které jsou způsobeny nevhodnou manipulací se vzácnými tisky.

Probíhala příprava řady plánovaných tuzemských i zahraničních výstav ve smyslu fyzické přípravy a restaurování exponátů, vyhotovování průvodních výstavních dokumentací, kurýrního doprovodu a instalace objektů ve výstavních galeriích. Byla realizována výstava *Lobkowitzká mapová sbírka* v Galerii Klementinum, kde bylo vystaveno 32 historických skládaných map a knižních atlasů. Na zahraniční výstavě dotýkající se vztahů národů Sasů a Čechů *SACHSEN BÖHMEN 7000* konané ve Státním archeologickém muzeu v Chemnitz byl prezentován jeden historický rukopis. V rámci výstavy *Poklady zámecké knihovny – nejcennější rukopisy z bývalé sbírky Thunovské knihovny* konané v Děčíně bylo restaurováno 17 svazků vzácných středověkých rukopisů. Výstava *Dokonalý diplomat. Černínové – vyslanci, cestovatelé, sběratelé* konaná v Jindřichově Hradci představila šest historických knižních exponátů z fondů NK ČR. V rámci plánované digitalizace historických fondů prošlo v roce 2018 konzervátorským průzkumem a nezbytnou restaurátorskou péčí 100 vzácných středověkých rukopisů z období 13.–15. století.

Pracovníci OR rovněž pokračovali v restaurování a ukládání rukopisných zlomků – papírových a pergamenových výlepů knižních desek středověkých rukopisů. Tato cenná sbírka dochovaných písemností je systematicky tříděna a ukládána do jednotných ochranných obalů z nekyselé archivní lepenky.

V roce 2018 se OR podařilo ve spolupráci s programátorskou firmou Sofo technicky optimalizovat informační restaurátorskou databázi ResIS. Databáze je určena pro systematické ukládání popisné a obrazové dokumentace historických exemplářů a současně k interní komunikaci OR se správci historických fondů v rámci NK ČR.

V letních měsících restaurátoři aktivně zasáhli při odstraňování následků havárie vody v historické knihovně křižovnického kláštera u Karlova mostu v Praze. Vlivem přívalového deště došlo k narušení střechy a k zatopení části interiéru půdní knihovny. Vodou bylo zasaženo na 300 starých tisků pocházejících

*Likvidace následků havárie vody v křižovnickém klášteře. Dosoušení rozložených knih v interiéru knihovny.
Foto: Odd. restaurování NK ČR*

převážně ze 17. a 18. století. Část svazků musela být z důvodů úplného promáčení bezodkladně zamrazena, jako ochrana před mikrobiologickým poškozením. Velké množství knih bylo v interiéru knihovny průběžně po několik týdnů vysušeno, prokládáno filtračními papíry, dezinfikováno a kontrolovaně dosoušeno.

Oddělení preventivní konzervace (OPK) se v roce 2018 podílelo na plošném průzkumu fyzického stavu fondů, který byl zaměřen na znečištění fondů prachem a na zastoupení plastových knižních materiálů ve fondech. V roce 2018 proběhl nákup nového měřicího přístroje na měření přesných rozměrů knižních svazků. Modernizovaný měřicí přístroj zrychlil přípravu pro výrobu ochranných obalů knih. Celkem bylo v roce 2018 vyrobeno 7 401 kusů ochranných obalů na plotru Kongsberg X 22. Počet vyrobených obalů je za sedm měsíců, protože pět měsíců probíhala opakovaně veřejná soutěž na nákup lepenky. Celková produkce plotru Kongsberg X 22 je tedy vyšší než v minulém roce.

Pokračovalo mechanické strojní čištění knižních svazků na stroji Depulvera® i mechanické ruční čištění ve větší míře než v loňském roce – celkem bylo očištěno přes 10 000 bm knih, tedy více než v předešlém roce.

Knihařská dílna se kromě běžných oprav knižní vazby a nových vazeb zaměřila na opravy konzervačního charakteru ve fondu 19. století. Knižní vazba a převazba probíhala v knihařské dílně a za rok 2018 bylo zpracováno 1 960 svazků.

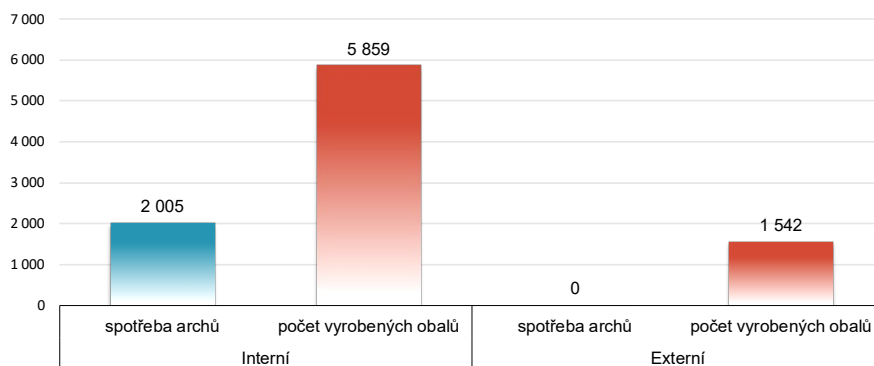
Výsledky výroby ochranných obalů, knižní vazby a očištění fondů jsou v grafech.

V roce 2018 bylo na základě schválené žádosti o dotaci z programu VISK 7 úspěšně odkyseleno technologií hromadného odkyselování 1 752 ks svazků knih z fondů NK ČR, které byly ohroženy kyselou hydrolyzou papíru. Technologie hromadného odkyselování Papersave Swiss® byla vybrána na základě předchozího testování technologie v laboratořích OVVL, v NK ČR a na základě výběrového řízení. Na výběru, přípravě, kontrole a zpracování se významně podíleli pracovníci OPK i OVVL.

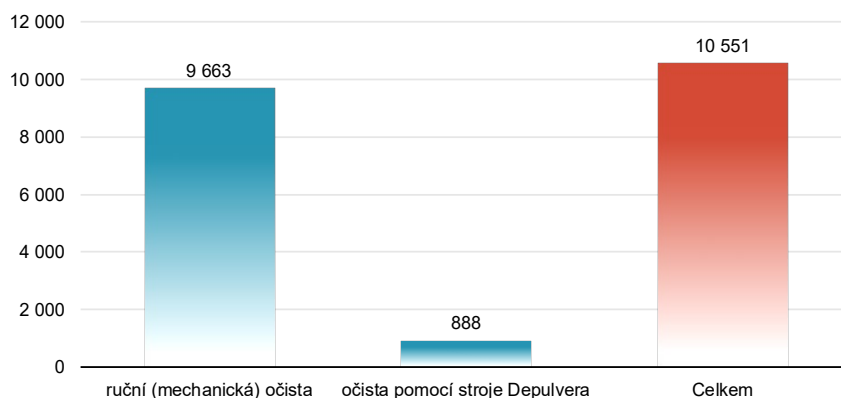
Pracovníci OPK a OVVL v roce 2018 realizovali 15 workshopů pro odbornou veřejnost například v Hospitálu Kuks – výroba knihy, nebo na pracovišti NK ČR – práce s pH metrem, výroba a použití Gellan gumy, průzkum fyzického stavu novodobých knihovnických fondů, zaškolení pro aplikaci *Průzkum fondů*, záznam do elektronického formuláře CZBRD, příprava knihovnických fondů na odkyselování, apod. Dne 3. září 2018 byla zorganizována na VŠCHT Praha konference s mezinárodní účastí s názvem *Péče o moderní materiály v muzeích, galeriích, knihovnách a archivech*.

Výsledky činností, výzkumu a vývoje pracovišť OOKF byly prezentovány na několika tuzemských i mezinárodních konferencích, seminářích či workshopech, jmenovitě např. na mezinárodní konferenci *SEAHA* v Londýně, konferenci *Lacona* v Paříži, *10th Quantitative and Qualitative Methods of Modern Library Collection Survey* na Krétě, konferenci *Indoor Air Quality in Heritage and Historic Environments* v Polsku, *IATUL* v Oslu apod.

Podrobný přehled výroby obalů a spotřeby lepenky

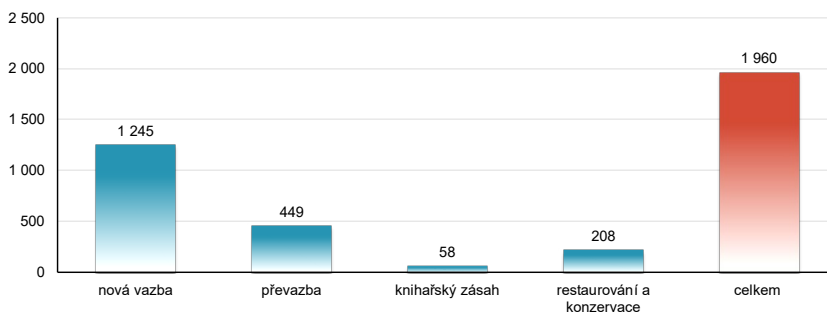
Počet čištěných běžných metrů

Očista fondů – čištění pro jednotlivá oddělení

oddělení	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem bm
Hudební oddělení	183	297	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	480
UKF, KF 19. stol.	0	0	0	0	0	630	59	509	454	488	465	346	2 951
SK	444	94	500	779	927	77	0	42	0	74	94	36	3 067
Studovny a RC	0	0	0	0	0	0	2 090	0	0	0	0	0	2 090
NKF	0	0	0	0	0	335	0	377	369	427	378	77	1 963
celkem vyčištěno	627	391	500	779	927	1 042	2 149	928	823	989	937	459	10 551

Přehled vazby a zásahů

Výkaz vazby dle zásahů

oddělení	počet ks
Oddělení organizace fondů	679
NKF	643
Slovanská knihovna	74
Hudební oddělení	43
Oddělení přípravy dokumentů	49
UKF a konzervační fond 19. století	327
ORST	19
Odbor služeb	12
Oddělení doplňování zahraničních dokumentů	15
Hala služeb	3
Knihovnický institut	62
Odbor doplňování fondů	10
Oddělení doplňování domácích dokumentů	12
Oddělení zpracování fondů	1
Mzdová účtárna	11
celkem svázáno/opraveno	1 960

Statistické údaje OOKF za rok 2018

typ činnosti	počet
Odborné konzultace – mimo NK ČR	132
Exkurze	42
Účast na konferencích – pasivní	72
Účast na konferencích – aktivní (přednášky, poster)	38
Odborné stáže v oboru – české	5
Odborné stáže v oboru – mezinárodní	3
Organizace konferencí	1
Organizace workshopů	15
Vzdělávání (přednášky pro veřejnost)	32
Mikrobiologické stěry *)	0
• Stěry v rámci NK ČR (mimo Google)	0
• Kontrola ovzduší	0
• Stěry pro projekt Google	0
• Stěry mimo NK ČR	0
• kontrola klimatických parametrů	130
Vysoušení knih **)	
– interní, pomocí metody „in situ“ ve vakuových balíčcích	10
– externí, individuální	200
Restaurování historických fondů	
Průzkum fyzického stavu sbírkových objektů	14 522
Celkové komplexní restaurování	8
Částečné restaurování	165
Ambulantní restaurování	14 371
Výstavy (restaurování, instalace, deinstalace, facility report, kontrola klimatických podmínek)	7
Výstavní stojánky – ruční výroba	52
Výroba ochranných obalů – celkem ***)	12 038
Výroba na plotru – pro interní potřebu	5 859
Výroba ruční – pro interní potřebu	4 637
Výroba na plotru – pro externí potřebu (programy VISK, jiné knihovny)	1 542
Mechanická očista knihovních fondů	
Očista knihovních fondů (Klementinum, Hostivař, Neratovice)	9 141 bm
Očista tisků připravených k digitalizaci společností Google	14 351 tisků
Očista knihovních fondů ve studovnách novodobých fondů – ve spolupráci se studenty VOŠ a SPŠ grafická	1 450 bm
Opravy a restaurování	
Opravených knih – interní vazba **)	1 752 svazků
Restaurování pro interní potřebu	208 svazků či grafických listů
Restaurování pro externí subjekty	0
Analýzy pro externí subjekty	20
Účast na projektech	
Vedení výzkumných projektů	2
Odpovědný řešitel výzkumného projektu za NK ČR	1
Řešitel výzkumného projektu	40
Příprava projektu	0
Dezinfekce	
Dezinfekce v parách butanolu – v rámci NK ČR	58 knih
Dezinfekce v parách butanolu – pro externí instituce	2 240 knih
Dezinfekce místností nebo depozitářů – v rámci NK ČR	–

*) Činnost neprobíhala nebo byla omezená z důvodu umístění pracoviště do provizorních prostor po dobu rekonstrukce staré budovy v Hostivaři.

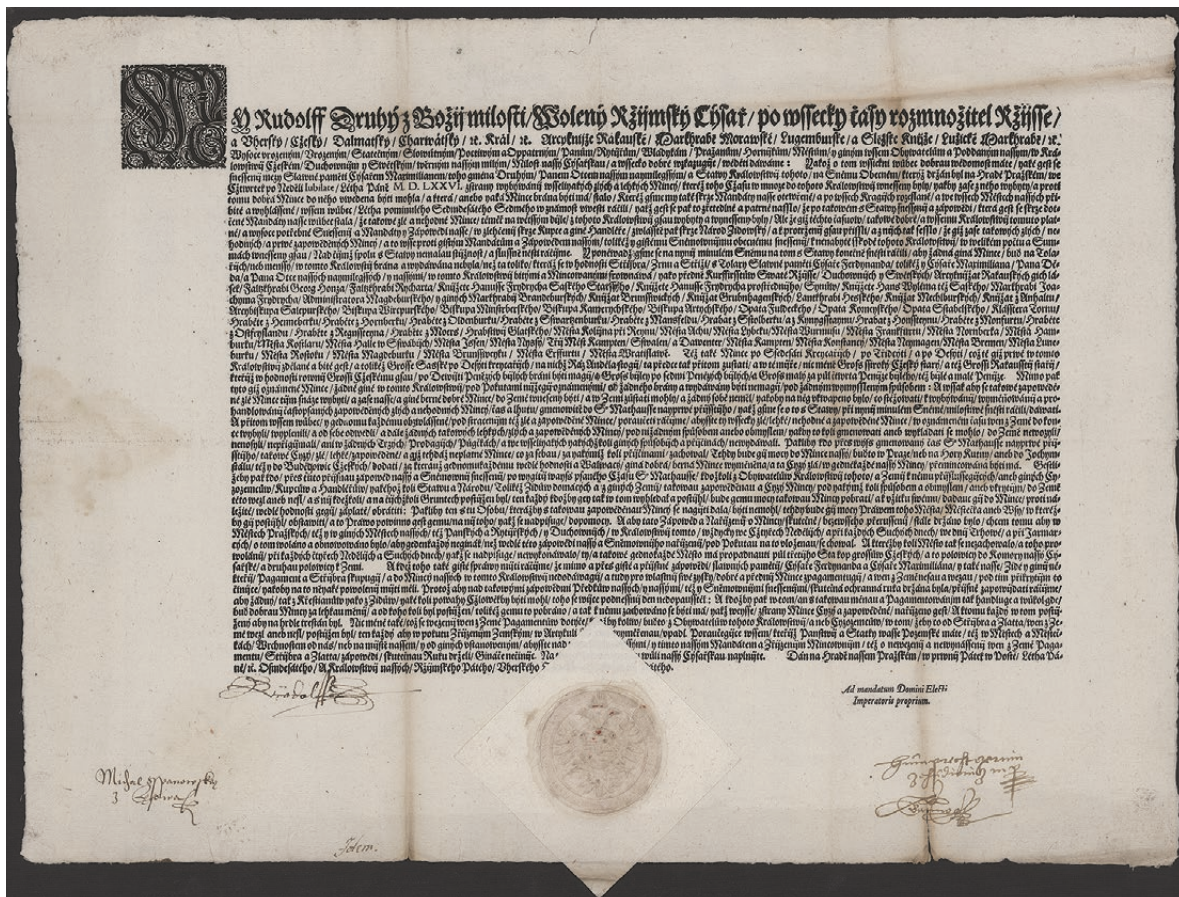
***) Počet vyrobených obalů je za 7 měsíců.

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V říjnu 2007 mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen do skupiny specializovaných archivů. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK ČR a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vytrženy z jejich vlastních fondů. Dále dohlíží na spisovou službu NK ČR.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventářů. Vzhledem k tomu, že došlo ke změně pravidel pro pořádání archiválií, budou další fondy pořádaný podle těchto nových pravidel.

V roce 2018 převzal ANK v mimoskartačním řízení 91 evidenčních jednotek v celkovém rozsahu 15,01 bm. Skartační řízení v roce 2018 neproběhlo.

Z převzatých dokumentů byl vytvořen jeden nový fond Wižďalková Bedřiška, PhDr. [1926]–[2006]. K fondu Sběrka patentů (1508)1528–1849 byl vypracován definitivní inventář, kterým byl fond zpřístupněn badatelům. V současné době mají fondy a sbírky ANK 6 305 hlavních evidenčních jednotek (4 106 nezpracovaných, 2 199 zpracovaných, z toho 2 187 inventarizovaných).

Mincovní patent Rudolfa II. z roku 1580. Vlevo pod textem vlastnoruční podpis panovníka, uprostřed pečeť pod papírovým krytem.

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 73 % archiválií. Jedná se hlavně o poškození prachem (34,01 %), trhliny a přelomení (31,29 %) a křehkost a lámavost (14,28 %).

V roce 2018 začal ANK používat software ELZA (ELEktronické Zpracování Archiválií), určený pro pořádání dokumentů podle platných Základních pravidel pro zpracování archiválií. Aplikace vznikla v rámci programu BETA Technologické agentury ČR a v současné době je zaváděna ve všech typech archivů v ČR.

Pro *Ročenku České archivní společnosti* byl připraven článek o výstavě k 240. výročí otevření klementinské knihovny pro veřejnost *To se Marii Terezií povedlo*, kterou archiv uspořádal v roce 2017.

V součinnosti s Oddělením preventivní konzervace byly průběžně zhotovovány v rámci ochrany archiválií ochranné obaly.

V rámci příprav výstavy ke 100. výročí narození PhDr. Emmy Urbánkové, která se uskuteční v Klementinu na jaře 2019, byly ve spolupráci s Oddělením výstav a Oddělením rozvoje a technické podpory služeb zdigitalizovány fotografie a mikrofilmy z evakuace historických fondů za 2. světové války.

ANK poskytli data do satelitního účtu kultury zpracovávaného Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu.

Průběžně byly poskytovány konzultace z oblasti spisové služby zaměstnancům knihovny i jiných institucí.

V souladu s Obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR) byl v badatelské agendě zaveden nový formulář poskytnutý Odborem archivní správy a spisové služby MV ČR.

Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů a sbírek	74
Běžné metry (bm) celkem	428,08
Počet evidenčních jednotek (v ks)	6 305

Stupeň zpracovanosti archivních souborů (výpočet z metráže v %)

Zpracováno	59,45
Inventarizováno	56,75

Referát vnitřního auditu Národní knihovny ČR

Činnost referátu interního auditu probíhala na základě *Ročního plánu interního auditu na rok 2018*, který byl schválen generálním ředitelem NK ČR. Roční plán vycházel z konkretizace cílů a záměrů vyjádřených ve *Střednědobém plánu interního auditu na období 2017–2019*.

V roce 2018 nebyl referát interního auditu pověřen úkoly, které by narušovaly jeho nezávislost.

Interní audity zahrnovaly zejména finanční audity, které ověřovaly, zda údaje vykázané v účetnictví věrně zobrazují majetek a zdroje jeho financování, dále audity systémů, které prověřují a hodnotí zajištění příjmů orgánu veřejné správy a audity výkonu, které hodnotí hospodárnost, efektivnost a účelnost operací.

Audity předkládají doporučení ke zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti orgánu veřejné správy.

Roční plán dále obsahuje další úkoly vyplývající z funkce interního auditu – úkoly v konzultační činnosti. Roční plán v průběhu roku 2018 nebyl doplněn o operativně zařazené mimořádné audity a kontroly, které by vycházely z aktuální potřeby. Výjimkou jsou pouze terciální kontroly registru smluv.

V útvaru interního auditu pracovali v roce 2018 dva auditoři na 1,5 úvazku.

Plán interního auditu na rok 2018 byl splněn na 100 %.

	Výčet plánovaných interních auditů v roce 2018	v plánu na rok 2018	audit vykonán v roce 2018
1.	Audit agendy autoprovoz	✓	✓
2.	Audit – veřejné zakázky	✓	✓
3.	Audit – účelové financování (projekty, granty, VaV)	✓	✓
4.	Audit – investiční činnost	✓	✓
5.	Audit spisové služby	✓	✓
6.	Registr smluv – terciální kontrola – 4x	✓	✓

NK ČR má vytvořený samostatný referát interního auditu, organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur, funkčně nezávislý a přímo podřízený generálnímu řediteli. Funkční nezávislost referátu interního auditu je plně a trvale zajištěna Statutem interního auditu a Etickým kodexem interního auditu, který je součástí Organizačního řádu NK ČR. K výkonu činnosti referátu interního auditu jsou využívána pravidla Mezinárodního rámce profesní praxe interního auditu a metodika ministerstva financí pro výkon interního auditu.

Z realizovaných auditů a kontrol v roce 2018 bylo navrženo celkem 11 doporučení k odstranění zjištěných nedostatků.

Všechna doporučení byla s auditovanými stranami projednána, shodně přijata a transformována v konkrétní a adresná opatření s termíny jejich realizace.

Doporučení nejčastěji směřovala k předcházení rizik, zkvalitnění řízení provozních, organizačních a finančních činností organizace, zvýšení efektivnosti řídicích a kontrolních mechanismů, k ochraně veřejných prostředků a ke zlepšování výkonu, procesů a postupů v jednotlivých činnostech organizace, včetně aktualizace vnitřních předpisů. Dílčí zjištění z jednotlivých auditů nemělo vliv na fungování systému jako celku.

V roce 2018 byly uloženy odvoody za porušení rozpočtové kázně v celkové výši 97 000 Kč. Z větších částek se jednalo o částku ve výši 45 000 Kč, která byla uložena za chyby ve veřejné zakázce (uložil Celní úřad pro Jihomoravský kraj). Další větší částka, 29 710 Kč, byla uložena FÚ pro hl. m. Prahu jako úrok z prodlení úhrady daňových povinností. ÚOHS uložil NK ČR uhrazení částky ve výši 15 000 Kč za přestupek ve veřejné zakázce a za další přestupek ve veřejné zakázce pak částku ve výši 5 000 Kč.

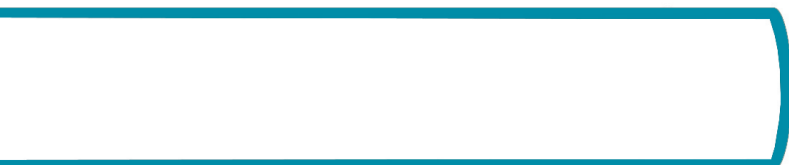
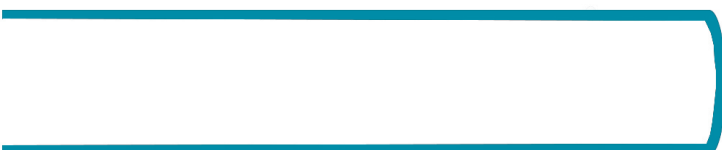
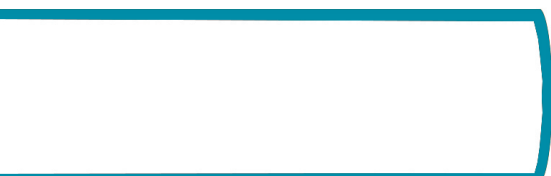
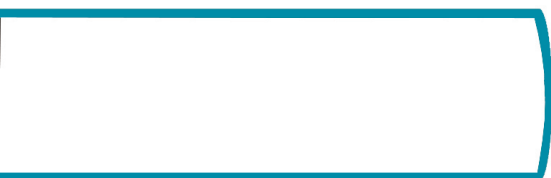
V průběhu roku 2018 bylo v Národní knihovně realizováno sedm kontrol. Tyto kontroly neuložily žádné odvoody za porušení rozpočtové kázně.

Závažné nedostatky typu podezření na spáchání přestupku nebo trestného činu (ve smyslu §22 odst. 6, zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole) nebyly zjištěny. Nebyly zaznamenány možnosti vzniku korupce nebo podvodu. V roce 2018 byl vytvořen nový *Protikorupční program Národní knihovny ČR*.

Závěry z provedených auditů jsou obsahem *Plnění opatření z interních auditů za rok 2018*, včetně uvedení odpovědných osob a termínu realizace postupných nápravných opatření. K současnému datu je část nápravných opatření splněna. U zbývajících částí došlo k posunu termínu na 30. 6. 2019.

Lze konstatovat, že díky nálezům auditních zpráv v roce 2018 se zvyšuje účinnost a důraznost finančního řízení a kontroly a posiluje se její podíl na prosazování řádného hospodaření s veřejnými prostředky.

Kulturní, vzdělávací
a publikační aktivity
knihovny

23. 1. **Knihovna věc veřejná**
Příprava krajských celostátních kulatých stolů a diskuze o budoucnosti knihoven v digitálním světě za účasti zástupců krajských knihoven ke 100. výročí knihovního zákona.
1. 2. **Setkání pracovních skupin Koncepce rozvoje knihoven v NK ČR v Hostivaři**
2. 2. **Návštěva velvyslance Republiky Bělarus J. E. Valerije N. Kurdjukova v NK ČR**
19. 2. **Návštěva rady Velvyslanectví Arménie v ČR Nouneh Zastoukhové v NK ČR**
1. 3. **Setkání pracovních skupin Koncepce rozvoje knihoven v NK ČR v Hostivaři**
12. 3. **Národnostní menšiny v Republice Srbské**
Beseda na základě nedávno vydané knihy *Náboženské objekty národnostních menšin Republiky Srbské [Vjerski objekti nacionalnih manjina u Republici Srpskoj – Religious Buildings of National Minorities in the Republic of Srpska]*. Uspořádala Slovenská knihovna a AIS (Banja Luka).

- 15.–18. 3. **Knižní veletrh v Lipsku**
Zástupci Oddělení doplňování zahraniční dokumentů NK ČR se zúčastnili mezinárodního veletrhu, jehož hlavním hostem bude v příštím roce Česká republika. Akvizitoři se seznámili s novou produkcí.

Český stánek na veletrhu. Foto: Jan Lukavec

16. 3. **Návštěva velvyslance Thajského království J. E. Naronga Sasitorna v NK ČR**
- 16.–19. 3. **Livre Paris, knižní veletrh v Paříži**
Tradiční mezinárodní knižní veletrh, jehož se zúčastnil zástupce Oddělení doplňování zahraničních dokumentů z NK ČR.

23. 3.

Noc s Andersenem v Klementinu
V rámci 18. ročníku akce na podporu dětského čtení připravila NK ČR zajímavý program pro děti svých zaměstnanců na téma *Rychlé šípy* J. Foglara.

Po stopách Rychlých šípů.
Foto: Lucie Sommerová

26. 3. **Návštěva poradkyně Velvyslanectví Turecké republiky v ČR Bengu Tetikové v NK ČR**

28. 3. **Velikonoční jarmark a bazar knih**
Na hlavním nádvoří Klementina představilo nově svou činnost Oddělení souborných katalogů NK ČR.

Nabídka jednoho z prodejních stánků na jarmarku. Foto: Irena Maňáková

18. 4. **Sekce SDRUK pro regionální funkce knihoven**
Pravidelné zasedání sekce věnované problematice spolupráce regionálních knihoven při realizaci dotačního programu na podporu regionálních funkcí.

23.–27. 4. **Návštěva Národní knihovny a archivu Íránské islámské republiky v Teheránu**
Součástí návštěvy, uskutečněné na pozvání íránské strany, byl seminář pořádaný Knihovnickou asociací Íránu, kde zazněly i prezentace o NK ČR; bylo uzavřeno nové memorandum o spolupráci mezi národními knihovnami obou zemí, navazující na to dosavadní.

27. 4. **První dáma Sultanátu Omán, Její Výsost princezna Mona Fahad Al-Said navštívila Oddělení rukopisů a starých tisků NK ČR**
Princezna Mona si prohlédla vzácné arabské rukopisy i dokumenty z Mozartova památníku v ORST a seznámila se s procesem digitalizace historických fondů.

Princezna Mona s doprovodem. Foto: web NK ČR

1.–5. 5. **Zlomvaz festival**
Mezinárodní studentský divadelní festival DAMU za účasti dalších uměleckých škol (FAMU a HAMU).

10. 5. **Porada knihoven s právem povinného výtisku a s nabídkovou povinností**
Každoroční porada pod záštitou SDRUK se konala v Klementinu; hlavním tématem byla problematika spojená s agendou povinných výtisků speciálních dokumentů včetně e-booků, komunikace s nakladateli a poznatky z akviziční praxe knihoven s nabídkovou povinností. Za NK ČR se porady zúčastnili a spoluorganizovali ji pracovníci Oddělení doplňování domácích dokumentů.

10. 5. **Návštěva velvyslance Republiky Bělarus J. E. Valerije N. Kurdjukova v NK ČR**

- 10.–13. 5. **24. mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy Praha 2018**
Prezentace vydavatelských aktivit a knihovních služeb NK ČR a nákup dokumentů do fondů knihovny.

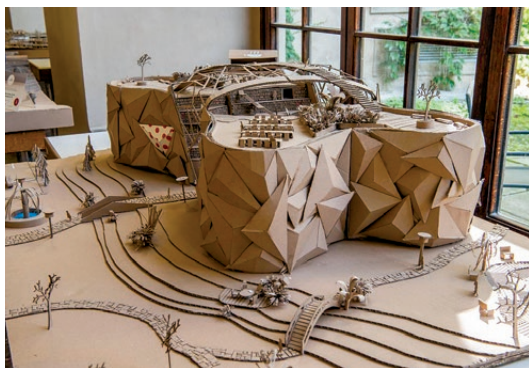

*Prodejní stánek NK ČR na veletrhu.
Foto: Eva Hodíková*

16. 5. **Slavnostní udělení Ceny Rudolfa Medka pro rok 2018**
Cena byla předána historiku prof. PhDr. Jaroslavu Vaculíkovi, CSc., a diplomatu PhDr. Petru Kolářovi. Cenu předávají Slovanská knihovna a spolek Ruská tradice.
16. 5. **Jarní seminář VISK 7**
Pravidelné jarní zasedání zástupců knihoven, které participují na programu VISK, v NK ČR v Hostivaři.
24. 5. **Konference k projektu FriendlyVox pro knihovny**
Cílem projektu je zpřístupnit existující počítačové vybavení v knihovnách pro práci osob se zrakovým handicapem a proškolit personál knihovny pro pomoc nevidomým při práci s internetem.
25. 5. **Návštěva Chrise McKay z Britského horologického institutu v NK ČR**
27. 5. **Slavnostní večer pro zástupce států V4 s prohlídkou Klementina**
Uspořádala NK ČR ve spolupráci s Úřadem průmyslového vlastnictví.
- 3.–6. 6. **The 4th International Conference on Science and Engineering in Arts, Heritage and Archeology, Londýn, Velká Británie**
Účast výzkumných pracovníků Odboru ochrany knihovních fondů NK ČR na mezinárodní konferenci; prezentace dílčích výsledků projektu NAKI II.
- 3.–6. 6. **Výroční zasedání CENL – Konference ředitelů evropských národních knihoven, Reykjavík, Island**
Účast zástupce NK ČR na zasedání, kde NK ČR zastupovala na základě plné moci Národní knihovnu Rumunska; mj. zde byly schváleny změny stanov a byl vybrán nový výkonný výbor. Z CENL odstoupila Národní knihovna San Marina.
6. 6. **Labyrint věd(ění) – univerzita prvního věku**
Slavnostní setkání nejúspěšnějších účastníků letního semestru přednášek a workshopů pro zvědavé děti ve věku 10–15 let a jejich rodiče v Zrcadlové kapli. Uspořádala NK ČR ve spolupráci se SciVii, z. s., a Katedrou germanistiky PedF UK.
7. 6. **Návštěva zástupců Národní knihovny Číny v NK ČR**

13. 6. **Stavba z vlnité lepenky – Nová Národní knihovna ČR v Zrcadlové kapli**
Slavnostní vyhlášení 12. ročníku celostátní soutěže uspořádal Svaz výrobců vlnitých lepenek ve spolupráci s NK ČR.

*Vítězný model z VOŠS a SŠS Vysoké Mýto.
Foto: Eva Hodíková*

13. 6.

Návštěva z Jesuit High School, Tampa, Florida, USA

Více než sto studentů a profesorů jezuitské školy v Tampě navštívilo Klementinum v rámci mariánské pouti po Evropě.

*Studenti z Tamy v Křížovnické chodbě.
Foto: www.jesuittampa.org*

14. 6. **Návštěva představené Kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského v ČR Bohuslavy Kubačákové v NK ČR**
- 18.–22. 6. **Návštěva zástupců NK ČR ve Státním archivu Číny a Národní knihovně Číny**
Návštěva se uskutečnila na pozvání Státního archivu Číny.
26. a 28. 6. **Návštěva ředitelky Historického institutu Univerzity v Kielcích Beaty Wojciechowske v NK ČR**
- 22.–28. 7. **Kongres IAML 2018, Lipsko, Německo**
Jednání výročního kongresu se zúčastnili zástupci Hudebního oddělení NK ČR.
26. 7. **Návštěva pracovníků Velvyslanectví Peru v NK ČR**
- 21.–24. 8. **XVI. mezinárodní sjezd slavistů, Bělehrad, Srbsko**
Účast zástupců Slovanské knihovny na jednáních a vernisáži výstavy, jejíž česká část byla částečně připravena SK; akvizice jihoslovanských dokumentů pro fond SK.
- 22.–31. 8. **Konference IFLA 2018, Kuala Lumpur, Malajsie**
Účast zástupce NK ČR na výroční konferenci se zaměřením na jednání pracovní skupiny Digital Humanities.
5. 9. **Návštěva pracovníků Velvyslanectví Ukrajiny v NK ČR**

6. 9. **Návštěva rady Velvyslanectví Srbské republiky Mileny Miticové v NK ČR**
6. 9. **Návštěva velvyslance ČR v Moldávii Zdeňka Krejčího v NK ČR**
- 9.–13. 9. **Mezinárodní konference a setkání členů TEI (Text Encoding Initiative) 2018, Tokio, Japonsko**
Účast zástupce ORST NK ČR na každoročním setkání členů iniciativy koordinující zpracování historických fondů v digitálním prostředí.
9. a 23. 9. **Malé Princohaní aneb svět Velkých podle prince Malého**
Literárně taneční vystoupení skupiny TS Emotion a herců Mezinárodní konzervatoře Praha na motivy díla Antoina de Saint-Exupéryho.

Malé Princohaní. Foto: Lucie Sommerová

12. 9. **Návštěva generálního ředitele Národní knihovny Arménie Tigrana Zargaryana s manželkou v NK ČR**
20. 9. **Návštěva velvyslance Itálie J. E. Alda Amati v NK ČR**
29. 9. – 4. 10. **The Jikji Prize 2.0 and the Documentary Heritage Roundtable, Cheongju, Korejská republika**
Účast na předání ceny UNESCO Jikji laureátovi za rok 2018 (NK ČR byla v roce 2005 prvním držitelem této ceny, která se uděluje za zásluhy v oblasti ochrany, záchrany a zpřístupnění světového dokumentového dědictví), setkání u kulatého stolu s dosavadními oceněnými, diskuze k založení Mezinárodního centra UNESCO pro dokumentární dědictví v Cheongju a účast na založení Mezinárodní asociace muzeí knihtisku. Účast zástupce NK ČR na pozvání organizátora.
- 3.–5. 10. **Liber 18, knižní veletrh v Barceloně**
Účast zástupce Oddělení doplňování zahraničních dokumentů na mezinárodním veletrhu.
9. 10. **Knihovna roku 2018**
Slavnostní udělení cen Knihovna roku 2018, Městská knihovna roku 2018 a MARK 2018

za účasti ministra kultury Antonína Staňka se konalo v Zrcadlové kapli. Knihovnou roku 2018 v základní kategorii se stala Místní knihovna Pavla Křížkovského z Holasovic.

*Slavnostní vyhlášení cen
v Zrcadlové kapli.
Foto: Eva Hodíková*

10.–14. 10. **Knižní veletrh ve Frankfurtu nad Mohanem**

Hlavním hostem veletrhu byla Gruzie, jejíž stánek tvořily zvětšené modely jednotlivých písmen gruzínské abecedy. Akvizitoři z NK ČR se zaměřili na jednání s nakladateli a dodavateli, nákup publikací a výběr publikací pro pozdější nákup.

11.–14. 10. **Festival světla SIGNAL v Klementinu**

Světelná a zvuková show ozvláštnila Klementinum dvěma instalacemi – *AQUARIUM* bylo instalováno na venkovní zdi Haly služeb a *IRIS* v Zrcadlové kapli.

Instalace Aquarium. Foto: Marpi

16. 10. **Návštěva ředitele Národní knihovny Lotyšska Andrise Vilkse v NK ČR**

16. 10. **Křest knihy Sto let českého sportu 1918–2018**

Křest knihy se konal v Klementinu za účasti fotbalisty Pavla Nedvěda, běžkyně na lyžích Kateřiny Neumannové, předsedy České unie sportu Miroslava Janstý, šéfa autorského projektu Vladimíra Zemánka a spolumajitele nakladatelství Olympia Karla Hejny.

- 18.–23. 10. **Konference CEEC v Chang-čou, Čína**
Účast zástupců NK ČR na ustavující konferenci knihoven zemí střední a východní Evropy a Číny.
23. 10. **Podzimní seminář VISK 7**
Pravidelné podzimní zasedání zástupců knihoven, které participují na programu VISK, v NK ČR v Hostivaři.
23. 10. **Workshop k problematice trvalého uchování konzervačních sbírek**
Workshop se konal v NK ČR v Hostivaři.

23.–24. 10. **Výroční zasedání České národní skupiny IAML**

Setkání, na němž se řešila i aktuální problematika hudebních knihoven, bylo programově zaměřeno na výročí Československé republiky a postavu Josefa Bohuslava Foerstera, který byl v době vzniku republiky jednou z významných osobností, jež se o kulturní rozvoj republiky zasadily. Účastníci navštívili výstavu a koncert věnovaný jeho životu a dílu.

Účastníci zasedání České národní skupiny IAML, první zprava prezident mezinárodní asociace IAML pan Stanislav Hrabia. Foto: Eva Hodíková

25. 10. **CENL Meeting v Klementinu**
Jednání pracovní skupiny CENL pro autorské a informační právo (CENL – WGCIL) v NK ČR. Konference evropských národních knihoven se zabývala zejména aktuálními otázkami rozvoje legislativy Evropské unie (návrhy na směrnici o autorském právu na digitálním jednotném trhu a novely směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru). Účastníci si rovněž krátce prohlédli prostory NK ČR v Klementinu.
25. 10. **Sekce SDRUK pro regionální funkce knihoven**
Pravidelné zasedání sekce věnované problematice spolupráce regionálních knihoven při realizaci dotačního programu na podporu regionálních funkcí.

26. 10. **Návštěva velvyslance Korejské republiky J. E. Seoung-Hyun Moona v NK ČR**

28. 10.

Den otevřených dveří v Klementinu

Prostory Klementina se otevřely pro veřejnost v rámci oslav 100. výročí založení samostatné Československé republiky.

Dlouhé čekání při Dni otevřených dveří. Foto: Irena Maňáková

1. 11. **Návštěva velvyslance Argentiny J. E. Roberta Alejandra Salafii v NK ČR**
1. 11. **Návštěva velvyslance Arménské republiky v ČR J. E. Tigrana Serianiana v NK ČR**
1. 11. **Slavnostní předávání Cen Stříbrný lukostřelec**
V Zrcadlové kapli byly oceněny projekty na podporu rozvoje česko-ruských vztahů. Součástí byla vyhlášená pod záštitou prezidenta ČR Miloše Zemana a Velvyslanectví Ruské federace; ceny byly předány již potřetí.
5. 11. **Návštěva ředitele Matice srbské Selimira Radulovice v NK ČR**
12. 11. **Návštěva charge d'affaires Velvyslanectví Republiky Irák Elaafa R. Hadi v NK ČR**
19. 11. **Rada portálu Knihovny.cz**
Výroční zasedání nejvyššího orgánu (Rady) projektu známého dříve jako *Centrální portál knihoven* proběhlo již podruhé v NK ČR. Zúčastnilo se ho třicet jedna statutárních zástupců knihoven, které jsou smluvními partnery portálu *Knihovny.cz* a další hosté.
- 22.–23. 11. **Z Lublaně přes Vídeň do Prahy. Ivan Cankar a jeho slovanští současníci**
Mezinárodní odborné sympóziu konané u příležitosti 100. výročí úmrtí slovinského spisovatele a dramatika, čelného představitele slovinské moderny, Ivana Cankara (1876–1918). Uspořádala Slovanská knihovna a Katedra jihoslovanských a balkanistických studií FF UK pod záštitou Velvyslanectví Slovinské republiky v Praze.
23. 11. **Slavnostní ukončení projektu Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google**
- 28.–29. 11. **Návštěva velvyslance Afghánské islámské republiky J. E. Sayeda Mossadequa Khalili v NK ČR**
- 28.–29. 11. **Konference Bibliotheca Antiqua**
Účast pracovníků ORST NK ČR na konferenci pořádané Vědeckou knihovnou v Olomouci, která se zabývá problematikou historických fondů.
- 28.–29. 11. **Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2018**
Již 19. konference věnovaná problematice spolupráce archivů, knihoven, muzeí, galerií a památkové péče při využívání informačních a komunikačních technologií pro ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví se konala ve spolupráci se SKIP a Národním archivem.
- 3.–5. 12. **Vernisáž výstavy Documentary Heritage on the Silk Road from the 16th to the 20th Century v sídle UNESCO v Paříži**
Účast zástupců NK ČR na základě pozvání Národního archivu Číny, s nímž NK ČR spolupracovala na realizaci výstavy formou poskytnutí kopií jezuitských dokumentů.

François Noël (1651–1729), *Čínsko-latinský jezuitský slovník*, sign. XVIII.H.2; NK ČR; zdroj Manuscriptorium

4.–6. 12. **Výroční setkání partnerů projektu EUROPEANA, Vídeň, Rakousko**
Účast zástupců z NK ČR na jednáních.

5. 12. **Národní den Thajského království**
Slavnostní večer se konal v Zrcadlové kapli Klementina.

*Národní den Thajského království.
Foto: Monika Chundelová*

10. 12. **Workshop k zjišťování a evidenci rozdílů v exemplářích rozsáhlých titulů periodik**
Pracovní setkání v MZK Brno spoluorganizovali pracovníci Odboru správy knihovních fondů NK ČR.

12. 12.

Vánoční jarmark a bazar knih v Klementinu
Nabídku vánočních rukodělných výrobků Klubu tvořivých knihovníků SKIP opět doplnil veřejný bazar knih na Hlavním nádvoří. Vánoční atmosféru navodil odpolední koncert pěveckého sboru Prázata v Zrcadlové kapli.

*Vánoční jarmark na nádvoří Klementina.
Foto: Monika Chundelová*

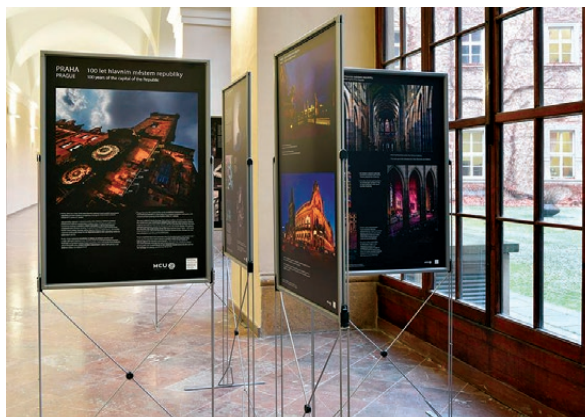
Semináře a jiné akce pořádané Oddělením vzdělávání Knihovnického institutu (výběr)

20. 2. **Ochrana osobních údajů v knihovnách**
Seminář zástupců krajských knihoven k nové směrnici GDPR a jejímu dopadu na činnost knihoven.
8. 3. **Ochrana osobních údajů v knihovnách**
Seminář zástupců krajských knihoven k nové směrnici GDPR a jejímu dopadu na činnost knihoven, ve spolupráci s MZK v Brně
13. 3. **Základy Wikipedie (nejen) pro knihovníky**
Školení zaměřené na osvojení základů psaní Wikipedie a schopnost vlastní tvorby a seznámení s jejím fungováním.
21. 3. **Ochrana osobních údajů v knihovnách**
Seminář zástupců krajských knihoven k nové směrnici GDPR a jejímu dopadu na činnost knihoven, ve spolupráci s Moravskoslezskou knihovnou v Ostravě.
10. 4. **Workshop s Tomášem Štefkem Sociální inovace v knihovnách 2018**
Hlavním zdrojem inspirace a tvůrčí síly zde nejsou knihovníci a knihovnice, ale sami občané. Cesta knihovny ke komunitnímu centru není složitá, stačí naslouchat lidem a být otevřený jejich nápadům.
18. 4. **Ochrana osobních údajů v knihovnách**
Seminář zástupců knihoven k nové směrnici GDPR a jejímu dopadu na činnost knihoven, ve spolupráci s Městskou knihovnou v Praze.
3. 6. **Seminář k projektu Co nebylo v učebnici**
Cílem projektu je rozvoj informační gramotnosti žáků základních a středních škol i jejich vzdělavatelů, neboť zvládat mnohostrannou interakci s informacemi je nezbytnou podmínkou života každého jedince ve znalostní společnosti.
8. 7. **Základy managementu v podmínkách knihoven**
Šestidenní kurz pod vedením lektorky PhDr. Zdeny Brázdové; témata: strategický přístup k řízení v podmínkách knihoven, strategické analýzy v praxi, manažerská komunikace, řízení pracovního výkonu a vedení lidí a motivace.
11. 8. **Seminář k projektu Společným postupem sociálních partnerů k přípravě odvětví na změny důchodového systému – etapa II.**
Projekt realizovaný Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR byl zaměřen na problematiku prodlužování věku odchodu do důchodu a změny s tím spojené i obecně zaměstnanecko-zaměstnavatelskou problematiku.
26. 9. **Katalogizace s Marií Balíkovou**
Školení zaměřené na věcnou katalogizaci: Věcné údaje v bibliografických a metadatových záznamech paměťových institucí; KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy.
19. 10. **Hans Christian Andersen česky: Pohádka ztracená v překladu s Helenou Březinovou**
Seminář dánštinářky Heleny Březinové zaměřený na české překlady pohádek H. Ch. Andersena představil onu hrstku spolehlivých převodů dostupných v současné češtině.
15. 11. **Seminář Současná frankofonní literatura s důrazem na překlady do češtiny a projekt iLiteratura**
Přednáška Jovanky Šotolové, překladatelky z francouzštiny, literární kritičky a vysokoškolské pedagožky, zakladatelky internetových stránek o literatuře *iLiteratura.cz*.
5. 12. **Seminář Marketing knihoven ve Skandinávii se Zuzanou Helinsky**
Interaktivní kurz formou diskuze na příkladech ze Skandinávie a jiných zemí nabídl návrhy a nápady pro marketingové aktivity v různých typech knihoven za účelem zvýšení počtu uživatelů knihovny.

do 13. 1. Marina Cvětajevová – Poéma Hory. K 125. výročí narození M. Cvětajevové
Výstava prezentovala *Poému Hory* Mariny Cvětajevové v podobě bibliofilského vydání připraveného francouzskou výtvarnicí ruského původu Valjou Ejdis, která text poémy doprovodila řadou grafických listů. Připravila Slovanská knihovna.
Výstavní chodba v přízemí

do 13. 1. Křesťanský Východ zblízka. Desáté výročí odborné edice *Pro Oriente* a revue *Parrésia*
Výstava představila publikace vydané dosud v rámci vědecké edice *Pro Oriente. Dedic-tví křesťanského Východu*, která existuje od roku 2007 a jako jediná v ČR se zaměřuje výhradně na východní křesťanství. Přináší jak původní odborné práce, tak překlady zásadních textů daného tématu i dosud nepublikované překlady z evropských i orientálních jazyků. Obsahem knih nejsou církevní texty, jde o odborné práce věnující se badatelsky uvedenému tématu. Výstavu připravila Slovanská knihovna a nakladatelství Pavel Mervart.
Výstavní chodba v přízemí

25. 1. – 7. 3. Moje země
Výstava velkoformátových fotografií Pavla Radosty, redaktora a fotografa časopisu *Moje země*, který cestuje po České republice a hledá ty nejzajímavější záběry krajiny, památek a lidí. Soustřeďuje se na méně známá, ovšem o to působivější místa naší země. Vystavené fotografie autor doprovodil krátkými glosami a komentáři. Připraveno ve spolupráci s časopisem *Moje země*.
Výstavní chodba v přízemí

Výstava velkoformátových fotografií Pavla Radosty Moje země. Foto: Eva Hodíková

14. 3. – 28. 4. Život a dílo Vincenze Pilze
Panelová výstava, součást projektu podpořeného Evropskou unií z fondu pro regionální rozvoj, představila rozsáhlé a rozmanité dílo sochaře Vincenze Pilze (1816–1896). Jeho práce byly určeny převážně do veřejného prostoru. Pro pražskou univerzitní knihovnu vytvořil bustu P. J. Šafaříka. Připraveno ve spolupráci s Městským divadlem Varnsdorf.
Výstavní chodba v přízemí

15. 3. – 28. 4. Čeští autoři v perských překladech. Literární umělecká a odborná tvorba, přeložená a vydaná v Íranu
Výstava dokumentovala prostřednictvím perských překladů českých autorů, jak si íránská kulturní veřejnost postupně hledá a vytváří vztah k československé a posléze české kultuře.
Výstavní chodba v přízemí

6. 4. – 19. 4. Středověká kniha na dosah
Unikátní výstava seznámila širokou veřejnost s částí produkce společnosti Tempus Libri, která se dlouhodobě specializuje na výrobu věrných uměleckých kopií vzácných

historických originálů. Náklad takových faksimilií je zpravidla omezen nanejvýš na 200 ks od jednotlivých titulů. Na kvalitu výroby, volbu použitých materiálů a odpovídající shodu s originálem dohlíží jeho vlastníci, případně odborní správci, kteří poskytli reprodukční práva.

Galerie Klementinum

27. 4. – 17. 6. Lobkowiczská mapová sbírka

Výstava představila výběr starých map, plánů a zeměpisných atlasů ze sbírky hořňsko-mělnické větve rodu Lobkowiczů. Tato sbírka, obsahující kartografické rukopisy a tisky z období 1579–1880, byla spolu s Pražskou lobkowiczskou knihovnou odkoupena státem roku 1928 a nyní je uložena v Oddělení rukopisů a starých tisků NK ČR.

Galerie Klementinum

Vernisáž výstavy Lobkowiczská mapová sbírka v Galerii Klementinum. Foto: Eva Hodíková

15. 5. – 28. 6. Obraz a slovo

NK ČR ve spolupráci se skupinou GM10 představila výběr z tvorby fotografií sdružených ve skupině GM10: Petra Berana, Oldřicha Bubáka, Miloše Fice, Marcela Fujcika, Miroslava Hozy, Milana Kříčka, Petra Moška a Jiřího Tillera. Autorská kolekce byla doplněna básněmi východočeského autora Zdeňka Jiráka.

Výstavní chodba v přízemí

17. 5. – 30. 6. Knihy se těžko vystavují VIII – Oldřich Hlavsa

Výstavní cyklus, věnovaný významným českým poválečným knižním výtvarníkům a grafikům, tradičně pořádaný v NK ČR, připravila Elpida, o. p. s. ve spolupráci s Archivem výtvarného umění. Tentokrát byla pozornost zaměřena na Oldřicha Hlavsu, jednu z nejvýraznějších postav české knižní tvorby 20. století. Ve svých grafických úpravách se často pohyboval na hranici písma a ilustrace, experimentoval s formáty, ale i s klasickými písmy v nových kontextech.

Výstavní chodba v přízemí

8. 6. – 30. 9. Festival M3 / Art in Space

V rámci 2. ročníku letního festivalu vizuálního umění byla v NK ČR umístěna instalace Hynka Alta. Festival pořádalo Sdružení BUBEC.

Vstupní prostor NK ČR

13. 6. – 31. 8. Výstava finálových modelů 12. ročníku soutěže Stavby z vlnité lepenky

NK ČR představila nejlepší návrhy celostátní soutěže *Stavba z vlnité lepenky*, kterou pořádá Svaz výrobců vlnitých lepenek (SVVL) ve spolupráci s obalovou společností EKO-KOM. Téma 12. ročníku znělo: (Nová) Národní knihovna České republiky. Z dodaných návrhů 28 středních stavebních škol porota vybrala šest nejlepších do finále. Vyhlášení vítězů soutěže se konalo 13. června v Zrcadlové kapli Klementina.

Výstavní chodba v přízemí

22. 6. – 8. 9. Alamode / Jak udělat dojem. Móda a společenské zvyky na přelomu 17. a 18. století

Výstava barokních kostýmů a masek seznámila návštěvníky s ideálem krásy tehdejší epochy a poodhalila rafinovanou eleganci a jemnou smyslnost tehdejší módy. Vystavené kostýmy doplnily originální, ručně vyrobené masky, používané pro různé společenské slavnosti. Výstava byla komentována osobně autorem (kurátorem) výstavy, který seznamoval návštěvníky nejen s vystavenými exponáty, ale též se širšími společenskými souvislostmi a jejich vztahem k současnosti.
Galerie Klementinum

*Z výstavy Alamode / Jak udělat dojem.
Foto: Eva Hodíková*

6. 9. – 24. 10. Josef Bohuslav Foerster

NK ČR ve spolupráci se Společností Josefa Bohuslava Foerstra představila výstavu, jež se věnovala této významné osobnosti české hudby. Zohledněn byl nejen Foersterův život a skladatelské dílo, ale i jeho pedagogický vliv, působení v cizině, soukromí i jeho společenské kontakty. Jelikož J. B. Foerster, jako celospolečensky uznávaná a respektovaná osobnost, zastával v kulturním dění Československé republiky významné postavení, lze tuto výstavu chápat i jako příspěvek ke 100. výročí jejího vzniku. Vítaným obohacením byly vystavené notové záznamy a také ukázky z Foersterovy bohaté korespondence z fondu Hudebního oddělení NK ČR. Výstava byla pořádána při příležitosti výročního zasedání zástupců hudebních knihoven České národní skupiny IAML v Praze.
Výstavní chodba v přízemí

13. 9. – 3. 11. Podzimní Kjóto

David Paroulek představil výběr fotografií ze svých opakovaných cest do „země vycházejícího slunce“, jejíž kultura a tradice jsou pro něj nevyčerpatelným zdrojem inspirace. Fotografiemi se autor snažil vystihnout atmosféru tradičního Kjóta, zachytit jeho zasněnou, místy až melancholickou a tajemnou tvář.
Výstavní chodba v přízemí

*Výstava fotografií Davida Paroulka Podzimní Kjóto.
Foto: Milena Kárná*

20. 9. – 28. 10. Sestry boromejky. 180 let od příchodu boromejek do českých zemí

Vernisáž výstavy. Foto: Milena Kárná

Výstava připomněla výročí příchodu sester boromejek z Francie do českých zemí a přiblížila jejich působení, jehož prioritou je péče o sirotky, nemocné a umírající, tedy všechny potřebné bez rozdílu. Návštěvníci se mohli seznámit s jednotlivými etapami vývoje kongregace sv. Karla Boromejského a prohlédnout si unikátní exponáty, související s poutavou historií řádu i jeho bohatou činností v současnosti. Výstava byla pořádána pod záštitou J. Em. Dominika kardinála Duky, arcibiskupa pražského a primase českého. *Galerie Klementinum*

1. 11. 2018 – 10. 1. 2019 Spříznění volbou. Podkarpatské a rusínské inspirace a výzvy v české literatuře (u příležitosti 100. výročí vzniku Československa)

Výstava představila výběr české a zčásti také slovenské odborné literatury, beletrie, obrazových publikací a průvodců inspirovaných někdejší Podkarpatskou Rusí a životem tamních obyvatel. Posláním výstavy bylo doložit, s jakým zájmem se toto téma setkávalo u českých umělců i vědců, jak inspirativním pro ně tento region byl a dosud je, a to bez ohledu na měnící se politickou či geografickou situaci. Výstava se uskutečnila u příležitosti 100. výročí vzniku Československa. Připravila Slovanská knihovna a Společnost přátel Podkarpatské Rusi.

Výstavní chodba v přízemí

15. 11. 2018 – 15. 1. 2019 Od ucha k uchu aneb Fenomén Šafrán

Výstava přiblížila české písničkáře od 60. let až do současnosti a představila základní osobnosti našeho folku jako např. Karla Kryla, Vladimíra Mertu, Jaroslava Hutku, Vlastimila Třešňáka ad. Tvorba těchto písničkářů se v době totality šířila většinou neoficiálně, někdy ilegálně, a přes veškeré snahy komunistického aparátu se jí podařilo ovlivnit několik generací posluchačů. Písničkáři byli nezávislí na oficiálních komunikačních kanálech a naprosto svobodní, nebáli se říkat pravdu v době, kdy to nebylo bezpečné a netají se svými názory ani dnes.

Výstavu pořádala NK ČR a nakladatelství Galén ve spolupráci s Českým centrem Mezinárodního PEN klubu, Knihovnou Václava Havla a společností Seznam.cz. Záštitu nad výstavou převzala Anna Šabatová – ombudsmanka.

Výstavní chodba v přízemí

Výstavy Slovanské knihovny konané mimo Klementinum

Zmizelý svět Podkarpatské Rusi ve fotografiích Rudolfa Hůlky

Výstava obsahuje fotografie zhotovené ve dvacátých letech 20. století na území tehdejší Podkarpatské Rusi českým úředníkem, překladatelem ukrajinské literatury a amatérským fotografem Rudolfem Hůlkou (1887–1961) vybrané z jeho rozsáhlé fotografické sbírky uložené ve Slovanské knihovně.

Místo: Zápороží (Ukrajina); Výstavní sál Pobočky Svazu fotografů Ukrajiny v Zápороží

Termín: 15. 3. – 31. 3.

Spolupořadatelé: Svaz fotografů v Zápороží, České centrum v Kyjevě

Místo: Lvov (Ukrajina); Vědecká knihovna Lvovské národní univerzity Ivana Franka

Termín: 26. 9. – 28. 10.

Spolupořadatelé: Vědecká knihovna Lvovské národní univerzity Ivana Franka, České centrum v Kyjevě

Výstavy, na něž NK ČR zapůjčila dokumenty ze svých fondů

Výstavy pokračující z roku 2017:

Books Discovered Once Again

Zápůjčka: čtyři dokumenty z rezervních fondů NK ČR zpracované v rámci projektu

Knihy znovu nalezené

Pořadatel: Stiftelsen Arkivet

Místo: Stiftelsen Arkivet, Norsko

Termín: 11. 1. 2017 – 3. 1. 2019

Bydlet spolu. České kolektivní.

Zápůjčka: tři dokumenty z fondů NK ČR, všechny z roku 1946

Pořadatel: Muzeum umění Olomouc

Místo: Muzeum umění Olomouc

Termín: 16. 11. 2017 – 18. 2. 2018

Výstavy nové:

Bydlet spolu. České kolektivní.

Zápůjčka: tři dokumenty z fondů NK ČR, všechny z roku 1946

Pořadatel: Alšova jihočeská galerie

Místo: Galerie Mariánská v Českých Budějovicích

Termín: 19. 7. – 30. 9. 2018

Dokonalý diplomat. Černínové – vyslanci, cestovatelé, sběratelé

Zápůjčka: šest dokumentů – knižních exponátů – z fondů NK ČR

Pořadatel: Národní památkový ústav

Místo: Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec

Termín: 21. 7. – 31. 10. 2018

Záhada Čapkova koberce

Zápůjčka: dva dokumenty z fondů NK ČR, oba z roku 1929

Pořadatel: Národní galerie v Praze

Místo: Veletržní palác, Praha

Termín: 22. 8. – 25. 11. 2018

Hana Podolská, legenda české módy

Zápůjčka: jeden dokument z fondů NK ČR

Pořadatel: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

Místo: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

Termín: 30. 8. 2018 – 19. 5. 2019

Tož to kupte! – TGM a sbírka umění pro Pražský hrad

Zápůjčka: jeden dokument z fondů NK ČR

Pořadatel: Správa Pražského hradu

Místo: Císařská konírna Pražského hradu

Termín: 14. 9. – 9. 12. 2018

Blíže ke Skále, blíže

Zápůjčka: jeden dokument z fondů NK ČR

Pořadatel: Město Přeštice – Dům historie Přešticka

Místo: Dům historie Přešticka

Termín: 21. 9. – 18. 11. 2018

Sachsen Böhmen 7000

Zápůjčka: jeden dokument z fondu středověkých rukopisů

Pořadatel: Staatliches Museum für Archeologie Chemnitz

Místo: Chemnitz

Termín: 28. 9. 2018 – 31. 3. 2019

Jak jsme chtěli bydlet: bytová politika Československa 1918–1939

Zápůjčka: tři dokumenty z fondů NK ČR

Pořadatel: ARCHITECTURA, z. s.

Místo: Galerie Jaroslava Fragnera

Termín: 17. 10. – 18. 11. 2018

Poklady zámecké knihovny – nejcennější rukopisy z bývalé sbírky Thunovské knihovny

Zápůjčka: 17 dokumentů z fondu středověkých rukopisů

Pořadatel: Zámek Děčín

Místo: Děčín

Termín: 16. 11. – 9. 12. 2018

Výstavy, na něž Slovanská knihovna zapůjčila dokumenty ze svých fondů

Smějeme se s Krokodilem

Výstava kresleného humoru ze satirického časopisu *Krokodil* (1922–1997), konaná jako součást programu XXV. ročníku Semináře ruských filmů.

Spolupráce: zhotovení a poskytnutí digitálních reprodukcí prezentovaných stran z časopisu *Krokodil*.

Pořadatel: Dům kultury, Hodonín

Místo: Kino Svět, Hodonín

Termín: 5. 11. – 30. 11. 2018

Listování Slovenskem. Slovenská literatura v českých nakladatelstvích (1918–1939)

Spolupráce: zapůjčení deseti výstavních exponátů

Pořadatel: Památník národního písemnictví

Místo: Sál Boženy Němcové, Památník národního písemnictví, Praha

Termín: 31. 10. – 11. 11. 2018

Filosofovo bytí – a čas. Jan Patočka na pracovištích Akademie věd

Spolupráce: zapůjčení šesti výstavních exponátů

Pořadatelé: Akademie věd ČR, Středisko společných činností AV ČR, Filosofický ústav AV ČR,

Archiv Jana Patočky

Místo: Galerie Věda a umění, Akademie věd ČR, Národní 3, Praha

Termín: 29. 11. 2018 – 18. 1. 2019

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

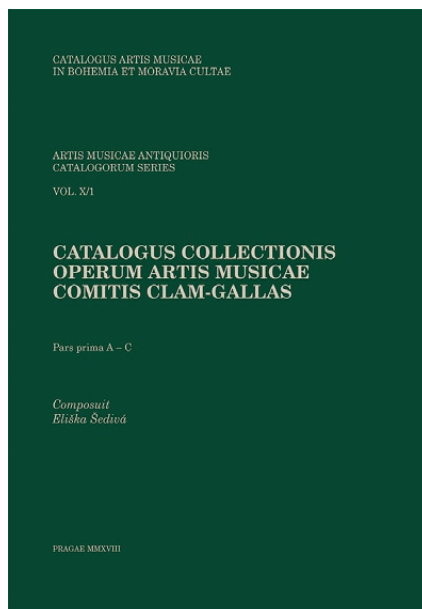
Catalogus collectionis operum artis musicae comitis Clam-Gallas

Eliška Šedivá

Tematický katalog clam-gallasovské hudební sbírky tvoří již X. svazek edice NK ČR *Catalogus artis musicae in Bohemia et Moravia cultae. Artis musicae antiquioris catalogorum series*. Jde o jedno z nejrozsáhlejších děl této řady, neboť v celkem čtyřech svazcích obsahuje přes 1 450 stran textu. Hudební sbírka Clam-Gallasů z Prahy a Frýdlantu totiž patří k nejobsáhlejšími zámeckým notovým archivům v Čechách a představuje bohatý soubor pramenů, dokumentující podobu domácí aristokratické hudební kultury v 18. století. Tvoří ji především notový archiv zámecké kapely a dechové harmonie Kristiána Filipa Clam-Gallase a soukromá sbírka vokální (zejména operní) hudby jeho choti Marie Karolíny Josefy. Celek sbírky zahrnuje 1 572 signatur, přičemž jednotlivých skladeb ve sbírce je celkem 2 223.

Katalog je opatřen obsáhlým úvodem a ediční zprávou, jež jsou přeloženy do angličtiny a které zachycují bohatou a pozoruhodnou historii vzniku sbírky. Hudební sbírka nabízí rovněž ideální podmínky pro výzkum filigránů v hudebním materiálu, neboť obsahuje velké množství datovaných hudebnin.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 4 svazky (1456 s.)
ISBN 978-80-7050-698-1

České děti a mládež jako čtenáři 2017

Irena Prázová, Hana Landová, Hana Friedlaenderová, Vít Richter

Kniha shrnuje výsledky opakovaného reprezentativního výzkumu čtenářství u dětí ve věku od šesti do čtrnácti let a mládeže ve věku mezi patnácti až devatenácti lety, jenž realizoval Knihovnický institut NK ČR. Uvádí ho do souvislosti s výzkumem, který proběhl v letech 2013 a 2014. Průzkum byl zaměřen nejen na vztah dětí k četbě, ale i na to, jaký mají názor na knihy děti, které se teprve učí číst, a jejich rodiče. Nově získaná data umožnila prokázat vazbu mezi úrovní čtenářství a školním prospěchem. Pozornost byla také věnována doporučené či povinné školní četbě a jejímu vlivu na dětské čtenářství. Nově byla do výzkumu zařazena věková kategorie patnáct až devatenáct let. Kniha se také podrobně věnuje tomu, jaký mají děti a jejich rodiče vztah ke školním a veřejným knihovnám a jak jsou spokojeni se službami těchto institucí.

Publikace byla vydána s finanční podporou MK ČR.

Host a Národní knihovna ČR, Brno – Praha 2018, 1. vydání, 150 s.

ISBN 978-80-4050-701-8 (Národní knihovna ČR)

ISBN 978-80-7577-804-8 (Nakladatelství Host)

Jak na projekt S knížkou do života (Bookstart). Metodická příručka

Zlata Houšková, Veronika Laufková

V roce 2018 se SKIP a s ním 120 knihoven z České republiky připojilo k mezinárodnímu projektu *Bookstart* pilotní verzí vlastního projektu *S knížkou do života*, který se setkal s velkým ohlasem. Jednou z pomůcek, které knihovnám mohou pomoci projekt úspěšně realizovat, by měla být i tato příručka. Předkládá stručný, ale velmi výstižný a instruktivní vhled do problematiky jak pro knihovníky, tak pro rodičovskou veřejnost. Na několika stránkách jsou shrnuty základní pedagogicko-psychologické zásady a informace pro práci s knihou (čtením, vyprávěním) s nejmenšími dětmi v rodinách (od narození do tří let věku). Dále obsahuje stručné návody, pokyny a rady, jak si počínat, na co si dát pozor, nač nezapomenout, s kým a jak spolupracovat atd. Její součástí jsou i scénáře některých úspěšných aktivit knihoven pro tuto věkovou skupinu a zkušenosti z praxe knihoven.

Publikace byla vydána s podporou MK ČR a ve spolupráci se SKIP ČR.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 48 s.

ISBN 978-80-7050-703-2

ISBN 978-80-7050-708-7 (online; pdf)

Josef Stepling (1716–1778) v jeho biografiích a bibliografiích

Josef Smolka ve spolupráci s Janou Vackářovou a dalšími pracovníky NK ČR

Monografie se věnuje životu a dílu matematika, fyzika, astronoma a meteorologa, který zvýšil kvalitu vzdělávání v tehdejší Rakousku a zvláště v českých zemích obratem k metodám infinitesimálního počtu a potřebnému experimentování ve fyzice a přírodních vědách vůbec. Kniha je sestavena z několika částí. Jednak tu najdeme dva přeložené životopisy Josefa Steplinga, a to z pera Stanislava Vydry (z latinského originálu) a Františka Martina Pelcla (z němčiny). K těmto statím je připojena přehledná bibliografie prací Josefa Steplinga, rejstřík osob a sekundární literatura, řazená chronologicky dle data vydání tak, aby si čtenář utvořil představu o tom, kdy, kdo a v jaké míře se věnoval životu a dílu tohoto významného, avšak doposud opomíjeného vědce, jenž většinu svého života strávil ve zdech Klementina a má zde i pomník, který mu za jeho zásluhy věnovala Marie Terezie.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 244 s.

ISBN 978-80-7050-700-1

Metodika průzkumu fyzického stavu novodobých knihovních fondů

K vydání připravily Petra Vávrová, Jitka Neoralová a Dana Hřebecká

Aktualizovanou verzi certifikované metodiky zpracoval autorský kolektiv ve složení Ing. Petra Vávrová, Ph.D., Mgr. Jitka Neoralová, Dana Hřebecká, PhDr. Jiří Polišenský, Hana Sedliská (pracovníci Odboru ochrany knihovních fondů NK ČR) a Pavel Kocourek (Incad, spol. s r. o.). S ohledem na skutečnost, že v letech 2014–2017 byla metodika po praktickém využívání v NK ČR dále upravována a doplňována, je nyní předkládána odborné veřejnosti pro praktické využití při průzkumu fyzického stavu knihovních fondů v ostatních knihovnách České republiky.

Památník národního písemnictví a Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 43 s.

ISBN 978-80-87376-45-4 (Památník národního písemnictví. Praha)

ISBN 978-80-7050-697-4 (Národní knihovna ČR. Praha)

Národní knihovna České republiky

Výroční zpráva 2017

Výroční zpráva instituce shrnuje podstatné události a oblasti působení v roce 2017.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, dostupné z:

<http://www.nkp.cz/soubory/ostatni/vz2017.pdf>

ISBN 978-80-7050-699-8

ISSN 1804-8625 (online; pdf)

Ochrana osobních údajů v knihovnách. Příručka pro knihovny

Tereza Danielisová, Michal Denár, Pavla Kovářová

Příručka si klade za cíl konkretizaci povinností vyplývajících knihovnám z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, známého též pod zkratkou GDPR (dále jen Nařízení). Nařízení vstoupilo v platnost 25. května 2018, a zavazuje tak osoby v České republice přímo, aniž by jej musel provádět zákon. Některé dílčí záležitosti umožňuje či přímo ukládá toto nařízení členským státům upravit podrobněji. Bude tedy ještě přijat prováděcí zákon, který pravděpodobně ponese název zákon o zpracování osobních údajů.

Cílem příručky je podat informace především srozumitelně a se zaměřením na praktické problémy knihoven. V textu jsou uváděny odkazy na text nařízení pro případné zájemce o hlubší vzhled do problematiky.

Příručka neusiluje o to být kompletním univerzálním návodem pro všechny knihovny. Každá knihovna zpracovává osobní údaje odlišně a právě tyto odlišnosti je nutné posoudit. Příručka by nicméně měla být podkladem pro zvážení, jaké údaje a jakým způsobem jsou zpracovávány a zda něco v této oblasti nezměnit. Příručka je určena zejména pro menší obecní a městské knihovny, může ale pomoci v nastavení procesů i v dalších knihovnách, kdy ale pro větší knihovny bude nutné učinit více opatření, naopak v menších mohou být některé části příručky nerelevantní (např. pokud knihovna nevyužívá automatizovaný knihovní systém).

Příručka byla zpracována díky podpoře dotačního programu MK ČR – VISK v roce 2018.

Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 95 s.

ISBN 978-80-7050-707-0 (online; pdf)

Rovný přístup. Knihovny a skupiny ohrožené sociálním vyloučením. Metodická příručka pro práci knihoven se sociálně vyloučenými a sociálním vyloučením ohroženými skupinami uživatelů

K vydání připravily Jarmila Burešová a Miroslava Sabelová

K rozvoji občanské společnosti patří posilování významu komunitní funkce knihoven, jak je uvedeno v *Koncepci rozvoje knihoven na léta 2016–2020 s výhledem do roku 2025*. V praxi to znamená, že knihovny mají působit jako přirozená informační, kulturní, vzdělávací centra pro potřeby komunity, ve které a pro kterou působí. Jejich služby by měly být přístupné bez jakýchkoli bariér a dostupné všem bez rozdílu sociálního a ekonomického postavení, vzdělání, věku, etnické či náboženské příslušnosti, bez ohledu na jakýkoliv hendikep.

Příručka je určena všem typovým profesím zaměstnanců knihoven, prioritně však knihovníkům ve službách a knihovníkům v knihovnách pro děti. Poskytuje teoretický přehled, nabízí metodickou oporu, podává návody, jak se k práci s danými skupinami uživatelů postavit nejen v širší rovině, ale také v konkrétních případech. Může tak sloužit jako nástroj pro zpracovávání strategie knihovny, zdroj inspirace pro rozšíření a zkvalitnění služeb pro knihovnu a jejího zřizovatele.

Publikace byla vydána s podporou MK ČR a ve spolupráci se SKIP ČR. Národní knihovna ČR, Praha 2018, 1. vydání, 64 s. ISBN 978-80-7050-706-3 (tištěná verze) ISBN 978-80-7050-709-4 (online; pdf)

b) periodika

Knihovna

Roč. 29, č. 1, 2 (2018)

Odborný časopis pro obor knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

ISSN 1801-3252

ISSN 1802-8772 (online)

Knihovna plus

Roč. 14, č. 1, 2 (2018)

Elektronický časopis pro obor knihovnictví a informační věda a související obory.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

Dostupné z: <http://knihovnaplus.nkp.cz>

ISSN 1801-5948 (online)

O. K. – Ohlášené knihy

Roč. 26, č. 1–24 (2018)

Elektronické periodikum přinášející přehled o knihách ohlášených Národní agentuře ISBN v ČR, Národní agentuře ISMN v ČR a Agentuře CIP. Jedná se o expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 24x ročně.

Dostupné z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>

ISSN 1801-6391 (online)

Přírůstky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny

Roč. 28 (44), č. 1–4 (2018)

Elektronický čtvrtletník, který informuje o nových titulech ve fondu Slovanské knihovny. Knihy jsou tříděny tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005–. Periodicita 4x ročně.

Dostupné z: http://www.nkp.cz/slk_novinky

ISSN 1802-3797 (online)

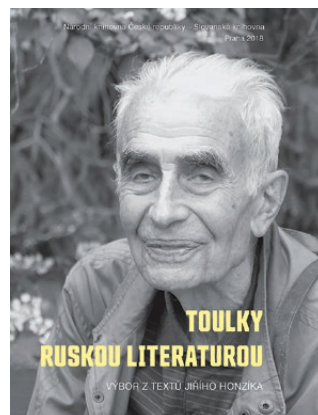
II. Publikace Slovanské knihovny

Toulky ruskou literaturou. Výbor z textů Jiřího Honzika

Jiří Honzík

Kniha přináší výběr textů věnovaných ruské literatuře z pera významného českého rusisty, literárního vědce, překladatele a básníka doc. Jiřího Honzika (1924–2018). Jde o průřez autorovou odbornou tvorbou zaměřený jednak na texty málo známé či obtížně dostupné, ale též na texty dosud nepublikované. Většina dříve publikovaných textů byla jejich autorem přepracována a nově zredigována. Větší část svazku je tematicky spojena s problematikou stříbrného věku ruské literatury, Honzíkova životního tématu, autor však při výběru vhodných textů pohlížel též do období staršího (dílo A. S. Puškina) i blíže k současnosti (tvorba A. I. Solženicyna).

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2018, 1. vydání, 139 s. (Publikace Slovanské knihovny; 83).
ISBN 978-80-7050-702-5

Hlasy dvou básníků. Výbor z básní Jurije Darahana a Oleksy Stefanovyče

Jurij Darahan, Oleksa Stefanovyč

Kniha představuje výbor z tvorby Jurije Darahana a Oleksy Stefanovyče – dvou ukrajinských básníků, kteří se ocitli ve dvacátých letech 20. století v Československu poté, co zkrachovaly snahy vytvořit nezávislý ukrajinský stát. V Praze našli nový domov a zde se také literárně etablovali. Oba bývají řazeni k tzv. pražské škole ukrajinských exilových básníků. Publikace navazuje na předchozí vydání věnovaná básníkům „pražské školy“.

Jurij Darahan (1894–1926) je zastoupen necelou polovinou básní ze sbírky *Toulec*. Převahu tvoří básně přírodní a lyrické, o něco méně je zastoupena poezie historická. Překlady byly vyhotoveny podle prvního vydání knihy: *Sahajdak* (Praha, 1925). Oleksa Stefanovyč (1899–1970) je prezentován výběrem z nejvýraznějších okruhů jeho poezie: historického (který převažuje) a doplnkově z okruhu přírodní a milostné lyriky. Překlady byly vyhotoveny podle vydání *Poety Prazkovi školy: Sbirni surmy. Antolohija* (Kyjev, 2009).

Výbor uspořádaly Tereza Chlaňová a Alena Morávková, na překladech poezie se podíleli Tereza Chlaňová, Matěj Lipavský, Alena Morávková a Václav Daněk. Publikaci vydaly NK ČR – Slovanská knihovna a Česká asociace ukrajinců s finanční podporou Ministerstva zahraničních věcí Ukrajiny.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2018, 1. vydání, 107 s. (Publikace Slovanské knihovny; 84).

ISBN 978-80-7050-704-9

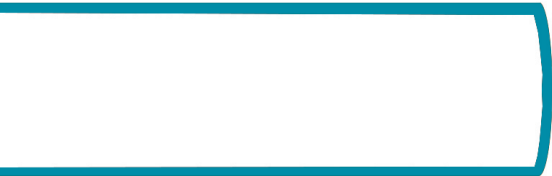
III. Ostatní

Stolní kalendář 2019

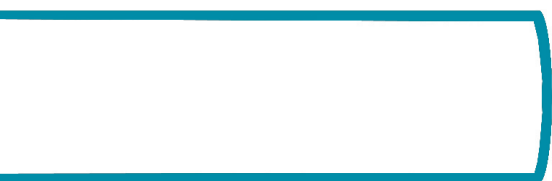
Zámecké knihovny České republiky

Národní knihovna ČR, Praha 2018,
rozměr 29 x 15 cm.

Přílohy

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem jmenovitě uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Knižní dary

A

ADALBERT STIFTER VEREIN
Mnichov, Německo

AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

ALBERTINA ICOME Praha, s. r. o.
Praha, Česko

Aleksandrova Nadežda
Sofie, Bulharsko

Alušíková Marie
Praha, Česko

Andršová Kateřina
Hradec Králové, Česko

Angor Josef
Moskva, Rusko

Antesberger Wolfgang
Mnichov, Německo

APOŠTOLSKÝ EXARCHÁT
Praha, Česko

ARCHITECT PLUS, s. r. o.
Praha, Česko

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Praha, Česko

Arloŭ Uladzimir
Minsk, Bělorusko

ASOCIACE MUZEÍ A GALERIÍ ČR, z. s.
Praha, Česko

AV PRON, spol. s r. o.
Plzeň, Česko

A2
Praha, Česko

B

Babka Lukáš
Praha, Česko

Bacjukova Maryna
Minsk, Bělorusko

Baron Roman
Praha, Česko

Bäumler Harald
Amberg, Německo

BELARUSAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.
Torrance, USA

Bělohávek Alexander
Praha, Česko

Beránková Milena
Praha, Česko

BIBLICKÝ TEOLOGICKÝ SEMINÁŘ
Pelhřimov, Česko

BIBLIOTECA SIBILA-FUNDACIÓN BBVA DE POESÍA
EN ESPAÑOL
Sevilla, Španělsko

Borisova Oľga
Samara, Rusko

Bratičević Irena
Záhřeb, Chorvatsko

Brod Petr
Praha, Česko

BULHARSKÁ BESEDA
Praha, Česko

BULHARSKÁ KULTURNĚ OSVĚTOVÁ ORGANIZACE
V ČR
Praha, Česko

C

CARL FRIEDRICH VON SIEMENS STIFTUNG
Mnichov, Německo

CENTRE NATIONAL DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE
Paříž, Francie

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI DI ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUL JUDETEAN PENTRU CONSERVAREA SI
PROMOVAREA CULTURII TRADITIONALE
Baia Mare, Rumunsko

CENTRUM PRO KULTURU A SPOLEČNOST
Brno, Česko

COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX RELATIONS INTERNATIONALES DE LA COMMUNAUTÉ FRANCOISE DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

COMUNE DI BOLZANO
Bolzano, Itálie

CRNOGORSKA AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI
Podgorica, Černá Hora

Ćurić Boban
Bělehrad, Srbsko

Č

ČESKÁ ASOCIACE SLAVISTŮ
Brno, Česko

ČESKÁ ASOCIACE UKRAJINISTŮ
Praha, Česko

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
Praha, Česko

ČESKOSLOVENSKÁ OBEC LEGIONÁŘSKÁ
Praha, Česko

Čornyj Heorhij
Kyjev, Ukrajina

D

Dąbrowski Grzegorz Adam
Varšava, Polsko

DANUBE INSTITUTE
Budapešť, Maďarsko

Danylenko Ludmyla
Kyjev, Ukrajina

Davies Richard D.
Leeds, Velká Británie

Demenok Ilya
Praha, Česko

Derlatka Tomasz
Lipsko, Německo

DEUTSCHES HISTORISCHES MUSEUM
Berlín, Německo

D'jakov Dmitrij
Tambov, Rusko

Dlouhý Jan
Praha, Česko

DOMOV PRO SENIORY KRČ
Praha, Česko

DOM RUSSKOGO ZARUBEŽ'JA IMENI ALEKSANDRA
SOLŽENICYN
Moskva, Rusko

DRŽAVNI ARHIV CRNE GORE
Cetinje, Černá Hora

E

ECONOMIA, a. s.
Praha, Česko

EDITURA UNIVERSITARĂ
Bukurešť, Rumunsko

ETNOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

EURO DIGITAL CENTER, spol. s r. o.
Praha, Česko

EUROPEAN NETWORK REMEMBRANCE AND
SOLIDARITY
Varšava, Polsko

EX LIBRIS PRESS
Moskva, Rusko

F

FAKULTA MULTIMEDIÁLNÍCH KOMUNIKACÍ
UNIVERZITY TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Zlín, Česko

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD UK
Praha, Česko

FAKULTET ZA CRNOGORSKI JEZIK
I KNJIŽEVNOST
Cetinje, Černá Hora

Fedorov Jurij
Moskva, Rusko

Fesenko Mychajlo
Praha, Česko

Filipčuk Zenovija
Lvov, Ukrajina

Filipovits Klara
Praha, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA KATOLÍCKEJ UNIVERZITY
V RUŽOMBERKU
Ružomberok, Slovensko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UK
Praha, Česko

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
Olomouc, Česko

FONIA, s. r. o.
Praha, Česko

FORSCHUNGSSTELLE OSTEUROPA BREMEN
Brémy, Německo

Francová Marta
Praha, Česko

Franczak Stanisław
Krakov, Polsko

Fryje Jakub
Praha, Česko

Furmanyuk Yuliya
Praha, Česko

G

Gál Attila
Praha, Česko

GERMAN HISTORICAL INSTITUTE
Washington, USA

Getka Joanna
Varšava, Polsko

GOETHE-INSTITUT PRAG
Praha, Česko

Goldsmith Paul F.
San Francisco, USA

Gorjanov Konstantin
Petrohrad, Rusko

GOVERNMENT PR AND MEDIA OFFICE
Lublaň, Slovinsko

H

Habaj Michal
Bratislava, Slovensko

Hamplovi Petr a Petra
Praha, Česko

Hamze Dimitrina
Sofie, Bulharsko

Hardzijenka Natallja
Minsk, Bělorusko

Hermann-Schneider Hildegard
Innsbruck, Rakousko

Hill George R.
Bergenfield, USA

Hlaváček Petr
Praha, Česko

HNUTÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH ŠKOL R, z. s.
Stráž pod Ralskem, Česko

Homziak Ihor
Lvov, Ukrajina

Hotovska-Chence Teodoryčka
Sofie, Bulharsko

Hromenko Serhij
Kyjev, Ukrajina

CH

Chabińska Justyna
Krosno, Polsko

Chaloupka Václav
Praha, Česko

I

Iljuk Boris
Jaroměř, Česko

INSTITUT BOHUSLAVA MARTINŮ
Praha, Česko

INSTITUT DE HAUTES ÉTUDES INTERNATIONALES
ET DU DÉVELOPPEMENT
Ženeva, Švýcarsko

INSTITUT ZA STAROSLOVENSKA KULTURA
Prilep, Makedonie

INSTYTUT FILOLOGII POLSKIEJ
Poznaň, Polsko

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Varšava, Polsko

INSTYTUT POLSKI
Praha, Česko

INTERNATIONAAL INSTITUUT VOOR SOCIALE
GESCHIEDENIS
Amsterdam, Nizozemsko

INTERNATIONAL LABOUR OFFICE
Ženeva, Švýcarsko

IRS-HERITAGE
Baku, Ázerbájdžán

Ivanič Peter
Nitra, Slovensko

Ivanovová Dimana
Londýn, Velká Británie

IZDATELSTVO FABER
Veliko Tarnovo, Bulharsko

IZDATELSTVO IMN
Plovdiv, Bulharsko

IZDATELSTVO ŽANET 45
Plovdiv, Bulharsko

J

JABOK – VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA SOCIÁLNĚ
PEDAGOGICKÁ A TEOLOGICKÁ
Praha, Česko

Jäger Wolfgang
Bruchköbel, Německo

Jarinkovič Martin
Košice, Slovensko

JEDNOTA – NOVINOVĚ VYDAVATELSKÁ INSTITUCE
DARUVAR
Darugar, Chorvatsko

Jensterle-Doležalová Alenka
Praha, Česko

JF PRODUCTION, s. r. o.
Brno, Česko

Judina Marija
Praha, Česko

K

Kaleta Petr
Praha, Česko

KAMENŮ
Codogno, Itálie

Karakoz Ivan
Slaný, Česko

Katanović Andrea
Praha, Česko

Knapík Jiří
Opava, Česko

KNİHOVNA AGENTURY OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČR
Praha, Česko

KNİHOVNA AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNİHOVNA ANGLISTIKY A ROMANISTIKY
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA CELETNÁ FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ČESKÉHO EGYPTOLOGICKÉHO
ÚSTAVU FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA FILOZOFICKÉHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNİHOVNA HISTORICKÉHO KABINETU
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA HUNGARISTIKY FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA JAZYKOVÉHO CENTRA FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA KANCELÁŘE PREZIDENTA
REPUBLIKY
Praha, Česko

KNİHOVNA KATEDRY STŘEDOEVROPSKÝCH
STUDIÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA KATOLICKÉ TEOLOGICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE
A TĚLOVÝCHOVY
Praha, Česko

KNİHOVNA MUZEA MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM
Ústí nad Labem, Česko

KNİHOVNA NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE
Praha, Česko

KNİHOVNA ORIENTÁLNÍHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNİHOVNA SEMINÁŘE INDOLOGIE FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA SLOVANSKÉHO SEMINÁŘE
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA SOCIOLOGICKÉHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNİHOVNA STŘEDISKA VĚDECKÝCH INFORMACÍ
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU BLÍZKÉHO VÝCHODU A AFRIKY
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU DÁLNEHO VÝCHODU
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU ETNOLOGIE FILOZOFICKÉ
FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU GERMÁNSKÝCH STUDIÍ
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU PRO ARCHEOLOGII
FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU ŘECKÝCH A LATINSKÝCH
STUDIÍ FILOZOFICKÉ FAKULTY UK
Praha, Česko

KNİHOVNA ÚSTAVU STÁTU A PRÁVA AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNİHOVNA VYSOKÉ ŠKOLY
UMĚLECKOPRŮMYSLVÉ V PRAZE
Praha, Česko

Kočevski Ivana
Bělehrad, Srbsko

Kokudeva Rosina
Plovdiv, Bulharsko

Kolobov Vladimír
Tambov, Rusko

Komendová Jitka
Olomouc, Česko

KONGRES POLÁKŮ V ČESKÉ REPUBLICE
Český Těšín, Česko

Kononenko Jevhenija
Kyjev, Ukrajina

Kopeček Michal
Praha, Česko

Kopřivová Anastasie
Praha, Česko

Kostadinov Kostadin
Sofie, Bulharsko

Kostina Daria
Bělgorod, Rusko

Kouba Miroslav
Praha, Česko

Kovačević Miloš
Bělehrad, Srbsko

Kovalev Michail
Saratov, Rusko

Kovářová Sevdalina
Praha, Česko

Krafl Pavel
Brno, Česko

Králik Roman
Nitra, Slovensko

Krest'janinov Vladimir
Moskva, Rusko

Krines Jan
Praha, Česko

Kručenickaja Naděžda
Moskva, Rusko

Krupa Kazimierz
Rzeszów, Polsko

Kryvenko Marharyta
Lvov, Ukrajina

Kubeš Tomáš
Praha, Česko

L

Lacko Martin
Modrová, Slovensko

Lehárová Daniela
Praha, Česko

LEIBNIZ-INSTITUT FÜR AGRARENTWICKLUNG
IN TRANSFORMATIONSÖKONOMIEN
Halle, Německo

LEOPOLD MUSEUM
Víděň, Rakousko

Levickij Sergej
Praha, Česko

Levkun Jaroslav
Ivano-Frankivsk, Ukrajina

LIBRI PROHIBITI
Praha, Česko

Liščenjuk Nikolaj
Moskva, Rusko

Lukašuk Aljaksandar
Praha, Česko

M

Magid Sergej
Praha, Česko

Makašova Svetlana
Samara, Rusko

Marčenko Dmitrij
Moskva, Rusko

MARIN DRINOV ACADEMIC PUBLISHING HOUSE
Sofie, Bulharsko

Mariusz Tąřita
Varšava, Polsko

Marková Bohuslava
Praha, Česko

Marković Zvezdana
Praha, Česko

Marović-Sinti Jagoda
Záhřeb, Chorvatsko

MASARYKOVA UNIVERZITA
Brno, Česko

Maslenikov Pavel
Minsk, Bělorusko

MEĐUNARODNI SLAVISTIČKI CENTAR
Bělehrad, Srbsko

MEMORIAL
Moskva, Rusko

Merunka Vojtěch
Praha, Česko

Mervart Pavel
Červený Kostelec, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA JIHLAVA
Jihlava, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA LITOMYŠL
Litomyšl, Česko

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PŘELOUČ
Přelouč, Česko

MĚSTSKÉ MUZEUM V JAROMĚŘI
Jaroměř, Česko

Mevaldová Radka
Praha, Česko

MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU LABE
Magdeburk, Německo

Miltová Alena
Praha, Česko

MINISTERSTVA INFARMACYI RESPUBLIKY BELARUS'
Minsk, Bělorusko

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

MIPP INTERNATIONAL
Brooklyn, USA

Miška Jan Jaroslav
Ostrava, Česko

MLADÁ FRONTA, a. s.
Praha, Česko

Mnuchin Lev
Moskva, Rusko

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA V BRNĚ
Brno, Česko

Moskovič Boris
Praha, Česko

Moskwin Andriej
Varšava, Polsko

Mujanović Mihad
Praha, Česko

Mušinka Mikuláš
Prešov, Slovensko

MUZEUM SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO
POVSTANIA
Bratislava, Slovensko

N

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
U ZAGREBU
Záhřeb, Chorvatsko

NACIONALNAJA BIBLIOTEKA BELARUSI
Minsk, Bělorusko

NADAČNÍ FOND PROTI KORUPCI
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ ACADEMIA
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA, s. r. o.
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ TOUŽIMSKÝ & MORAVEC
Praha, Česko

NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ
VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY
Praha, Česko

NÁRODNÍ INSTITUT PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
Plzeň, Česko

NÁRODNÍ MUZEUM
Praha, Česko

NATIONAL LIBRARY OF TURKEY
Ankara, Turecko

NATIONAL LIBRARY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
Astana, Kazachstán

NATIONAL UNIVERSITY OF POLITICAL STUDIES
AND PUBLIC ADMINISTRATION
Bukurešť, Rumunsko

Nazarenko Kirill
Moskva, Rusko

Nečasová Jindra – Nardelli
Praha, Česko

NEUE WEGE
Regensburg, Německo

Neuman Shalom T.
New York, USA

Newerkla Stefan Michael
Vídeň, Rakousko

NIPPON FOUNDATION
Tokio, Japonsko

Niubo Marc
Praha, Česko

Novoselova Veronika
Praha, Česko

Novotná Eva
Praha, Česko

Novotný Vojtěch
Praha, Česko

O

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ PORTA BALKANICA
Brno, Česko

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ RUTA
Praha, Česko

Ognjenović Nenad
Praha, Česko

Ohira Yoichi
Nara, Japonsko

Opleštilová Hana
Praha, Česko

ORAVSKÁ KNIŽNICA ANTONA HABOVŠTIAKA
Dolný Kubín, Slovensko

ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK
Vídeň, Rakousko

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
Ostrava, Česko

P

Pácha Josef
Hradec Králové, Česko

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ
Praha, Česko

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
Wroclaw, Polsko

Panušková Jitka
Střelské Hoštice, Česko

Pavlovič Richard
Košice, Slovensko

PEDAGOGICKÁ FAKULTA OSTRAVSKÉ UNIVERZITY
Ostrava, Česko

Pejs Oldřich
Praha, Česko

Pelenska Oksana
Praha, Česko

Pelikán Jan
Praha, Česko

Perutková Jana
Brno, Česko

Petiškova Ladislava
Moskva, Rusko

Petkova Galina
Sofie, Bulharsko

Petrášková Zuzana
Praha, Česko

Pizka Hans
Kirchheim, Německo

Planjac Muamera
Tešanj, Bosna a Hercegovina

Polka Pavel
Praha, Česko

POLSKÝ KULTURNĚ-OSVĚTOVÝ SVAZ V ČR
Český Těšín, Česko

PORTÁL, s. r. o.
Praha, Česko

Pospíšil Ivo
Brno, Česko

Pozaić Zdenka
Záhřeb, Chorvatsko

PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY
Brno, Česko

PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV ČR
Praha, Česko

Presnjakov Maximilán
Rjazaň, Rusko

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
Prešov, Slovensko

Pucek Vladimír
Praha, Česko

R

Radeva Janica
Sofie, Bulharsko

Radulović Selimir
Novi Sad, Srbsko

Raška Francis D.
Praha, Česko

REGIONÁLNA ROZVOJOVÁ AGENTÚRA SKALICA
Skalica, Slovensko

Rentsch Ivana
Hamburg, Německo

Riedlbauchová Lucie
Praha, Česko

Rochallyi Radoslav
Břeclav, Česko

ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS
Bukurešť, Rumunsko

RUSYNS'KA OBRODA
Prešov, Slovensko

Rux Jan
Praha, Česko

Rychlík Jan
Praha, Česko

Ryšavý Šimon
Brno, Česko

Ř

Řezníček Ladislav
Praha, Česko

S

SÄCHSISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
ZU LEIPZIG
Lipsko, Česko

Sarkanis Alberts
Praha, Česko

SCIO.CZ, s. r. o.
Praha, Česko

SCRIPTORIUM, SPOLEK PRO NEKOMERČNÍ
VYDÁVÁNÍ ODBORNÉ LITERATURY
Dolní Břežany, Česko

SDRUŽENÍ ACKERMANN-GEMEINDE
Praha, Česko

SDRUŽENÍ HISTORIKŮ ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

Selinić Slobodan
Bělehrad, Srbsko

SEMAFOR, s. r. o.
Praha, Česko

Senyk Lyubomyr
Lvov, Ukrajina

Sevruk Oleksij
Praha, Česko

Shmelev Anatol
Stanford, USA

Schelle Karel
Brno, Česko

Schreiber Eduard
Rakousko

Skalička Vít
Opava, Česko

Skorvid Sergej
Moskva, Rusko

SLAVIC-EURASIAN RESEARCH CENTER
OF HOKKAIDO UNIVERSITY
Sapporo, Japonsko

Slezáková Magdalena
Praha, Česko

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Opava, Česko

SLOVANSKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

SLOVANSKÝ VÝBOR
Praha, Česko

SLOVENSKO-ČESKÝ KLUB
Praha, Česko

SLOVENSKÝ PAMIATKOVÝ ÚSTAV
Bratislava, Slovensko

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

SOFIJSKIJ UNIVERSITET "SV. KLIMENT OKHRIDSKI"
Sofie, Bulharsko

Someš Jaroslav
Praha, Česko

Sovgenin Aleksandr
Volgograd, Rusko

SPOLEČNOST BRATŘÍ ČAPKŮ
Praha, Česko

SPOLEČNOST PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO
Praha, Česko

SPOLEČNOST PŘÁTEL JIŽNÍCH SLOVANŮ
Brno, Česko

SPOLEK BAC' KAŮŠČYNA
Minsk, Bělorusko

SPOLEK SLOVANSKÁ UNIE
Praha, Česko

SPOLOČNOSŤ PRO HISTORIA
Bratislava, Slovensko

Srbková Ivana
Praha, Česko

SRPSKO NARODNO VIJEĆE CRNE GORE
Podgorica, Černá Hora

STAROSLAVENSKI INSTITUT
Záhřeb, Chorvatsko

STATE ADMINISTRATION OF PRESS, PUBLICATION,
RADIO, FILM AND TELEVISION
Peking, Čína

STÁTŇNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V PLZNI, PRACOVISŤĚ
KLÁŠŤER
Klášter u Nepomuka, Česko

STÁTŇNÍ OBLASTNÍ ARCHIV V PRAZE
Praha, Česko

STATUTÁRNÍ MĚSTO HRADEC KRÁLOVĚ
Hradec Králové, Česko

STIFTUNG PANORAMA ALTÖTTING
Altötting, Německo

Stojković Andreja
Praha, Česko

STOWARZYSZENIE DZIENNIKARZY BIAŁORUSKICH
Białystok, Polsko

Stratovič Danila
Moskva, Rusko

STUDENŤSKÝ SPOLEK BABYLON
Praha, Česko

STUDIJNÍ A VĚDECKÁ KNIHOVNA PLZEŇSKÉHO
KRAJE
Praha, Česko

SUDETENDEUTSCHE AKADEMIE
DER WISSENSCHAFTEN UND KÜNŤSTE
Mnichov, Německo

SUDETENDEUTSCHES INSTITUT
Mnichov, Německo

Suchanová Klára
Praha, Česko

SUPRAPHON, a. s.
Praha, Česko

Svatoň Vladimír
Praha, Česko

SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ A NAKLADATELŮ, z. s.
Praha, Česko

Svobodová Blanka
Praha, Česko

Szabó Imrich
Bratislava, Slovensko

Š

Šeňsyn Oleh
Praha, Česko

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Bratislava, Slovensko

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA
Prešov, Slovensko

Šumylo Serhij
Kyjev, Ukrajina

T

Táborský Ondřej
Lipová-lázně, Česko

TARAS SHEVCHENKO MUSEUM
Toronto, Kanada

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Liberec, Česko

TONSTUDIO RAJCHMAN, s. r. o.
Dolní Bojanovice, Česko

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ CZECHOWIC-DZIEDZIC
Czechowice-Dziedzice, Polsko

Trač Ihor
Lvov, Ukrajina

Trenčovski Goran
Skopje, Makedonie

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
Trnava, Slovensko

Tulajev Pavel
Moskva, Rusko

U

Uhlíř Jiří
Jaroměř, Česko

Ujfalusi Robin
Praha, Česko

UKRAJINS'KYJ VILYJ UNIVERSYTET
Mnichov, Německo

UNITED NATIONS DEPARTMENT OF PUBLIC
INFORMATION
New York, USA

UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918“ DIN ALBA IULIA
Alba Iulia, Rumunsko

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA“
Jasy, Rumunsko

UNIVERSITÄT HAMBURG
Hamburk, Německo

UNIWERSYTET ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
Poznaň, Polsko

UNIWERSYTET PRZYRODNICZO-HUMANISTYCZNY
W SIEDLCACH
Siedlce, Polsko

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Hradec Králové, Česko

UNIVERZITA KARLOVA
Praha, Česko

UNIVERZITA KOMENSKÉHO
Bratislava, Slovensko

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
Banská Bystrica, Slovensko

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Olomouc, Česko

UNIVERZITA PARDUBICE
Pardubice, Česko

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Zlín, Česko

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE
Bratislava, Slovensko

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE – PROJEKT
SLOVENSKÁ KNIHOVNA
Bratislava, Slovensko

ÚŘAD PRO ZASTUPOVÁNÍ STÁTU VE VĚCECH
MAJETKOVÝCH, PRACOVIŠTĚ PŘEROV
Přerov, Česko

ÚSTAV ANORGANICKÉ CHEMIE AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE
SEVEROZÁPADNÍCH ČECH
Most, Česko

ÚSTAV DIVADELNEJ A FILMOVEJ VEDY SAV
Bratislava, Slovensko

ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ, v. v. i.
Praha, Česko

ÚSTAV PAMÁTI NÁRODA
Bratislava, Slovensko

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ
Praha, Česko

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ
Praha, Česko

V

Vacučík Viktor
Bratislava, Slovensko

Vasiljeva Marija
Moskva, Rusko

Velek Viktor
Ostrava, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČR V LUCEMBURSKU
Lucemburk, Lucembursko

VELVYSLANECTVÍ ČR V MANILE
Manila, Filipíny

VELVYSLANECTVÍ ČR V SOULU
Soul, Korea

VELVYSLANECTVÍ ČR V TAŠKENTU
Taškent, Uzbekistán

VELVYSLANECTVÍ KOREJSKÉ REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ LOTYŠSKÉ REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ TURECKÉ REPUBLIKY V PRAZE
Praha, Česko

Vengerov Alexej
Moskva, Rusko

Veselá Irena
Brno, Česko

VÍCEÚČELOVÉ ZAŘÍZENÍ MILOVICE
Milovice, Česko

Vilímek Vítězslav
Ostrava, Česko

Vitek Pavol
Žilina, Slovensko

Vízek Lukáš
Hradec Králové, Česko

Vlachová Anna
Praha, Česko

Vlašić Anita
Mostar, Bosna a Hercegovina

Vlašić Marija
Praha, Česko

Vlašić Zrinka
Záhřeb, Chorvatsko

VODOVODY A KANALIZACE MLADÁ BOLESLAV, a. s.
Mladá Boleslav, Česko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV BRATISLAVA
Bratislava, Slovensko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA
Praha, Česko

Volková Bronislava
Praha, Česko

Vondráček Prokop
Praha, Česko

Vostrá Zuzana
Plzeň, Česko

Vránová Světlana
Pardubice, Česko

VŠESLOVANSKÝ VÝBOR
Praha, Česko

VÝBOR NÁRODNÍ KULTURY
Praha, Česko

VYDAVATELSTVO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED
Bratislava, Slovensko

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
Ostrava, Česko

VYSOKÁ ŠKOLA TECHNICKÁ A EKONOMICKÁ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
České Budějovice, Česko

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
Brno, Česko

W

WIENBIBLIOTHEK IM RATHAUS
Viedeň, Rakousko

Wojciechowska Beata
Kielce, Polsko

WOJEWÓDZKI OSRODEK INFORMACJI TURYSTYCZNEJ
Jelenia Góra, Polsko

Z

Zahirović Hasan
Praha, Česko

Zajcev Sergej
Moskva, Rusko

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Plzeň, Česko

Zapór Marek
Luck, Ukrajina

ZASTOUPENÍ EVROPSKÉ KOMISE V ČR
Praha, Česko

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO SPOLEČENSTVÍ A VALONSKÉHO REGIONU BELGIE
Praha, Česko

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA
Podgorica, Černa Hora

Zbudilová Helena
České Budějovice, Česko

Zilynskij Bohdan
Praha, Česko

Zubko Peter
Bratislava, Slovensko

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
Varšava, Polsko

Ž

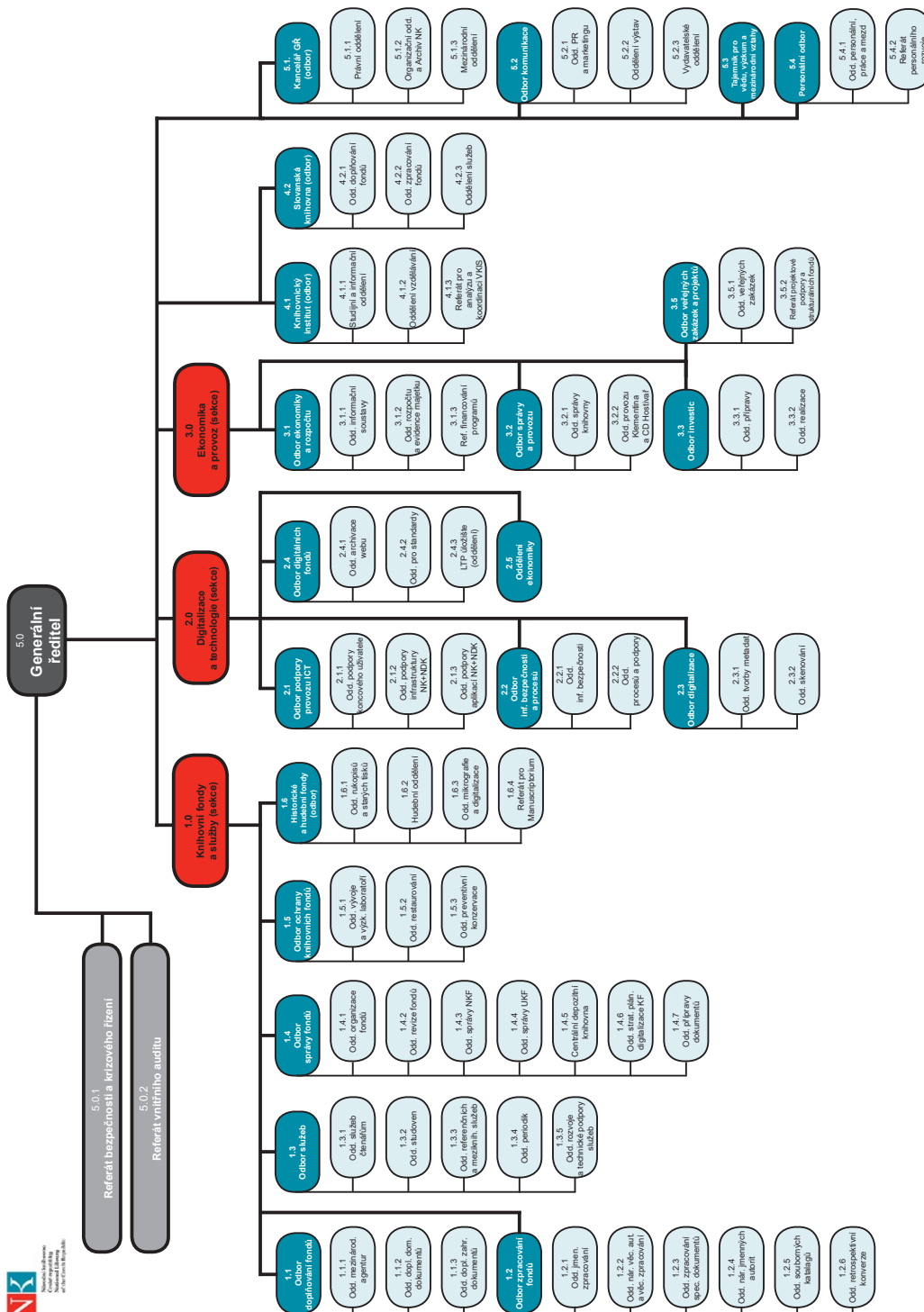
Žáček Pavel
Praha, Česko

Žíla Ondřej
Praha, Česko

Žilková Anna
Bratislava, Slovensko

Žukovskij Evžen
Praha, Česko

Organizační struktura k 31. 12. 2018

Zaměstnanci

Zaměstnanci

Abessi Lenka	Cubr Ladislav	Gottwald Ivo
Adamaitis Zuzana	Culková Jitka	Habětínová Petra
Adámková Pavlína	Cvachová Hana	Hadrava Michal
Andresová Ivana	Cvetlerová Eva	Hajáková Monika
Auská Blanka	Cvrčková Dana	Hájek Josef
Babíčková Karolína	Čechová Martina	Hájková Jana
Babka Lukáš	Čejková Kateřina	Halusková Tereza
Backhouse Lucie	Čermáková Michaela	Haluza Petr
Baďura František	Černeková Zuzana	Handlová Radomíra
Bahenská Veronika	Černý Vladimír	Hanuš Robert
Bachmannová Helena	Čížek Antonín	Harasimowicz Marta Maria
Balčev Nikolaj	Danielová Jaroslava	Harvanová Valentína
Balíková Marie	Demská Štefánia	Haškovcová Marie
Baratta Bertha	Dimitrová Rumjana	Haváčková Tatiana
Barták Václav	Dlabal Miloš	Havel Ondřej
Bartáková Areti	Dobřanská Petra	Havelka Jan
Bartl Zdeněk	Dohnal František	Havelka Jindřich
Bartůňková Eva	Dolejš Daniel	Havlínová Ivana
Bařinová Kristýna	Doležal Radek	Havráčková Lucie
Behenská Radka	Doležalová Helena	Hedvíková Květa
Ben Ammarová Jana	Doležalová Veronika	Hejnová Lenka
Beňačková Miroslava	Dostál Miloš	Hejnová Miroslava
Bendlová Markéta	Dostálková Eva	Hejzlarová Julie
Beneš David	Drnovcová Michaela	Hekrdlová Kateřina
Beneš Libor	Dřevíková Jana	Hemola Hanuš
Benešová Ludmila	Durlin Libor	Herbsová Hedvika
Beránková Viera	Dvořáčková Světlana	Himalová Jana
Bernovská Radka	Dvořák Michal	Hlinomazová Zora
Bežová Michaela	Dvořáková Helena	Hlušíčková Hana
Bilwachs Jan	Dvořáková Jana	Hodíková Eva
Bilwachs Miloš	Felčer Patrik	Höfbauerová Petra
Blažíková Jana	Felčer Petr	Hochmalová Zuzana
Boldan Kamil	Fenciková Daniela	Holancová Eva
Bolerazká Zuzana	Ferkl Zdeněk	Holanová Denisa
Borková Hana	Fesenko Mykhaylo	Holomek Jan
Bornová Hana	Fialová Barbora	Holomek Miroslav
Borovičková Helena	Fialová Jana	Hološková Tereza
Borská Věra	Fialová Renáta	Holoubková Monika
Bosáková Zdenka	Fischer David	Honzík Miroslav
Bousková Theresia	Fišerová Jaroslava	Hora Michal
Božek Iwona	Foltýn Tomáš	Horák Jiří
Brčáková Martina	Forgáčová Šárka	Horníčková Miluše
Broum Jan	Forman Jaroslav	Horský Miroslav
Březinová Alžběta	Forstová Eva	Hortová Jarmila
Bubeníčková Darina	Franc Jan	Houdková Tamara
Budín Tomáš	Francová Dana	Hourová Michaela
Burešová Irena	Frelichová Lucie	Hrabáková Marta
Cajthamlová Anna	Frydrychová Ester	Hrdlička Karel
Carda Matěj	Fryje Jakub	Hrdličková Helena
Cerhová Jana	Fuková Květuše	Hrdličková Markéta
Cerhová Markéta	Furmanyuk Yulija	Hrodková Kamila
Cerovská Ludmila	Fülleová Zdenka	Hrochová Jaroslava
Cetkovská Šárka	Gáčošová Martina	Hrubíšová Petra
Císařová Smítková Alena	Gardelka Ivan	Hrušková Monika
Citová Jaroslava	Gerbeev Konstantin	Hrzinová Jana
	Giebisch Roman	Hřebecká Dana
	Ginzlová Eva	Hůlek Julius

Huňová Jana
Hybšová Jindřiška
Chalupníčková Petruška
Chlubna František
Chomiaková Ladislava
Chorá Ivana
Chundelová Monika
Churaň Martin
Chýlová Petra
Ilngerová Romana
Ilič Marija
Ivanov Jan
Ivanovová Zina
Jadlovská Anežka
Jakl Tomáš
Jankovcová Alena
Jankovcová Ivana
Jankovská Jaroslava
Janoušková Alena
Janoušková Jeanne
Jansová Linda
Javoríková Petra
Javornická Eva
Jeřábek Antonín
Jindrová Jiskra
Jirasová Zdeňka
Jiroušek Václav
Jiřík František
Judina Marie
Juraschková Lucie
Jurka Roman
Juřicová Jitka
Kacvinská Irena
Káčer Robert
Kadlecová Věra
Kafková Pavlína
Kalivodová Veronika
Kantová Klára
Kapsa Václav
Karel Jan
Kárná Milena
Kasalová Karolína
Kašpárek Filip
Kaucká Eva
Kelemenová Eva
Kendeová Miroslava
Kestřánková Světlana
Khliebina Ganna
Kindl Daniel
Kindlová Ivana
Kinter Vojtěch
Klausová Irena
Klečka Ladislav
Kleemannová Anna
Klimek Tomáš
Klingerová Magda
Kloučková Marie
Knížek Petr
Knoll Adolf
Knollová Eva

Kocanda Martin
Kocour Vladimír
Kocová Kateřina
Kočišová Pavlína
Koháčková Jarmila
Kokeš Luboš
Kolaříková Pavla
Kolářová Eva
Kolářová Helena
Konečná Alexandra
Konečná Mirka
Konůpková Marie
Kopečná Zuzana
Kopp Petr
Kopský Vojtěch
Kordičová Hana
Korhoň Miloš
Kostarová Kateřina
Kostecký Jaroslav
Kostlánová Vlasta
Košícký Patrik
Košťálová Karolína
Kotrba Pavel
Kotuláková Lívia
Koudelková Zuzana
Koukalová Lucie
Koulová Simona
Koutníková Hana
Kozák Tomáš
Kozlová Lenka
Krajc Pavel
Králová Magda
Kramaržová Barbara
Kramplová Markéta
Krásný Miloš
Kratochvílová Petra
Krebes Jiří
Krejčí Milan
Krinková Helena
Kroutil Jan
Křesalová Alena
Kříž Martin
Křížová Vlasta
Kubalová Taťána
Kubantová Jaroslava
Kubelková Marie
Kubičková Hana
Kubík Tomáš
Kubištová Hana
Kukač Petr
Kulíková Lenka
Kunštát Zdeněk
Kupcová Pavla
Kupec Martin
Kůsová Stanislava
Kutmon Jitka
Kvapil Štěpán
Kvasnica Jaroslav
Kvasničková Veronika
Kvašová Zuzana

Kvisová Lenka
Látal Petr
Látalová Jana
Lehovec Ondřej
Lehrl Ondřej
Lemut Vostrá Ingrid
Lichtenbergová Edita
Ljubka Ivan
Ljubková Irena
Ljubková Kristýna
Ludvíček Josef
Luhan Jiří
Lukáčová Anastazia
Lukavec Jan
Lyons Kindlerová Rita
Macová Veronika
Magid Sergej
Mach David
Macháčková Marcela
Machotka Jaroslav
Machová Anna
Májová Klára
Makovcová Hana
Malá Linda
Malinovská Evžena
Mally Frank Richard
Malotová Miroslava
Mamolátová-Vrbová Iva
Maňáková Irena
Mannová Karolina
Manoušková Zdenka
Marešová Jana
Maříková Kateřina
Mašát Ivan
Mašková Jarmila
Matějovič Jan
Matějovičová Běla
Matoušková Ludmila
Matušík Zdeněk
Matušková René
Mečířová Šárka
Mečkovský Ladislav
Měchurová Zdenka
Meisslová Marcela
Mengrová Gabriela
Mevaldová Radka
Michálková Klára
Mika David
Mikšovská Nataša
Mikšovská Simona
Miláček Ivo
Militká Jana
Milnerová Zuzana
Misterková Dita
Mišur Martin
Mišura Vojtěch
Mišurcová Eva
Mlýnková Kateřina
Modráková Renáta
Moles Hana

Molitorisová Denisa
Morávek Ivan
Mračková Lucie
Mrázová Adéla
Mrnková Jana
Muchková Marcela
Mynaříková Dagmar
Nedvědová Markéta
Nedvědová Simona
Nejedlý Tomáš
Nekolová Kateřina
Němcová Eva
Němec Radoslav
Nemeškalová Hana
Neoralová Jitka
Neoralová Simona
Niubo Marc
Nová Hana
Novák Jiří
Nováková Jana
Nováková Klára
Nováková Ludmila
Nováková Zuzana
Novotná Helena
Novotná Johana
Novotná Zdeňka
Novotný Jaroslav
Novotný Jaroslav
Nový Ondřej
Ondroušek Zdeněk
Ondroušková Hana
Opavová Tereza
Opleštilová Hana
Ostráková Natalie
Pachtová Barbora
Pajerková Anna
Paleček Vojtěch
Paličková Tereza
Panizza Zoja
Paseková Zuzana
Pašková Jaromíra
Päts Ene
Pavlíková Jiřina
Pazderová Šárka
Pazourová Michaela
Pěčová Jarmila
Peisertová Hana
Pejsová Jitka
Pekárnová Štěpánka
Pelant Vojtěch
Peldřimovská Lenka
Perný Tomáš
Pešková Libuše
Petrášková Zuzana
Petříčková Monika
Pilař Jindřich
Pilíková Irena
Pillerová Vladana
Píplová Petra
Plesníková Hana

Podhájecká Tatjana
Podhradská Narcisa
Pochylá Marie
Pokorná Ludmila
Polák Petr
Poláková Dana
Poláková Renata
Polednová Zuzana
Popelková Daniela
Portešová Tereza
Poskočilová Lucie
Pospíšilová Jana
Prášková Alena
Prchalová Jitka
Procházka Josef
Procházka Rudolf
Procházková Jarmila
Procházková Veronika
Prokopová Andrea
Prokopová Aneta
Prosecká Zdenka
Provazníková Radka
Prudil Martin
Příbyl Jaromír
Příbylová Jarmila
Příbylová Monika
Pšenčný Tomáš
Ptáčková Vladimíra
Radneva Maria
Rajchertová Růžena
Rákocy Veronika
Rataj Ludvík
Rejdomáková Tereza
Rezek František
Riedlbauch Adam
Richter David
Richter Tomáš
Richter Vít
Richterová Alena
Rohrová Dana
Roskovská Lucie
Rudišínová Barbora
Rumlenová Adéla
Růt Radek
Růžička Martin
Růžičková Pavlína
Růžičková Štěpánka
Rybová Iveta
Ředinová Milena
Řeháková Michaela
Říha Vladimír
Řihák Josef
Saková Magda
Salátová Renáta
Samková Monika
Sedláček Vlastimil
Sedláčková Jaroslava
Sektrová Jana
Servitová Magdalena
Schistková Anna

Schneeweis Marek
Siwek Macákova Martina
Skákalová Věra
Sklenářová Veronika
Skopal Jan
Skoupilová Anděla
Slaninová Ester
Smetana Daniel
Smetánková Martina
Smetanová Dana
Smolek Pavel
Smolková Zuzana
Sobotka Jan
Sokolová Eva
Sommerová Lucie
Součková Magda
Spáčil Jiří
Srbková Ivana
Staněk Karel
Stárková Jana
Stejskalová Kristýna
Stoudková Renáta
Straširybka Michal
Strouhalová Marcela
Suchá Očková Jana
Světlíková Svojmila
Svobodová Eva
Svobodová Jaroslava
Svobodová Jitka
Svobodová Milada
Syrovátková Helena
Szymanská Olga
Šádek Kryštof
Šafek Martin
Šárová Karolína
Šašková Hřibová Lucie
Šebrle Petr
Šedivá Eliška
Šejna Václav
Šejnová Hana
Šifta Ondřej
Šilhavá Eliška
Šimek Libor
Šimůnek František
Šípalová Ivana
Šipošová Nikola
Škochová Jarmila
Škrobák David
Šlégrová Dagmar
Šmidtová Jana
Štágllová Vlasta
Štastná Petra
Štěpánová Bedřiška
Štěpničková Jiřina
Štochlová Klára
Šula Michal
Šulc Jaroslav
Šulc Michal
Šulcová Lucie
Šváblová Jaroslava

Švejda Jan
Táborská Helena
Tadialová Elisabeth
Tafatová Věra
Tašková Jana
Tichá Ivana
Timplová Johana
Tovaryš Zdeněk
Trajkovová Libuše
Tregler Jiří
Truchlá Klára
Truxa Václav
Tvrдый Přemysl
Uhlíř Zdeněk
Ulrychová Radka
Ulverová Radana
Urbánek Richard
Vackářová Jana
Vacková Ludmila
Vaculíková Eva
Vadlejchová Marie

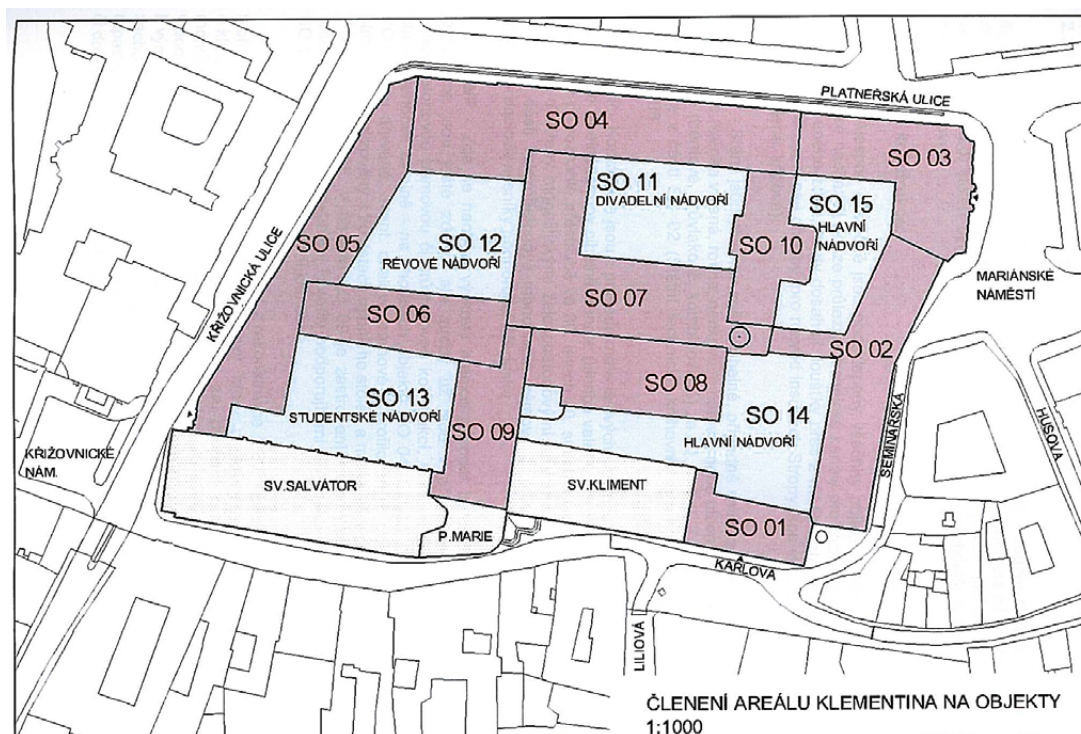
Vajnerová Hana
Valentová Jitka
Válková Lenka
Vaňková Kateřina
Vaňoučková Lucie
Váša Alexandr
Vavrošová Zuzana
Vávrová Petra
Vejražková Jana
Vejvoda Martin
Vernerová Irena
Veselý David
Veverka Karel
Viceníková Jana
Vileta Jakub
Vlasák Václav
Vlašic Marija
Vojtíšek Jan
Vojtíšková Helena
Vokurková Kateřina
Volná Kristýna

Vonásková Věra
Vondráčková Michaela
Vondráková Soňa
Voráčková Markéta
Votípka Karel
Vozár Zdenko
Vráblíková Vendula
Vřešťálová Dana
Wančová Nina
Warausová Zuzana
Wolfová Pavlína
Zahořík Radovan
Zálešáková Jana
Zárybnická Ladislava
Zeinertová Olga
Zemanová Věra
Zetková Kamila
Zítka Jan
Zvolská Dominika
Žemličková Anna
Žížala Martin

AHMP	Archiv hlavního města Prahy
Aleph	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AV ČR	Akademie věd České republiky
bm	běžný metr
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network / Česká a slovenská knihovní informační síť
CENDARI	Collaborative European Digital Archive Infrastructure
CERL	Consortium of European Research Libraries
ČDK	Česká digitální knihovna
ČNB	Česká národní bibliografie
eDDO	electronic Documents Delivery / elektronické dodávání dokumentů
EDS	EBSCO Discovery Service (multivyhledávač)
EIZ	Elektronické informační zdroje
EOD	eBooks on Demand / Elektronické knihy na objednávku
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
FRM	Fond reprodukce majetku
FÚ	Finanční úřad
HO	Hudební oddělení NK ČR
INTERPI	Interoperabilita v paměťových institucích
ISBN	International Standard Book Number / Mezinárodní standardní číslo knihy
IPK	Informace pro knihovny (portál)
JIB	Jednotná informační brána
k. j.	knihovní jednotka
KI	Knihovnický institut
KIV	Knihovnictví a informační věda
KKL	Knihovna knihovnické literatury
KKS	Kabinet pro klasická studia Filosofického ústavu AV ČR, v. v. i.
KNAV	Knihovna Akademie věd, v. v. i.
KNM	Knihovna Národního muzea
KPS	Knihopis českých a slovenských tisků
LTP	Long-Term Preservation
MARC 21	Machine Readable Cataloguing
MDT – MRF	Mezinárodní desetinné třídění / Master Reference File
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MLP	Městská knihovna v Praze
MU	Masarykova univerzita v Brně
MUS	oborová brána Musica
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně
NA	Národní archiv
NAKI	Národní kulturní identita
NDK	Národní digitální knihovna
NK ČR	Národní knihovna ČR
NKC	elektronický katalog Národní knihovny
NKF	Národní konzervační fond
NM	Národní muzeum
NPÚ	Národní památkový ústav
NTM	Národní technické muzeum
OASIS	Open Archival Information System
OCR	Optical Character Recognition (optické rozpoznávání znaků)
ODZD	Oddělení doplňování zahraničních dokumentů NK ČR
ODZF	Odbor doplňování a zpracování fondů NK ČR
OOKF	Odbor ochrany knihovních fondů NK ČR
OPD	Oddělení přípravy dokumentů MK ČR
OPK	Oddělení preventivní konzervace NK ČR
OR	Oddělení restaurování NK ČR
ORMS	Oddělení referenčních a meziknihovních služeb NK ČR
ORST	Oddělení rukopisů a starých tisků NK ČR
OS	Odbor služeb NK ČR
OSF	Odbor správy fondů NK ČR

PDA	Patron Driven Acquisition (akvizice řízená uživatelem)
PDF	Portable Document Format
PPP	Public Private Partnership (partnerství veřejného a soukromého sektoru)
PSK	Ptejte se knihovny
RC	Referenční centrum NK ČR
RDA	Resource Description and Access / Zpracování a zpřístupnění zdrojů
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
SHK	Souborný hudební katalog
SK	Slovanská knihovna
SKC	Souborný katalog ČR
SKF	Studijní knihovní fond
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
SLK	online katalog Slovanské knihovny
STT	databáze Prvotisky, staré tisky a mapy
SVK Plzeň	Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje
TU	Technická univerzita v Liberci
ÚIACH ČAV	Ústav analytické chemie AV ČR, v. v. i.
ÚCHP AV	Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.
ÚISK	Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK
UKB	Univerzitní knihovna v Bratislavě
UKF	Univerzální knihovní fond
URN:NBN	Uniform Resource Name (identifikátor digitálního dokumentu)
ÚVI	ústřední vládní instituce
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VaVal	Strategické dokumenty o výzkumu, vývoji a inovacích
VISK	Veřejné informační služby knihoven
VKOL	Vědecká knihovna v Olomouci
VÚGTK	Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický AV ČR, v. v. i.

Rozdělení Klementina na objekty při revitalizaci

Důležité údaje a kontakty

Národní knihovna ČR, Klementinum

Klementinum 190, 110 00 Praha 1
221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
221 663 331 (informace)
posta@nkp.cz (elektronická podatelna)
ID datové schránky: 5qt8sy8
<http://www.nkp.cz>
<http://klementinum.cz>
<http://www.facebook.com/narodni.knihovna>

221 663 262, 221 663 187 (kancelář a sekretariát generálního ředitele)
sekret.ur@nkp.cz
221 663 275 (ředitelka Odboru komunikace)
public.ur@nkp.cz
221 663 293 (ředitelka Odboru služeb)
jana.hunova@nkp.cz
221 663 468 (Mezinárodní oddělení)
oms.ur@nkp.cz

Slovanská knihovna

221 663 354 (ředitel)
221 663 356 (půjčovna)
sluzby.sk@nkp.cz
<http://www.nkp.cz/slk>

Referenční centrum

Oddělení referenčních a meziknihovnických služeb
221 663 201 (Referenční centrum)
221 663 202 (meziknihovní výpůjční služby)
mvs@nkp.cz
221 663 239 (rešeršní a bibliografické služby)
reference@nkp.cz

Hala služeb

221 663 244 (informace o výpůjčkách)
221 663 248 (informace o fondech a službách)
221 663 131 (reprografické zakázky)
hala.os@nkp.cz; pujcovna.os@nkp.cz

Národní knihovna ČR, Hostivař

Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 15
221 663 521 (Odbor správy fondů)
221 663 575 (Odbor ochrany knihovnických fondů)
221 663 209 (Odbor doplňování fondů)
221 663 306 (Oddělení mezinárodních agentur)

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535011/0710
Česká národní banka, Praha 1

Zřizovatel Národní knihovny České republiky

Partneři Národní knihovny České republiky

Národní knihovna České republiky
Výroční zpráva 2018

Odpovědná redaktorka: Irena Maňáková

Redakční zpracování: redakce Vydavatelského oddělení NK ČR

Návrh obálky, grafická úprava a sazba: Alena Křesalová

Fotografie: Jana Blažíková, Eva Hodíková, Dana Hřebecká, Monika Chundelová, Jitka Neoralová, Irena Maňáková, Lucie Sommerová

Vydala Národní knihovna České republiky

Praha 2019

ISBN 978-80-7050-711-7

ISSN 1804-8625 (Online)